

Plano rengimo organizatorius:

Jonavos rajono savivaldybės administracija
VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras

**JONAVOS RAJONO
SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ
PREVENCIJOS IR TVARKYMO
2021–2027 M. PLANO PROJEKTO**

**Strateginio pasekmių aplinkai
vertinimo ataskaita**

Dokumento rengėjas:

EKO KONSULTACIJOS

2023 m., Vilnius

Plano pavadinimas: **Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas**

Dokumentas: **Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita**

Plano rengimo organizatorius: **Jonavos rajono savivaldybės administracija**

Adresas: Žeimių g. 13, LT-55158 Jonava

Tel.: (8 349) 50 154

El. paštas: administracija@jonava.lt

Atsakingas asmuo: Turto ir aplinkos apsaugos skyriaus vyriausiasis specialistas Evaldas Mikalauskas

Tel.: (8 349) 20 704

El. paštas: evaldas.mikalauskas@jonava.lt

VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras

Adresas: Pramonės pr. 4A, Kaunas 51329

Tel.: (8 37) 311 267

info@kaunorac.lt

Atsakingas asmuo: projektų vadovė Kristina Kazlauskaitė-Zumarienė

El. paštas: projektuvadovas@kaunorac.lt

Dokumento rengėjas (SPAV konsultantas): **UAB „Ekokonsultacijos“**

Įmonės kodas: 300081400

Adresas: J. Kubiliaus g. 6-5, Vilnius 08234

Tel.: (8 5) 274 54 91

projektų vadovė Inga Muliulė, aplinkos apsaugos specialistė Jolanta Graudinytė

El. paštas: inga@ekokonsultacijos.lt, jolanta@ekokonsultacijos.lt

Dokumento data: 2023-07-11

Turinys

1	IVADAS.....	5
2	PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI IR SĄSAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIS.....	8
2.1	Pagrindiniai plano tikslai ir uždaviniai	8
2.2	Plano turinys.....	10
2.3	Plane numatomos priemonės ir nauja infrastruktūra.....	11
2.4	Plano sąsaja su kitais planais ir programomis	14
3	ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS	18
3.1	Aplinkos oras ir klimato veiksniai	24
3.2	Paviršinio ir požeminio vandens tarša	25
3.3	Dirvožemis	28
3.4	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	28
3.5	Biologinė įvairovė ir saugomos teritorijos.....	29
3.6	Kultūros paveldas	32
3.7	Kraštovaizdis	34
3.8	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	34
3.9	Visuomenės sveikata.....	35
4	TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS, APLINKOS CHARAKTERISTIKOS	39
4.1	Planuojami pastatyti komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai	40
5	SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS	43
6	SU PLANU SUSIJĘ TARPTAUTINIŲ, EUROPOS SĄJUNGOS ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIŲ NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI	45
7	PLANO STRATEGINIS PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS PAGAL POVEIKIO OBJEKTUS IR PASEKMIŲ RŪŠĮ..	46
7.1	Aplinkos oras ir klimato veiksniai	47
7.2	Paviršinis ir požeminis vanduo	58
7.3	Dirvožemis	59
7.4	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	59
7.5	Biologinė įvairovė ir saugomos teritorijos.....	60
7.6	Kraštovaizdis	60
7.7	Kultūros paveldas	61
7.8	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	62
7.9	Visuomenės sveikata.....	63
7.10	Pasekmių aplinkos objektams tarpusavio sąveika	66
8	PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI.....	66
9	PLANO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS IR JŲ VERTINIMAS.....	67
9.1	Plane numatomos priemonės ir nauja infrastruktūra.....	67
9.2	Nagrinėtos komunalinių atliekų tvarkymo alternatyvos	67
9.3	Komunalinių atliekų tvarkymo alternatyvų įvertinimo metodika	71
10	SUNKUMAI, SU KURIAIS SUSIDURTA ATLIEKANT SPAV	75

11 PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONĖS	75
12 ATASKAITOJE PATEIKTOS INFORMACIJOS NETECHNINĖ SANTRAUKA.....	77
13 VISUOMENĖS DALYVAVIMAS	82
14 PRIEDAI.....	83

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS:

AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
BSA	Biologiškai skaidžios atliekos
DGASA	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė
ES	Europos Sąjunga
Kauno RATC	VšĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras
KRAPTP	Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas
JRSA	Jonavos rajono savivaldybės administracija
MA	Mechaninis apdorojimas
MAR	Zabieliškio mišrių komunalinių atliekų mechaninio atskyrimo ir rūšiavimo įrenginiai
MBA	Kauno mišrių komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai
MVA	Maisto virtuvės atliekos
SPAV	Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas
VATP	Valstybinis atliekų tvarkymo 2014–2020 m. planas
VAPTP	Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas
ŽAKA	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė

1 ĮVADAS

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) reglamentavimas

Kaip apibrėžta *Aplinkos apsaugos įstatyme*, **strateginis pasekmių aplinkai vertinimas** (SPAV) – tai „tam tikrų planų ir programų įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas, kurio metu rengiami strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai, teikiamos konsultacijos, atsižvelgiama į vertinimo bei konsultacijų rezultatus prieš priimant ir (arba) tvirtinant planą ar programą, teikiama informacija, susijusi su sprendimu dėl plano ar programos priėmimo ir (arba) tvirtinimo“.

SPAV atliekamas pagal 2001 m. birželio 27 d. *Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo* ir šių Lietuvos teisės aktų reikalavimus:

- *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašą*, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1467 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – SPAV tvarkos aprašas);
- *Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašą*, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D 1-455 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. kovo 9 d. įsakymo Nr. D1-208 redakcija).

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas pradėtas rengti 2022 m. birželio mėn. vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo VI skirsnio 28 straipsniu.

Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintuose „Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimuose“ (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymo Nr. D1-274 redakcija).

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas atnauja *Jonavos rajono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planą*, patvirtintą Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. 1TS-0155 „Dėl Jonavos rajono atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plano patvirtinimo“, numatant priemones, užtikrinančias *2021–2030 metų nacionalinio pažangos plane, Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (VAPTP)* bei Kauno regiono plėtos tarybos 2023 m. liepos 4 d. sprendimu Nr. 6KS-29 patvirtintame *Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* nustatytą užduočių įgyvendinimą.

SPAV procedūrų

Remiantis SPAV tvarkos aprašo 6.1 punkto reikalavimu, SPAV „privaloma atlikti, kai planai ir programos skirti <...> atliekų tvarkymui <...> ir lemia ūkinės veiklos projektų, įrašytų į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo

taikymas įstatymo 1 ar 2 priedėlius, plėtros pagrindus“.

Reikalavimas rengiamiems savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planams atlikti SPAV nustatytas ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintuose *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimuose* (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. rugpjūčio 19 d. įsakymo Nr. D1-274 redakcija).

Jonavos rajono atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planui buvo atliktos SPAV procedūros, t. y. ankstesniam planui buvo atliktas pilnas SPAV procesas (apimties nustatymas bei SPAV ataskaita).

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto SPAV ataskaita rengiama pagal parengtą ir su SPAV subjektais suderintą Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto apimties nustatymo dokumentą.

**SPAV
proceso
dalyviai**

Savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planus rengia savivaldybės, tvirtina savivaldybių tarybos. *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* rengimo organizatorius yra Jonavos rajono savivaldybės administracija ir Kauno RATC.

Pagal su Kauno RATC pasirašytą sutartį, *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. projekto* rengimo SPAV **konsultantas** yra UAB „Ekokonsultacijos“.

SPAV procese **subjektų** teisėmis dalyvauja:

- Jonavos rajono savivaldybės administracija;
- Kauno rajono savivaldybės administracija;
- Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija;
- Kėdainių rajono savivaldybės administracija;
- Ukmergės rajono savivaldybės administracija;
- Širvintų rajono savivaldybės administracija;
- Aplinkos apsaugos agentūra;
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamentas;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno teritorinis skyrius;
- Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

**SPAV
apimties
nustatymo
dokumentas**

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimtis buvo nustatyta, atsižvelgiant į strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų nuomonę dėl vertinamų pasekmių, aplinkos komponentų bei vertinimo metodų. *Jonavos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais

išvados pateiktos **2 priede**.

**SPAV
ataskaitos
sudėtis**

Vadovaujantis *Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo* reikalavimais, SPAV ataskaitoje pateikta ši informacija:

- Plano turinys, pagrindiniai tikslai ir sąsaja su kitais planais ir programomis (2 skyrius);
- Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas (3 skyrius);
- Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aplinkos charakteristikos (4 skyrius);
- Su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos (5 skyrius);
- Su planu susiję tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai (6 skyrius);
- Plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį (7 skyrius; galimos reikšmingos tiesioginės, netiesioginės, kaupiamosios, sąveikaujančios (sinergetinės), trumpalaikės, vidutinės trukmės, ilgalaikės, nuolatinės, laikinos, teigiamos ir neigiamos pasekmės aplinkai, taip pat biologinei įvairovei, visuomenės sveikatai, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui, materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą), saugomoms teritorijoms, gamtos paveldo objektams, Europos ekologinio tinklo „Natura2000“ teritorijoms, kraštovaizdžiui ir šių veiksnių tarpusavio sąveikai);
- Priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti (8 skyrius);
- Nagrinėtų plano alternatyvų aprašymas, priežastys, dėl kurių pasirinktos svarstytos plano alternatyvos (9 skyrius);
- Sunkumai, su kuriais susidurta atliekant SPAV (10 skyrius);
- Plano įgyvendinimo pasekmių stebėsenos (monitoringo) priemonės (11 skyrius);
- Ataskaitoje pateiktos informacijos netechninė santrauka (12 skyrius);
- Informacija apie visuomenės dalyvavimą (13 skyrius).

Šios ataskaitos prieduose pateikta ši informacija:

- *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas* (1 priedas);
- SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais dokumentai (2 priedas);
- Plano ryšys su kitais strateginiais dokumentais (3 priedas);
- Visuomenės informavimo ir konsultacijų su visuomene dokumentai (4 priedas).

2 PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI IR SĄSAJA SU KITAIS PLANAIS IR PROGRAMOMIS

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas rengiamas pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą ir Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimus.

2.1 PAGRINDINIAI PLANO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Jonavos rajono atliekų prevencijos ir tvarkymo užduotys, tikslai ir uždaviniai iki 2027 m. nustatyti vadovaujantis *Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planu (VAPTP)*. Plėtojant Jonavos rajono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, siekiama įgyvendinti nustatytus atliekų tvarkymo prioritetus:

1. prevenciją;
2. atliekų paruošimą naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai, jų atnaujinimas, remontas, pakartotinis daiktų naudojimas;
3. perdirbimą ir antrinių žaliavų gamybą, prieš tai atskyrus netinkamas perdirbti atliekas;
4. kitoks naudojimą, t. y. tik nebeperdirbamų ir pakartotinai nepanaudojamų atliekų naudojimą energijai gauti, prieš tai atskyrus visas tinkamas perdirbti atliekas;
5. šalinimą, sąvartynuose šalinti galima tik tas atliekas, kurių negalima sutvarkyti kitais būdais, prieš tai atskyrus visas perdirbti ar kitaip naudoti tinkamas atliekas.

Laikantis nustatytųjų prioritetų, pirmiausia turi būti vengiama komunalinių atliekų susidarymo, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, turi būti paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos (pvz., energijai gauti) tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 28 str. 2 dalimi, pagrindinis savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius-ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims. Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema yra Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. Kauno atliekų tvarkymo regionas apima Kauno miesto, Kauno rajono, Jonavos rajono, Kaišiadorių rajono, Kėdainių rajono, Raseinių rajono savivaldybių teritorijas.

Pagrindinis Jonavos rajono savivaldybės organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos tikslas – užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, geros kokybės, prieinama (įperkama) ir atitiktų aplinkos apsaugos, techninius-ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.

Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis, nustatomi šie **Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 metų:**

1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti)

- 1.1. uždavinys.** Padidinti visuomenės įsitraukimą įgyvendinant atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetus per partnerystes, didesnę komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų prieinamumą ir įvairias žiniasklaidos priemones
- 1.2. uždavinys.** Stiprinti rajono savivaldybės darbuotojų administracinius gebėjimus žiedinės ekonomikos, atliekų prevencijos ir efektyvaus tvarkymo srityse

2 tikslas. Mažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ir šiuokšlinimą

- 2.1. uždavinys.** Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti maisto švaistymą
- 2.2. uždavinys.** Padėti gyventojams keisti elgesį, siekiant sumažinti susidarančių komunalinių atliekų kiekį ar jų pavojingumą
- 2.3. uždavinys.** Plėtoti ir vystyti paruošimo naudoti pakartotinai veiklą
- 2.4. uždavinys.** Užtikrinti šiuokšlinimo prevenciją, tvarkyti šiuokšles

3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius

- 3.1. uždavinys.** Skatinti atliekų turėtojus kompostuoti biologines atliekas namų ūkio sąlygomis
- 3.2. uždavinys.** Plėsti biologinių atliekų (žaliųjų ir maisto atliekų) rūšiuojamojo surinkimo apimtis
- 3.3. uždavinys.** Plėsti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų atskiro surinkimo (pirminio rūšiavimo) apimtį
- 3.4. uždavinys.** Plėtoti kitų paruošimui naudoti pakartotinai ir perdirbimui tinkamų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas
- 3.5. uždavinys.** Vystyti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą ir paslaugas

4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą

- 4.1. uždavinys.** Užtikrinti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą
- 4.2 uždavinys.** Plėtoti Jonavos rajono savivaldybės ir Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą
- 4.3 uždavinys.** Aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu eksploatuoti regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, optimizuoti jos darbą ir poveikį aplinkai
- 4.4 uždavinys.** Vykdyti atliekų monitoringą

2.2 PLANO TURINYS

Vadovaujantis 2010 m. gruodžio 16 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintais *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimais*, regionų atliekų tvarkymo planai rengiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 28 straipsnio reikalavimais.

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto turinys:

Sąvokos

Įvadas

1. ESAMOS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO BŪKLĖS ANALIZĖ

1.1. Jonavos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemos organizavimas

1.2 Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

1.3 Atliekų prevencijos priemonių organizavimas

1.4 Komunalinių atliekų turėtojų aptarnavimas

1.5 Komunalinių atliekų srautai ir jų tvarkymas

1.5.1 Komunalinių atliekų susidarymas

1.5.2 Mišrių komunalinių atliekų tvarkymas

1.5.3 Pirminio rūšiavimo būdu surinktų atliekų tvarkymas

1.6 Nustatytų užduočių įgyvendinimas

1.7 Jonavos rajono savivaldybės atliekų tvarkymo 2014-2020 metų plane nustatytų priemonių įgyvendinimas

1.8 Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

2. KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO STRATEGIJA 2021-2027 m.

2.1 Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys iki 2027 m.

2.2 Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai

2.3 Komunalinių atliekų srautų susidarymo ateityje vertinimas

2.4 Komunalinių atliekų srautų tvarkymo ateityje vertinimas

2.4.1 Komunalinių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo ateityje vertinimas

2.4.2 Biologinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

2.4.3 Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų tvarkymo ateityje vertinimas

2.4.4 Kitų komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

2.4.5 Po pirminio rūšiavimo likusių mišrių komunalinių atliekų tvarkymo ateityje vertinimas

2.4.6 Šiukšlinimo mažinimo priemonės

2.5 Plano įgyvendinimo poveikio įmokų už atliekų tvarkymą dydžiui vertinimas

3. JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIEMONĖS

3.1 Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo priemonių planas 2021-2027 m.

3.2 Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai

2.3 PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖS IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 3 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų prevenciją bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui.

2021–2027 metų vykdymo laikotarpiu Kauno komunalinių atliekų tvarkymo regione bus įrengti regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai pagal pasirinktą parengtos „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse galimybių studijos“ scenarijų: MVA apdorojimo įrenginiai Kauno MBA arba MVA apdorojimo įrenginiai Zabieliškio MAR. Planuojama papildomai įrengti šiuos atliekų tvarkymo įrenginius:

- planuojama DGASA plėtra, kad iki 2027 m. būtų pasiekta valstybinė užduotis – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų. Iki 2027 m. Jonavos rajono savivaldybėje planuojama įrengti 1 papildomą DGASA savivaldybės parinktoje vietoje (preliminari vieta galėtų būti parinkta Išorų apylinkėse) Taip pat, esant poreikiui ir galimybėms, numatoma esamos 1 DGASA plėtra (teritorijos ir pajėgumų išplėtimas);
- Kauno regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno (toliau – Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartynas) teritorijoje (Lepšiškių k., Kauno r.) planuojama įrengti didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo aikštelę bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelę;
- Zabieliškio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje (Zabieliškio k., Kėdainių r.) planuojama įrengti didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo aikštelę bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelę;
- planuojama įrengti 1 papildomą (trūkstantį) ŽAKA savivaldybės parinktoje vietoje (esant finansavimo galimybėms);
- Kauno mieste planuojama įrengti edukacijų ir laisvalaikio erdvę atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema bei įrengti pakartotinio naudojimo daiktų eksponavimo ir realizavimo centrą (parduotuvėlę) (šia edukacijų erdve ir parduvotuvėle galės naudotis visų Kauno regiono savivaldybių atstovai, tame tarpe ir Jonavos r. sav.);

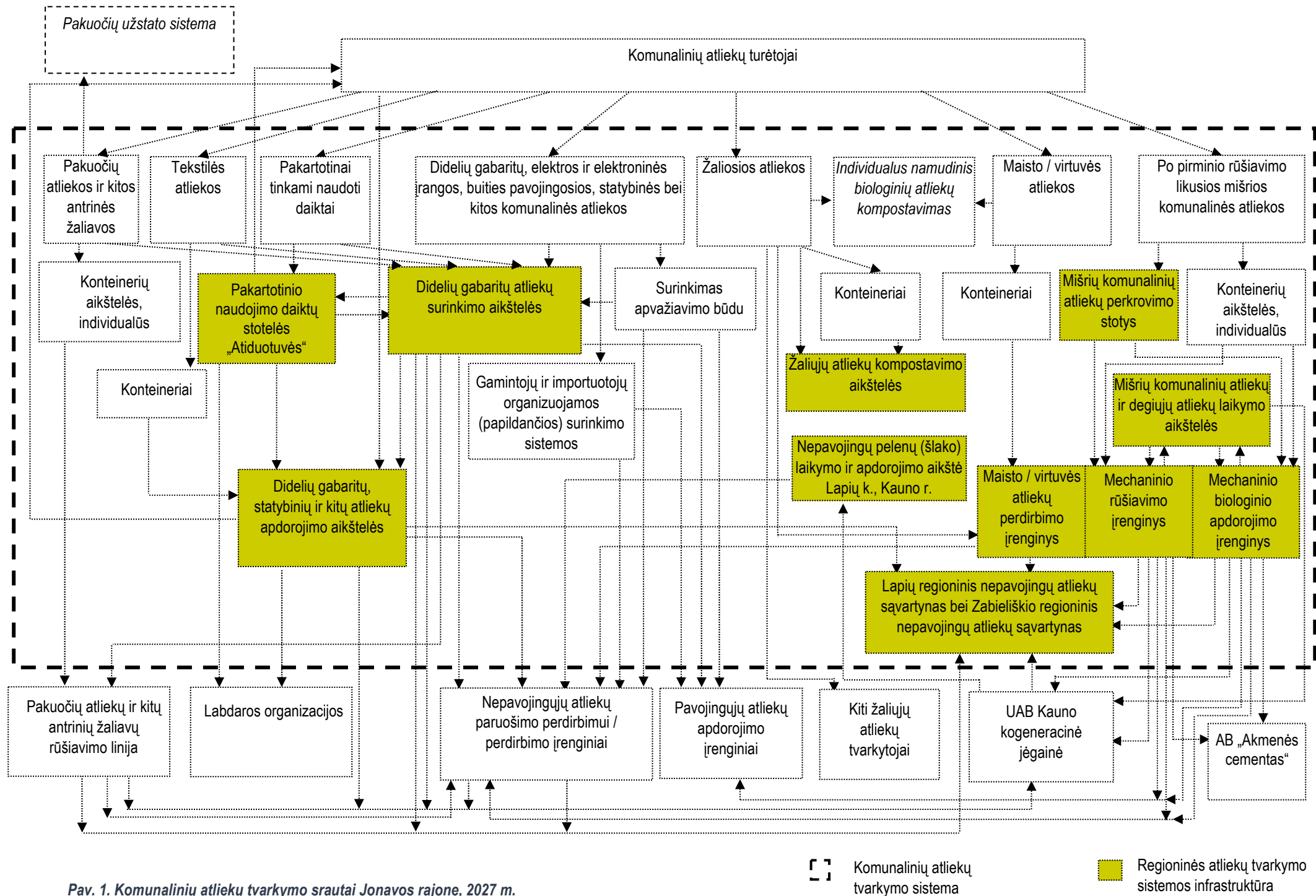
- planuojama plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) „Atiduotuvės“ tinklą, įrengiant esamoje DGASA. Planuojama organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles) „Atiduotuves“;
- planuojama išplėsti antrinių žaliavų rūšiavimo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse);
- planuojama modernizuoti regioninius mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius (Kauno MBA ir Zabieliškio mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginius (Zabieliškio MAR)).

Taip pat Jonavos rajono teritorijoje susidariusioms atliekoms tvarkyti bus ir toliau eksploatuojamos 2 DGASA, Lapių regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas ir jo teritorijoje įrengta Nepavojingų pelenų (šlako) laikymo ir apdorojimo aikštelė, Zabieliškio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas, Komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginiai (Kauno MBA), Zabieliškio mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginiai (Zabieliškio MAR), vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Komunalinių atliekų tvarkymo srautai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Jonavos rajono savivaldybėje, pavaizduoti **Pav. 1**.

Detalesnė informacija apie esamus atliekų tvarkymo įrenginius pateikta 3 skyriuje, apie planuojamus 4 skyriuje.

Šioje *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* rengimo stadijoje vertinama, kad *Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane* bei *Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane* nustatytas uždutis bus galima įgyvendinti pasinaudojant esama arba iki 2027 m. planuojama sukurti komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra.

Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu bus skiriamas atliekų prevencijos, paruošimo pakartotiniam naudojimui bei perdirbimo skatinimui. Šių tikslų bus siekiama ne tik įgyvendinant technines priemones (pvz., sudarant geresnes atliekų rūšiavimo sąlygas), bet ir stiprinant atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo kontrolę bei šviečiant ir informuojant visuomenę.

Pav. 1. Komunalinių atliekų tvarkymo srantai Jonavos rajone, 2027 m.

2.4 PLANO SĄSAJA SU KITAIS PLANAIS IR PROGRAMOMIS

Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas numatys priemones, užtikrinančias Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytą užduočių įgyvendinimą. Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys pateiktos žemiau esančioje lentelėje.

Vadovaujantis VAPTP, 2021–2027 m. laikotarpiui nustatomos tokios Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys:

Eil. Nr.	VAPTP punktas	Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane nustatytos komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Planuojamas komunalinių atliekų tvarkymo užduoties įgyvendinimas Jonavos rajono savivaldybėje
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys			
	260. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje, planuojant įrenginių plėtrą ir pajėgumus, turi būti organizuojama atskirai surenkant atliekas taip, kad būtų įgyvendintos šios valstybinės užduotys		
1.	260.1.	– iki 2025 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 55 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	Atsakinga Lietuvos valstybė, šios valstybinės užduotys bus pasiektos savivaldybėms įgyvendinus 261.1 p. nustatytas užduotis
2.	260.2	– iki 2030 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne mažiau kaip 60 proc. susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį);	
3.	260.3	– iki 2030 m. sumažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį, kad jis sudarytų ne daugiau kaip 5 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų (pagal svorį).	Regioniniu principu: savivaldybės bendradarbiaujant – per sukurtą Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą
Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtos užduotys savivaldybėms ir regionams			
4.	261.1	– atliekų susidarymo vietoje sutvarkytų biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktų komunalinių atliekų kiekis 2023 m. turi sudaryti ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio.	Savivaldybė/ Kauno RATC Savivaldybė plėtos rūšiuojamąjį surinkimą konteneriais bei bendradarbiaujant su Kauno RATC plėtojant DGASA tinklą
5.	261.2	– iki 2024 m. aprūpinti namų ūkių biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose	Savivaldybė

		gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose, taip pat užtikrinti, plėtoti ir skatinti kompostavimo bendruomenių daržuose sistemą. Biologines atliekas kompostuojantiems gyventojams gali būti taikomos nuolaidos už komunalinių atliekų tvarkymą;	
6.	261.3.	– sudaryti galimybę buityje susidarančioms išrūšiuotoms statybinėms atliekoms surinkti;	Savivaldybė / Kauno RATC
7.	261.4	– atskirai surinkti baldų, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekas. Savivaldybės privalo užtikrinti, kad jų organizuojamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos neatsisakytų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekų iš gyventojų arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė / Kauno RATC
9.	261.5	– iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;	Savivaldybė
10.	261.6	– iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingas atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas).	Savivaldybė / Kauno RATC
	261.7	užtikrinti, kad gyventojai būtų aprūpinti tinkamomis priemonėmis atliekoms surinkti pagal šiuos minimalius reikalavimus:	
11.		– 261.7.1. gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose, atliekų surinkimo aikštelėse, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių pastatyti antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius vadovaujantis aplinkos ministro nustatyta tvarka;	Savivaldybė
12.		– 261.7.2. kolektyviniuose soduose pastatyti, jei trūksta, kolektyvinius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) konteinerius ir užtikrinti, kad jie būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė
13.		– 261.7.3. individualių gyvenamųjų namų gyventojams pastatyti individualius antrinių žaliavų (popieriaus ir kartono, stiklo, plastiko, metalų, įskaitant pakuočių atliekas) surinkimo konteinerius arba užtikrinti kitas gyventojams patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, taip pat užtikrinti, kad konteineriai būtų ištuštinami laiku;	Savivaldybė
14.		– 261.7.4. pastatyti specialius konteinerius tekstilės, pavojingosioms, statybinėms atliekoms surinkti arba užtikrinti gyventojams kitas priemones ir būdus buityje susidarančioms tekstilės, pavojingosioms ir statybinėms atliekoms atskirai surinkti (apvažiuojamasis surinkimas ne rečiau kaip 4 kartus per metus, individuali atliekų išvežimo	Savivaldybė / Kauno RATC

		paslauga pagal gyventojo užsakymą, specialūs maišai ar kitos priemonės);	
15.		– 261.7.5. iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų;	Savivaldybė / Kauno RATC
16.		– 263.3. plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą	Kauno RATC

Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte bus nustatytos priemonės, užtikrinančios Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatytų užduočių vykdymą.

Jonavos rajono savivaldybės strateginis plėtros planas iki 2027 metų

Jonavos rajono savivaldybės strateginis plėtros planas iki 2027 metų, patvirtintas Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2019 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. 1TS-220 „Dėl Jonavos rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2027 metų patvirtinimo“. Rengiant Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą atsižvelgta ir į šias **Lentelė 1** pateiktas atliekų tvarkymo sistemos sukūrimui numatytas priemones.

Lentelė 1. Jonavos rajono savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2027 metų priemonių planas

Priemonės pavadinimas	Pasiekimo indikatorius (-ių) pavadinimas	Pasiekimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai	Įgyvendinimas
3.3. tikslas. Subalansuotos, švarios ir patrauklios aplinkos siekimas				
3.3.1. uždavinys. Tobulinti atliekų tvarkymo bei aplinkos išsaugojimo sistemą				
3.3.1.1. Modernizuoti Jonavos rajono atliekų tvarkymo sistemą	Įgyvendintų priemonių skaičius (vnt.); Įsigytos įrangos skaičius (vnt./kompl.)	2020–2027	Jonavos rajono savivaldybės administracija (toliau – JRSA), Kauno RATC, Jonavos rajono savivaldybės atliekas tvarkančios įmonės	Planuojama įgyvendinti iki 2027 m.
3.3.1.2. Atnaujinti ir (arba) plėsti komunalinių atliekų rūšiavimo surinkimo infrastruktūrą Jonavos rajone	Įrengtų ir (arba) išplėstų antžeminių bendro naudojimo konteinerių aikštelių skaičius (vnt.); Įrengtų pusiau požeminių/požeminių bendro naudojimo atliekų konteinerių aikštelių skaičius (vnt.); Įsigytų ir (arba) atnaujintų bendro naudojimo konteinerių skaičius (vnt.); Įsigytų individualių antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių skaičius (vnt.)	2020–2027	JRSA, Kauno RATC, Jonavos rajono savivaldybės atliekas tvarkančios įmonės	Planuojama įgyvendinti iki 2027 m.

3.3.1.3. Atnaujinti ir (arba) plėsti biologiškai skaidžių atliekų surinkimo infrastruktūrą Jonavos rajone	Įsigytų ir (arba) atnaujintų biologiškai skaidžių atliekų kontenerių/komposto dėžių skaičius (vnt.); Įrengta žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė	2020–2027	JRSA, Kauno RATC, Jonavos rajono savivaldybės atliekas tvarkančios įmonės	Planuojama įgyvendinti iki 2027 m.
3.3.1.4. Rengti ir įgyvendinti Jonavos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo, prevencines ir aplinkos apsaugos priemones ir programas	Parengtų ir įgyvendintų priemonių, programų skaičius (vnt.)	2020–2027	JRSA	Įgyvendinama.
3.3.1.6. Įgyvendinti paramos asbesto turintiems gaminiams šalinti iš viešojo naudojimo ir gyvenamųjų pastatų programą Jonavos rajone	Įgyvendinta programa	2020–2027	JRSA	Įgyvendinama. Namų ūkiuose susidariusių asbesto atliekų tvarkymas
3.3.2. uždavinys. Ugdyti ekologiškai mąstančią bendruomenę				
3.3.2.1. Šviesti ir teikti informaciją Jonavos rajono gyventojams atliekų tvarkymo, aplinkos išsaugojimo klausimais	Įgyvendintų viešinimo priemonių skaičius (vnt.); Įsigytų priemonių, susijusių su visuomenės informavimu ir ekologiniu švietimu, skaičius (vnt.)	2020–2027	JRSA, seniūnijos, Kauno RATC, Jonavos rajono savivaldybės atliekas tvarkančios įmonės, nevyriausybinės organizacijos, bendruomeninės organizacijos, vietos veiklos grupės, ugdymo įstaigos	Įgyvendinama.

Teritorijų planavimo dokumentai

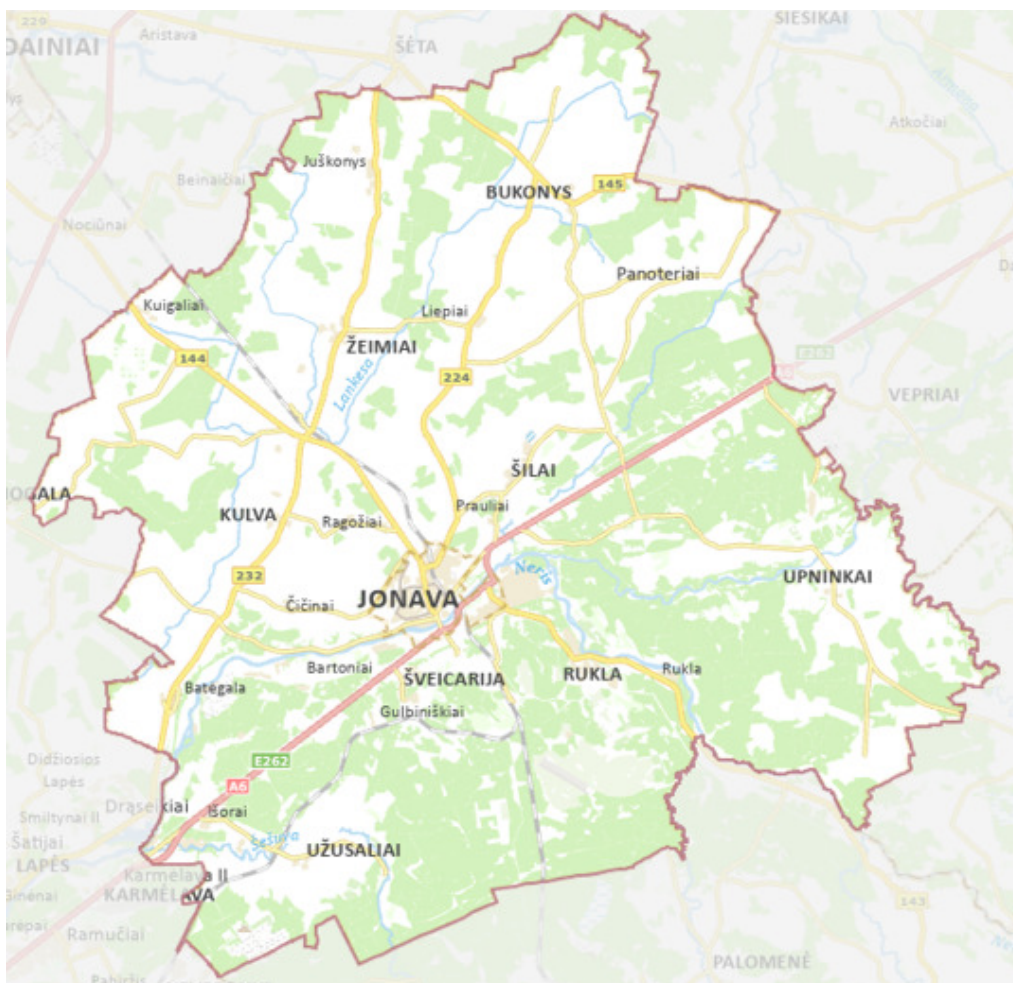
Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas nėra teritorijų planavimo dokumentas. Šio plano sąsajų su teritorijų planavimo dokumentais nėra.

Kadangi plane numatyta papildomai įrengti naujus atliekų tvarkymo įrenginius (DGASA, regioninius maisto atliekų apdorojimo įrenginius, ŽAKA ir pan.), jų įrengimui bus parinktos tokios vietos, kuriose planuojami įrenginiai atitiks galiojančių teritorijų planavimo dokumentų sprendinius. Šių įrenginių statybai bus rengiami techniniai projektai.

3 ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS

Šiame skyriuje pateikiamos bendros Jonavos rajono savivaldybės aplinkos charakteristikos ir jų sąsaja su komunalinių atliekų tvarkymu, vertinama kokia bus aplinkos būklė, jeigu *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas* nebus įgyvendintas.

Bendra informacija. Jonavos rajonas yra išsidėstęs beveik pačiame Lietuvos centre, Kauno apskrityje, rytuose ribojasi su Širvintų rajonu, pietuose – su Kaišiadorių rajonu, pietvakariuose – su Kauno rajonu, šiaurės vakaruose – su Kėdainių rajonu, o šiaurės rytuose – su Ukmergės rajonu (žr. **Pav. 2**).

Pav. 2. Jonavos rajono žemėlapis.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Jonavos rajone gyvena 41,6 tūkst. gyventojų (**Lentelė 2**) (apie 7,3 proc. apskrities gyventojų). Rajono administracinis centras – Jonava. Jonavos rajono savivaldybės teritorijos plotas – 943 km², tai sudaro 11,7 proc. Kauno apskrities teritorijos. Rajone dar yra 3 miesteliai (Panoteriai, Rukla ir Žeimiai), 277 kaimai. Gyventojų tankumas savivaldybėje – 44,1 gyv./km².

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis ir palyginus 2011 m. ir 2021 m. visuotinio gyventojų surašymo rezultatus, gyventojų skaičius Jonavos rajone sumažėjo apie 10,6 proc. nuo 46,519 tūkst. gyv. 2011 m. iki 41,595 tūkst. gyv. 2021 m. Šis mažėjimas paaiškinamas mažėjančio natūralaus gyventojų prieaugio tendencija ir gyventojų vidaus bei tarptautine migracija.

Lentelė 2. Gyventojų skaičius Jonavos rajono savivaldybėje (2021 m.)

Teritorija	Teritorija, km ²	Gyventojai	
		Skaičius 2021 m.	Gyventojų tankis metų pradžioje viename km ²
Jonavos r.	943	41 595	44,1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, Jonavos rajono savivaldybė.

Lietuvos statistikos departamento duomenys apie 2021 m. Jonavos rajono savivaldybėje esančius vieno ir dviejų butų gyvenamuosius (individualius) namus bei daugiabučius gyvenamuosius namus pateikti **Lentelė 3**. Vertinant pateiktus duomenis galima teigti, kad Jonavos rajono teritorijoje individualūs namai sudaro apie 31,4 proc., o daugiabučiai – apie 68,6 proc. visų namų ūkių. Miestuose yra apie 23,3 proc. individualių namų ir apie 85,5 proc. visų rajono daugiabučių namų. Kaimuose yra apie 76,7 proc. individualių namų ir apie 14,5 proc. visų rajono daugiabučių namų.

Lentelė 3. Namų ūkiai Jonavos rajono savivaldybėje (2021 m.)

Teritorija	Nekilnojamo turto registre registruoti gyvenamieji namai					
	Vieno ir dviejų butų gyvenamieji (individualūs) namai			Daugiabučiai gyvenamieji namai		
	Miestas	Kaimas	Iš viso	Miestas	Kaimas	Iš viso
Jonavos r.	1596	5250	6845	12811	2172	14986

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, vidutinės disponuojamos piniginės pajamos vienam namų ūkiui per mėnesį 2021 m. Kauno apskrityje sudarė 1 400 Eur. Šie statistiniai duomenys leidžia daryti prielaidą, kad Kauno apskrityje gyventojų vartojimas gali būti mažesnis negu Lietuvos vidurkis (1 464 Eur/mėn.), todėl ir susidarantių komunalinių atliekų kiekis taip pat gali būti mažesnis nei vidurkis šalyje.

Ūkio subjektai. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2022 m. sausio 1 d. Jonavos rajono teritorijoje veikė 970 ūkio subjektų.

Esami komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai. Kuriant Jonavos rajono savivaldybės ir Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, dalis komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių jau pastatyta, kita dalis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros statoma ir pradės veikti iki 2027 m.

Šiuo metu Jonavos rajono savivaldybės ir Kauno komunalinių atliekų tvarkymo regiono teritorijoje susidariusioms atliekoms tvarkyti bus ir toliau eksploatuojama ši esama infrastruktūra (žr. **Lentelė 4**.):

- Kauno regione veikia du nepavojingų atliekų sąvartynai – *Lapių regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas (Kauno r.)* ir *Zabieliškio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas (Kėdainių r.)*. Šiuose sąvartynuose šalinamos po apdorojimo Kauno MBA ir Zabieliškio MAR likusios, perdirbimui ar kitokiam panaudojimui netinkamos, komunalinės atliekos bei kitos atliekos, nepriskiriamos komunalinėms atliekoms.

- *Lapių regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas (Lapių sąvartynas)* (Sąvartos g. 1, Lepšiškių k., Lapių sen., Kauno r.) įkurtas 1973 m. Sąvartyno teritorija užima 37,4 ha plotą, iš kurio kaupo plotas – 26,8 ha. Lapių sąvartyną eksploatuoja Kauno RATC. 2009 m. buvo baigta Lapių sąvartyno rekonstrukcija, kurios metu buvo įrengtas buitinių atliekų sąvartyno 2-asis kaupimo laukas ir atlikti kiti darbai. Lapių sąvartyno pajėgumai – 193 000 t/metus. Buvo prognozuota, kad Lapių sąvartynas bus užpildytas iki 2020 metų, tuomet jis bus uždarytas. Sąvartynas iki numatyto termino pilnai užpildytas nebuvo, uždarymo laikas nukeltas iki tol, kol sąvartynas užsipildys. Į Lapių sąvartyną vežamos po rūšiavimo likusios ir perdirbimui ar kitokiam naudojimui netinkamos atliekos iš Kauno MBA (MBA įrenginiai yra adresu: Sandraugos g. 12, Kaunas). Kauno MBA tvarkomos Kauno miesto, Kauno, Kaišiadorių ir dalinai Jonavos bei Raseinių rajonų savivaldybėse susidarancios komunalinės atliekos.

- *Zabališkio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas (Zabališkio sąvartynas)* (Liepų g. 16, Zabališkio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.) pradėtas eksploatuoti 2003 metais, 2007 metais buvo pradėta Zabališkio sąvartyno rekonstrukcija. Po rekonstrukcijos įrengta antra atliekų kaupimo sekcija, sudaryta iš dviejų dalių Bendras sąvartyno teritorijos plotas – 9,98 ha, iš kurių kaupo plotas užima 6,17 ha. Projektinis sąvartyno pajėgumas – apie 500 000 t, bendras sąvartyno kaupo projektinis tūris 603 000 m³. Metinis šalinamų atliekų kiekis – 40 000 t. Zabališkio sąvartyną iki 2021-06 mėn. eksploatavo UAB „VSA Vilnius“, dabar eksploatuoja Kauno RATC. Į Zabališkio sąvartyną vežamos po rūšiavimo likusios ir perdirbimui ar kitokiam naudojimui netinkamos atliekos iš Zabališkio MAR. Zabališkio sąvartyne šalinamos atliekos iš Kėdainių ir dalies Raseinių ir Jonavos rajonų savivaldybių.

- *Komunalinių atliekų mechaninio–biologinio apdorojimo įrenginiai (Kauno MBA)* pastatyti 2015 m. gruodžio 31 d. Veiklą pradėjo 2016 m. sausio 1 dieną. Veikla vykdoma 4,9282 ha žemės sklype adresu Sandraugos g. 12, Kaunas. Kauno MBA įrenginiai skirti mišrių komunalinių atliekų rūšiavimui, antrinių žaliavų atskirymui ir biologiškai skaidžių atliekų apdorojimui. Kauno MBA įrenginiuose iš bendro mišrių komunalinių atliekų srauto atskiriamos perdirbimui tinkamos antrinės žaliavos ir pakuotės, biologiškai skaidžios atliekos, perdirbimui netinkama degi frakcija. Atliekos rūšiuojamos ne tik pagal dydį bei tankį, bet ir atsižvelgiant į jų magnetines savybes, elektroninį ir optinį laidumą, tankį, svorį ir kitas savybes. Mechaninio apdorojimo įrenginių pajėgumas – 220 tūkst. tonų mišrių komunalinių atliekų per metus, biologinio apdorojimo – 100 tūkst. t/m. Atskirtos antrinės žaliavos atiduodamos perdirbimui ar kitokiam panaudojimui. Po apdorojimo gautos biologiškai skaidžios atliekos kompostuojamos ir gautas techninis kompostas vežamas į sąvartyną dengti kaupus ar yra kitaip panaudojamas. Po rūšiavimo likusios ir perdirbimui ar kitokiam naudojimui netinkamos atliekos iš Kauno MBA vežamos į Lapių sąvartyną (iki jo uždarymo). Kauno MBA įrenginiuose tvarkomos Kauno miesto, Kauno, Kaišiadorių ir dalinai Raseinių bei Jonavos rajonų savivaldybėse susidarancios komunalinės atliekos. Po apdorojimo likusios, perdirbimui netinkancios ir energetinę vertę turinčios atliekos transportuojamos deginimui į Kauno kogeneracinę jėgainę (UAB „Kauno kogeneracinė jėgainė“) energijai gauti.

- *Zabališkio komunalinių atliekų mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginiai (Zabališkio MAR)* veikia Kėdainių r. esančio Zabališkio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje, adresu Liepų g. 16, Zabališkio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r. Zabališkio MAR įrenginiai pastatyti 2015 m. gruodžio 31 d. Veiklą pradėjo 2016 m. sausio 1 dieną. Veikla vykdoma 9,9839 ha žemės sklype. Įrenginių pajėgumas – 20 tūkst. tonų mišrių komunalinių atliekų per metus. Įrenginiuose iš surinktų komunalinių atliekų atskiriamos antrinės žaliavos ir nukreipiamos perdirbimui ar kitokiam pakartotiniam panaudojimui, likusios ir perdirbimui ar kitokiam panaudojimui netinkamos atliekos šalinamos Zabališkio regioniniame sąvartyne, o biologiškai skaidžios atliekos (10,4 tūkst. t per metus) kompostuojamos uždaruose įrenginiuose. Zabališkio MAR įrenginiuose tvarkomos Kėdainių rajone bei dalis Jonavos ir Raseinių rajonų susidarancių mišrių komunalinių atliekų. Po apdorojimo

likusios, perdirbimui netinkančios ir energetinę vertę turinčios atliekos transportuojamos deginimui į Kauno kogeneracinę jėgainę (UAB „Kauno kogeneracinė jėgainė“) energijai gauti.

Planavimo laikotarpiu, atsižvelgiant į finansinę paramą, planuojama modernizuoti Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginius, pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą. Kauno MBA įrenginiuose įgyvendinti plastikų atliekų paruošimo perdirbimui ir perdirbimo pajėgumų sukūrimo projektą.

• *Lapių regioniniame nepavojingų atliekų sąvartyne* II kaube įrengta *nepavojingų pelenų (šlako) laikymo ir apdorojimo aikštelė*. Bendras pelenų (šlako) laikymo ir apdorojimo aikštelės plotas yra apie 4 ha, iš jų apie 2 ha neapdorotų pelenų (šlako) ir apdorojimo zona ir apie 1,79 ha – sendinimo ir apdorotų atliekų bei žaliavų laikymo zona. Neapdoroto šlako laikymo zonos pajėgumai (srautai) apie 100 tūkst. t per metus, apdoroto šlako (pelenų) laikymo zonos pajėgumas (srautas) apie 40 tūkst. t per metus. Šiuo metu šlako aikštelė eksploatuojama pilna apimtimi, aikštelę eksploatuoja UAB „Kauno švara“.

• Jonavos r. savivaldybėje veikia *atliekų perkrovimo stotis*, į kurią patenka Jonavos rajono savivaldybės teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos. Atliekų perkrovimo stotyje, kurią nuo 2021 m. spalio mėn. eksploatuoja Kauno RATC, atliekos iš mažesnių šiukšliavežių perkraunamos į didesnes transportavimo priemones.

• 2 DGASA Jonavos r. sav. adresais: Darbininkų g. 19, Jonava; Jonalaukio k., Ruklos sen., Jonavos r. Jonavos mieste veikiančioje DGASA (Darbininkų g. 19) įrengtas dalijimosi daiktais pakartotiniam naudojimui punktas – *atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vieta (stotelė) „Atiduotuvė“*.

• Jonavos r. sav. surinktos žaliosios atliekos priimamos tvarkymui į komunalinių nuotekų dumblo kompostavimo aikštelę, kurioje biologiškai skaidžios atliekos kompostuojamos: Jonavos r. aikštelės pajėgumas (žaliosios atliekos ir nuotekų dumblas) – 9 703 t/metus.

• Pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų rūšiuojamasis surinkimas konteineriais.

• Tekstilės atliekų atskiras surinkimas konteineriais ir DGASA.

• Žaliųjų atliekų namudinis kompostavimas.

• Vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra.

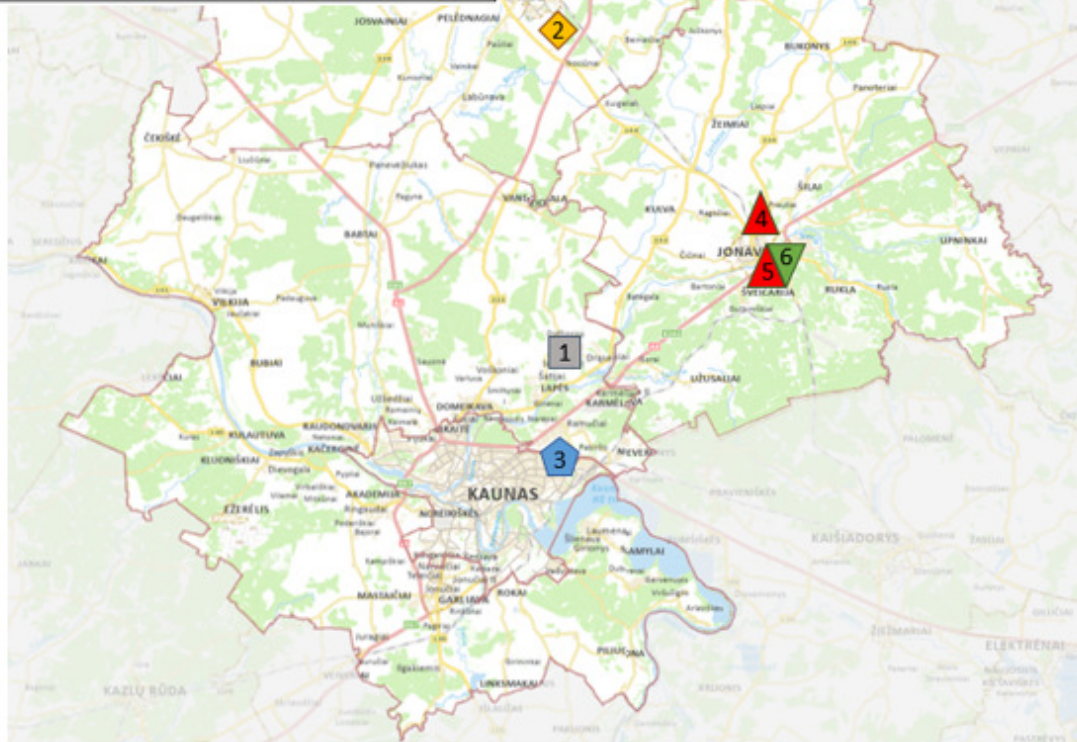
Lentelė 4. Esami Jonavos rajono savivaldybės ir Kauno regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai ir kiti objektai

Eil. Nr.	Esami Jonavos rajono ir regioniniai komunalinių atliekų ir šlako tvarkymo objektai	Paslaugos
1.	Lapių regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas (Sąvartos g. 1, Lepšiškių k., Lapių sen., Kauno r.).	Komunalinių ir pramonės atliekų, kurios susidaro Kauno miesto, Kauno, Kaišiadorių ir dalies Jonavos bei Raseinių rajonų savivaldybių teritorijose, priėmimas. Asbesto turinčių atliekų šalinimas. Atliekų rūšiavimas ir deponavimas sąvartyne.
2.	Zabieliškio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas (Liepų g. 16, Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.).	Komunalinių ir pramonės atliekų, kurios susidaro Kėdainių ir dalies Raseinių bei Jonavos rajonų sav. teritorijose, priėmimas. Asbesto turinčių atliekų šalinimas. Atliekų rūšiavimas ir deponavimas sąvartyne.

Eil. Nr.	Esami Jonavos rajono ir regioniniai komunalinių atliekų ir šlako tvarkymo objektai	Paslaugos
3.	Komunalinių atliekų mechaninio – biologinio apdorojimo įrenginiai (Kauno MBA) (Sandraugos g. 12, Kaunas).	Komunalinių atliekų rūšiavimas, mechaninis ir biologinis perdirbimas, paruošimas energijos gamybai.
4.	Zabališkio mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginiai (Zabališkio MAR) (Liepų g. 16, Zabališkio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.).	Komunalinių atliekų rūšiavimas, mechaninis ir biologinis perdirbimas, paruošimas energijos gamybai.
5.	Nepavojingų pelenų (šlako) laikymo ir apdorojimo aikštelė (Kauno regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje Sąvartos g. 1, Lepšiškių k., Lapių sen., Kauno r.).	Sudegintų atliekų šlako sijojimas, rūšiavimas, paruošimas pakartotiniam naudojimui, sandėliavimas.
6.	Atliekų perkrovimo stotis (Jonavos r. sav.)	Atliekos iš mažesnių šiukšliavežių perkraunamos į didesnes transportavimo priemones
7.	2 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės	Didžiųjų ir pavojingų buities atliekų priėmimas ir rūšiavimas, paruošimas perdirbimui iš savivaldybių gyventojų
8.	Atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vieta(stotelė) „Atiduotuvė“, kuri veikia didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėje Jonavoje	Daiktų mainai pakartotiniam naudojimui.
9.	Nebenaudojami savivaldybių senieji sąvartynai.	Uždarytų sąvartynų priežiūra, monitoringas, apsauga nuo galimų ekologinių incidentų.

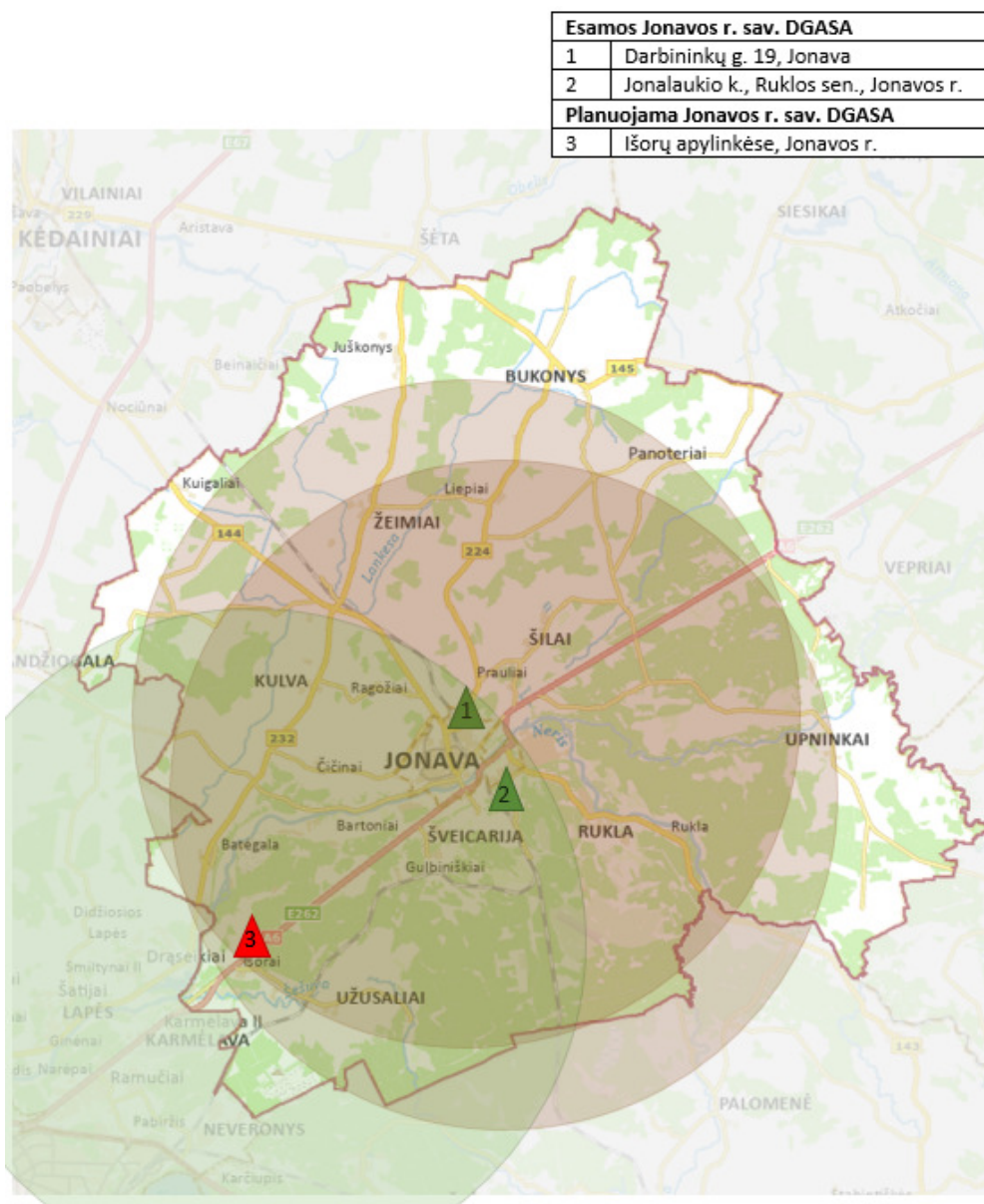
Informacija apie esamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Jonavos rajono savivaldybėje pateikta **Pav. 3.**

Lapių regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas, Nepavojingų pelenų (šlako) laikymo ir apdorojimo aikštelė	
1	Sąvartos g. 1, Lepšiškių k., Lapių sen., Kauno r.
Zabališkio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas, Zabališkio mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginiai (Zabališkio MAR)	
2	Liepų g. 16, Zabališkio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.
Komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginiai (Kauno MBA)	
3	Sandraugos g. 12, Kaunas
Esama Jonavos r. sav. DGASA	
4	Darbininkų g. 19, Jonava
5	Jonalaukio k., Ruklos sen., Jonavos r.
Esama Jonavos atliekų perkrovimo stotis	
6	Jonalaukio k., Ruklos sen., Jonavos r.

Pav. 3. Esama komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra Jonavos rajono savivaldybėje

Atsižvelgiant į tai, kad VAPTP yra nustatyta užduotis – iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų, **Pav. 4** pateikta informacija apie esamas ir planuojamas DGASA Jonavos rajono savivaldybėje su pažymėtu 15 km spinduliu aplink jas. Iki 2027 m. Jonavos rajone planuojama įrengti 1 naują DGASA.

Pav. 4. Esamos ir planuojama DGASA Jonavos rajono savivaldybėje su pažymėtu 15 km spinduliu aplink jas

3.1 APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis Jonavos rajono savivaldybėje 2021 m. užfiksuotos 2 921,33 tonos teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių. Tai sudarė apie 4,8 proc. visų Lietuvos oro teršalų (60 894 tonos), ir apie 26,9 proc. visų Kauno apskrities teršalų (10 849 tonos).

Jonavos rajono savivaldybėje 2021 m. teršalų kiekis buvo žymiai didesnis nei Lietuvoje ir siekė 70,2 kg vienam gyventojui, kai Lietuvos vidurkis yra 21,7 kg vienam gyventojui. Per 2011–2021 m. periodą Jonavos rajono savivaldybėje teršalų kiekis iš stacionarių taršos šaltinių, tenkantis vienam gyventojui, padidėjo nuo 68,2 kg vienam gyventojui 2011 m. iki 70,2 kg vienam gyventojui 2021 m., kai tuo tarpu bendras Lietuvos teršalų, tenkančių vienam gyventojui kiekis kilogramais, nežymiai sumažėjo nuo 22,1 kg vienam gyventojui 2011 m. iki 21,7 kg vienam gyventojui 2021 metais. 2011 m. ir 2021 m. Jonavos rajono savivaldybėje teršalų kiekis 1 km² taip pat buvo mažesnis nei Lietuvos vidurkiai: Jonavos rajono

savivaldybėje teršalų kiekis 1 km² 2021 m. sumažėjo ir buvo 3,098 t/km², kai 2011 m. buvo 3,37 t/km², kai tuo tarpu Lietuvos vidurkis siekė 0,9327 t/km² 2021 m. ir 1,034 t/km² 2011 m.

2021 m., kaip ir 2011 m., didžiausią dalį į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų sudarė anglies monoksidas (19,5 kg arba 28,5 proc. vienam gyventojui 2011 m. ir 23,6 kg arba 33,7 proc. vienam gyventojui 2021 m.). Mažiausiai į atmosferą išmetama sieros dioksido bei lakių organinių teršalų.

Informacija apie 2011 m. ir 2021 m. į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmestus teršalų kiekius pateikta **Lentelė 5**.

Lentelė 5. Jonavos rajono savivaldybėje 2011 ir 2021 m. į aplinkos orą išmestų teršalų kiekis, t/metus.

Teršalo pavadinimas	Išmestų teršalų kiekis, t/m	
	2011 m.	2021 m.
Kietosios medžiagos	548,60	518,12
Dujinės ir skystosios medžiagos	2 632,80	2 403,21
Sieros dioksidas	0,20	9,19
Azoto oksidai	826,30	791,10
Anglies monoksidai	908,50	983,62
Lakūs organiniai junginiai	220,90	44,44
Fluoras ir kiti teršalai	676,90	574,86
Viso teršalų	3 181,40	2 921,33

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas, 2022 m.

Komunalinių atliekų tvarkymas neturi didelės įtakos bendrai oro kokybei Jonavos rajono savivaldybėje. Visos Jonavos rajono savivaldybėje teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos rūšiuoti į komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginius (Kauno MBA), esančius adresu Sandraugos g. 12, Kaunas arba į Zabieliškio komunalinių atliekų mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginius (Zabieliškio MAR), esančius Zabieliškio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje.

Taip pat pažymime, kad atliekų tvarkymo sektorius nėra laikomas reikšmingas šiltnamio dujų susidarymo šaltinis, todėl nepatenka į prekybos apyvartiniais taršos leidimais schemą Lietuvoje.

3.2 PAVIRŠINIO IR POŽEMINIO VANDENS TARŠA

Jonavos rajono savivaldybėje 2,22 proc. ploto užima vandenys. Per savivaldybę teka Neries ir Šventosios žemupiai, rytiniu pakraščiu – Širvinta, šiaurės vakaruose – Lankesa, Lokys, yra 10 ežerų (Žeimelis (plotas 9,6 ha), Ilgajis (plotas 4,4 ha), Baltas (plotas 3 ha), Bevardis (plotas 1,3 ha), Biržulius (plotas 1,8 ha), Žeimys (plotas 2,8 ha), Juodas (plotas 0,9 ha) ir kiti), 12 tvenkinių (Beržų (plotas 26 ha), Jonavos (bendras plotas 17 ha), Zatyšių karjeras (plotas 31 ha), Užusalių (plotas 28,8 ha), Kuigalių (plotas 4,5 ha), Lokio (plotas 3,6 ha) ir kiti).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2021 m. Lietuvoje į paviršinius vandenis išleista 3 368,6 mln. m³ ūkio, buities ir gamybos nuotekų, iš jų 3 183,6 mln. m³ – nuotekos, kurių nereikia valyti. Jonavos rajone 2021 m. išleista į paviršinius vandenis 0,33 proc. visų Lietuvos ūkio, buities ir gamybos nuotekų

arba 11 095,5 tūkst. m³. Per 2011–2021 m. laikotarpį išleidžiamų nuotekų kiekis Jonavos rajone sumažėjo: 2021 m. nuotekų išleidimo į paviršinius vandenis kiekis palyginus su 2011 m. sumažėjo apie 12,4 proc. arba 1,14 karto (nuo 12 666,0 tūkst. m³ 2011 m. iki 11 095,5 tūkst. m³ 2021 m.), kai bendras išleistas Lietuvos nuotekų kiekis augo apie 10,4 proc. arba 1,12 karto (nuo 3 017,4 mln. m³ 2011 m. iki 3 368,6 mln. m³ 2021 m.).

Jonavos r. sav. geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikia bei tvarko ir prižiūri paviršinių nuotekų tinklus UAB „Jonavos vandenys“. Vadovaujantis Jonavos rajono savivaldybės strateginiu plėtros planu iki 2027 metų, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą 2017 m. Jonavos rajone sudarė 31 vandenvietė, kuriose eksploatuojami 84 gręžiniai, 27 vandens gerinimo stotys, 224,2 km vandentiekio tinklų, 16 nuotekų valymo įrenginių, ir 197,4 km nuotekų tinklų. 2017 m. UAB „Jonavos vandenys“ aptarnavo 18 385 vandens tiekimo paslaugos vartotojus ir abonentus. 2017 m. UAB „Jonavos vandenys“ aptarnavo 17 131 nuotekų tvarkymo paslaugos vartotoją ir abonentą. 2017 m. išgauta 1 751,4 tūkst. m³ vandens, realizuota 1 415,5 tūkst. m³ vandens. 2017 m. realizuota 1 834,9 tūkst. m³ nuotekų, išvalyta 3 416 tūkst. m³ nuotekų. Bendras paviršinių nuotekų sistemos ilgis Jonavos mieste siekia apie 119 km lietaus nuotekų tinklų ir apie 41 km drenažo tinklų.

Komunalinių atliekų tvarkymas neturi didelės įtakos bendrai paviršinio ir požeminio vandens taršai. Visos Jonavos rajono savivaldybės teritorijoje surinktos mišrios komunalinės atliekos vežamos rūšiuoti į komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginius (Kauno MBA), esančius Kauno mieste arba į Zabieliškio komunalinių atliekų mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginius (Zabieliškio MAR), esančius Zabieliškio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje. Netinkamos perdirtbi ar naudoti energijos gamybai (deginimui) atliekos šalinamos Lapių arba Zabieliškio nepavojingų atliekų sąvartynuose. Žemiau pateikiama informacija apie nuotekų tvarkymą šiuo metu Kauno regione eksploatuojamuose atliekų tvarkymo įrenginiuose.

Zabieliškio komunalinių atliekų mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginiuose susidaranti buitinės nuotekos yra surenkamos ir išleidžiamos per esamą sąvartyno išleistuvą į UAB „Kėdainių vandenys“ kanalizacijos tinklus. Gamybinės nuotekos (filtratas) yra surenkamas į stiklo pasčio siurblynę, o iš jos paduodamas į sąvartyno teritorijoje esantį filtrato rezervuarą, kuriame tvarkomas kartu su sąvartyno filtratu. Ant galimai užterštos teritorijos susidaranti paviršinės nuotekos surenkamos lietaus surinkimo šuliniuose ir nuvedamos į smėlio ir purvo nusodintuvą bei naftos produktų skirtuvą, po to tiekiamos į mėginių paėmimo (kontrolinį) šulinį. Smėlio ir purvo nusodintuvo projektinių tūris – 1500 l. Smėlio ir purvo nusodintuve atskiriamas smėlis iš lietaus vandens ir toliau vanduo teka į naftos produktų skirtuvą. Naftos produktų skirtuvas numatytas apdoroti projektiniam 15 l/s srautui. Valymo įrenginiuose apvedimo linija ir mėginių paėmimo šulinys su uždaromąja sklende. Išvalytos nuotekos bei nuotekos nuo stogų savitaka nuvedamos į su sklypu besiribojantį melioracijos griovį. Melioracijos griovys už maždaug 180 m įteka į Nesekės upelį, kuris maždaug už 4700 m įteka į tvenkinį (lignino sąvartyną).

Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno filtratui tvarkyti yra įrengta filtrato surinkimo sistema (drenažiniai vamzdžiai, filtrato kaupimo baseinai, siurblynė), iš kurios filtratas vamzdynu paduodamas į UAB „Kauno vandenys“ eksploatuojamus Kauno m. nuotekų valymo įrenginius. Ant pelenų (šlako) aikštelės susidariusios paviršinės nuotekos tvarkomos kaip filtratas, kuris per sąvartyno kaupą pateka į filtrato nuotekų surinkimo ir nuvedimo į II filtrato kaupimo (6900 m³) rezervuarą. Iš šio rezervuaro nuotekos perduodamas į UAB „Kauno vandenys“ nuotekų valymo įrenginius.

Ant galimai taršios teritorijos susidaranti paviršinė nuotekos surenkamos atskira paviršinių nuotekų sistema ir nuvedamos į 8 l/s naftos produktų gaudyklę. Išvalytos nuotekos lietaus nuotekų surinkimo sistema nuvedamos ir išleidžiamos į Marilės upelį.

Švarus lietaus vanduo nuo neveikiančių ar uždengtų, rekultivuotų sąvartyno sekcijų grioviu surenkamas ir nuvedamas į šalia sąvartyno teritorijos esantį Trečiąjį upelį ir į Marilės upelį. Lietaus vanduo nuo stogų nuvedamas į apvadinį griovį.

Zabališkio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje:

Buitinės nuotekos surinktos iš administracinio pastato, mišriąja nuotekyne nukreipiamos į filtrato surinkimo sistemą ir per filtrato siurblinę perduodamos į Kėdainių miesto nuotekų valymo įrenginius.

Sąvartyno teritorijoje susidaręs filtratas iš sąvartyno sekcijų per filtrato surinkimo sistemą ir filtrato siurblinę paduodamas į Kėdainių miesto nuotekų valymo tinklus, eksploatuojamus UAB „Kėdainių vandenys“.

Paviršinės nuotekos nuo galimai teršiamos teritorijos surenkamos atskirai ir patenka į lietaus vandens valymo įrenginį – naftos purvo gaudyklę. Apvalytos nuotekos iš naftos - purvo gaudyklės mišriąja nuotekyne nuvedamos į filtrato surinkimo sistemą, kur paduodamos į filtrato siurblinę. Nuotekos spaudimine kanalizacija nuvedamos į Kėdainių nuotekų valymo įrenginius.

Santykinais švarios lietaus ir sąvartyno drenažinės sistemos nuotekos surenkamas į griovius ir išleidžiamas į Nesekės upelį arba infiltruojamas į gruntą.

Sąvartyno teritorijoje esamoje ŽAKA kompostavimo proceso metu susidaręs perkolas kaupiamas rezervuare ir pakartotinai naudojamas žaliųjų atliekų kompostavimo procese. Perteklinis perkolas, t.y. susidaręs didesnis perkolato kiekis, nei jo kaupimui numatyta rezervuaro talpa, išleidžiamas į Kėdainių miesto nuotekų tinklus.

Kauno MBA, adresu: Sandraugos g. 12, Kaunas, buitinės nuotekos išleidžiamos į UAB "Kauno vandenys" eksploatuojamus Kauno miesto buitinių nuotekų tinklus, kuriais nuotekos pateka į Kauno valymo įrenginius. Santykinais švarios paviršinės (lietaus) nuotekos ir paviršinės (lietaus) nuo užterštų teritorijos vietų, išvalytos iki aplinkosauginių reikalavimų vietiniuose paviršinių nuotekų valymo įrenginyje, išleidžiamos į melioracijos griovį. Gamybinės nuotekos (filtratas) yra naudojamos uždaru ciklu. Gamybinės nuotekos (filtratas) susidaro kompostavimo tuneliuose (iki 2000 m³/metus) bei biofiltruose (iki 2500 m³/metus). Perteklinis filtratas yra kaupiamas filtrato rezervuare, ir iš jo paduodamas į komposto laistymo sistemą. Gamybinės nuotekos (filtratas) panaudojamas kartu su švariu vandeniu drėkinti kompostuojamai medžiagai. Kadangi bendras laistymui skirtos vandens poreikis yra apie 30 500 m³/metus, gamybinės nuotekos (filtratas) laistymo balanse sudaro santykinai nedidelę dalį. Filtratu atskiestas vanduo naudojamas ankstyvose kompostavimo stadijose, kad padidintas organinių medžiagų kiekis paskatintų kompostavimo procesą pradinėje stadijoje. Vėlesnėse stadijose, kai kompostavimo procesas jau tampa pakankamai intensyvus, laistymui yra naudojamas švarus vanduo.

Zabališkio MAR teritorijoje susidariusios paviršinės nuotekos surenkamos, valomos smėlio ir purvo nusodintuve su naftos gaudykle (1500 l). Išvalytos paviršinės nuotekos ir sąlyginai švarios paviršinės nuotekos išleidžiamos į melioracijos griovį, kuriuo įteka į Nesekės upelį.

MAR įrenginiuose susidarantis filtratas bei buitinės nuotekos tvarkomos kartu su Zabališkio sąvartyno filtratu.

Didelių gabaritų atliekų susirinkimo aikštelėse gamybinių nuotekų nesusidaro, o ant kietos aikštelės dangos susidarančios paviršinės nuotekos surenkamos, išvalomos vietiniuose paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose ir išleidžiamos į gamtinę aplinką arba į paviršinių nuotekų tinklus.

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija galime teigti, kad eksploatuojant esamus atliekų tvarkymo įrenginius neigiamas poveikis paviršiniam ir požeminiam vandeniui yra kontroliuojamas.

3.3 DIRVOŽEMIS

Atliekų tvarkymas didelės įtakos dirvožemio užteršimui neturi. Dirvožemio cheminė tarša galima ekstremalių situacijų atveju (degalų, filtrato, skystų atliekų išsiliejimo atveju), tačiau pagrindinis poveikis siejamas su dirvožemio praradimais dėl atliekų sąvartynų užimamų plotų. Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno užimamas plotas – 37,4 ha (kaupo plotas – 26,8 ha), Zabieliškio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno užimamas plotas – 9,98 ha (kaupo plotas – 6,17 ha).

3.4 NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI

2021 m. Jonavos rajone susidarė 18,646 tūkst. tonų komunalinių atliekų (įvertinus namudinio kompostavimo ir USAD pakuočių kiekius), iš kurių 9,056 tūkst. tonų (apie 48,6 proc.) buvo perdirbta/panaudota pakartotinai, 7,412 tūkst. tonų (apie 40 proc.) buvo sunaudota energijos gamyboje (sudeginta) ir 2,178 tūkst. tonų (apie 11,7 proc.) pašalinta sąvartyne (žr. **Lentelė 6**).

Lentelė 6. Komunalinių atliekų, surinktų Jonavos rajone, sutvarkymas (2021 m.).

	Surinktas komunalinių atliekų kiekis	Perdirbtas ar kitaip panaudotas komunalinių atliekų kiekis (įskaitant techninį kompostą ir stabilatą)	Sunaudotas energijai gauti (sudegintas) komunalinių atliekų kiekis	Pašalintas komunalinių atliekų kiekis
Atliekų kiekis, tonos/metus				
Jonavos rajonas	18 646	9 056	7 412	2 178
Atliekų kiekis, kg/gyventojui/metus				
Jonavos rajonas	448,3	217,7	178,2	52,3

Šaltinis: Savivaldybių ataskaitos AAA už 2021 m.

Vadovaujantis **Lentelė 6** pateikta informacija, galime daryti išvadą, kad atliekų perdirbimas ar kitoks panaudojimas yra pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo būdas Jonavos rajone, taip pat nemažai atliekų (apie 40 proc.) sunaudojama energijos gamybai. Galime daryti išvadą, kad atliekų naudojimas energijai gauti yra vienas iš pagrindinių komunalinių atliekų tvarkymo būdų Jonavos rajono savivaldybėje, todėl yra prarandami dideli kiekiai medžiaginių išteklių. Pažymėtina, kad šiuo metu kaip perdirbtas ar kitaip panaudotas komunalinių atliekų kiekis įvertintas ir MBA įrenginiuose atskirtos biologiškai skaidžios frakcijos apdorojimas biologinio apdorojimo įrenginiuose. Vadovaujantis teisės aktų reikalavimais nuo 2027 m. kaip perdirbtos atliekos negalės būti skaičiuojamos iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirtos ir biologinio apdorojimo įrenginiuose apdorotos atliekos. Vadovaujantis 2021 m. informacija apie atliekų panaudojimą po apdorojimo MBA / MAR įrenginiuose (Plano 12 lentelė), galime teigti, kad Kauno regione iki 40,6 proc. iš MKA srauto atskirtų ir perdirbtų atliekų kaip kompostas

panaudojamas sąvartyne perdengimui. Nevertinant komposto kiekio, kuris panaudojamas sąvartyne perdengimui, Jonavos rajono savivaldybėje perdirbtas ar pakartotinai panaudotas komunalinių atliekų kiekis bus ženkliai mažesnis nei nurodytas **Lentelė 6**.

3.5 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS

Vadovaujantis *Saugomų teritorijų valstybės kadastro* duomenų bazėje pateikta informacija Jonavos rajono savivaldybėje yra įsteigti 13 draustinių, 2 biosferiniai poligonai (Būdos-Pravieniškių miškų biosferos poligonas, Labūnavos miško biosferos poligonas), 11 gamtos paveldo objektų, 18 Natura 2000 teritorijos, kuriose įsteigtos 16 buveinių apsaugai svarbių teritorijos ir 2 paukščių apsaugai svarbios teritorijos. Natura 2000 saugomos teritorijos, kuriose yra ribojama ūkinė veikla, Jonavos rajono savivaldybėje užima 3910,51 ha teritoriją.

Pagrindiniai teisės aktai reglamentuojantys veiklą šiose saugomose teritorijose yra:

- Lietuvos Respublikos *saugomų teritorijų įstatymas*. Šis įstatymas reglamentuoja saugomų teritorijų sistemą ir su ja susijusius visuomeninius santykius, saugomų teritorijų nustatymo ir steigimo, ribų keitimo, statuso pakeitimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus, reglamentuoja veiklą jose, taip pat nustato tarptautinės svarbos teritorijų, tarp jų Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų, bei gamtinio karkaso kūrimą ir veiklos juose reglamentavimą;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimas Nr. 276 „Dėl bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“.

Informacija kaip Jonavos rajono savivaldybėje ir Kauno komunalinių atliekų tvarkymo regione šiuo metu eksploatuojami komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai yra išsidėstę saugomų teritorijų (Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“, nacionalinių saugomų teritorijų ir gamtos paveldo objektų) atžvilgiu pateikta **Lentelė 7**.

Lentelė 7. Netoli Jonavos rajono bei Kauno regioninių bei savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių esančios saugomos teritorijos

Nr.	Įrenginio pavadinimas	Įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
1.	Lapių regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas	Sąvartos g. 1, Lepšiškių k., Lapių sen., Kauno r.	Lapių geomorfologinis draustinis	Draustinis	Sąvartyno teritorija ribojasi su Lapių geomorfologiniu draustiniu.
2.	Nepavojingų pelenų (šlako) laikymo ir apdorojimo aikštelė		Kulvos geomorfologinis draustinis	Draustinis	~5,30
			Babty-Varluvos miškų biosferos poligonas	Poligonas	~5,10
			Babty-Varluvos miškai	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~5,04
			Babty-Varluvos miškai	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~5,29
			Neries upė	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~1,85
			Akmuo Gaidelis	Gamtos paveldo objektas	~4,28
			Stavidvario atodanga	Gamtos paveldo objektas	~4,32
3.	Zabieliškio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas	Liepų g. 16, Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.	Obelies kraštovaizdžio draustinis	Draustinis	~2,53
4.	Zabieliškio mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginiai		Barupės hidrografinis draustinis	Draustinis	~3,67
			Pelėdnagių botaninis draustinis	Draustinis	~3,97
			Barupės slėniai	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~3,58
			Labūnavos miškas	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~7,36
			Dotnuvos - Josvainių miškai	Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~8,39
			Mikalojaus Daukšos ažuolas (Kėdainių m.)	Gamtos paveldo objektas	~8,25
5.	Komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginiai (Kauno MBA)	Sandraugos g. 12, Kaunas	Palemono gynybinių įtvirtinimų archeologinis draustinis	Draustinis	~2,49
			Kauno marių regioninis parkas	Regioninis parkas	~2,51
			Kauno marios	Natura 2000 teritorijos: buveinių ir paukščių apsaugai svarbios teritorijos	~2,54

Nr.	Įrenginio pavadinimas	Įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios saugomos teritorijos		Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
			Saugomos teritorijos pavadinimas	Saugomos teritorijos tipas	
			Žiegždrių liepa	Gamtos paveldo objektas	~5,08
6.	Jonavos m. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė, kurioje veikia atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vieta „Atiduotuvė“	Darbininkų g. 19, Jonava	Šventosios ichtiologinis draustinis	Draustinis	~4,30
			Neries upė	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~2,09
			Vainių tuopa	Gamtos paveldo objektas	~3,57
7.	Jonavos r. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė	Jonalaukio k., Ruklos sen., Jonavos r.	Šventosios ichtiologinis draustinis	Draustinis	~3,73
			Neries upė	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~1,10
			Šventosios upės vidurypis	Natura 2000 teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos	~3,73
8.	Jonavos atliekų perkrovimo stotis		Vainių tuopa	Gamtos paveldo objektas	~7,10

Šaltinis: Saugomų teritorijų valstybės kadastras

Išvertinus **Lentelė 7** pateiktą informaciją, galime teigti, kad nei vienas esamas Jonavos rajono savivaldybės bei regioninis komunalinių atliekų tvarkymo įrenginys nepatenka į Europos ekologinio tinklo Natura 2000, nacionalines saugomas ar gamtos paveldo objektų teritorijas.

3.6 KULTŪROS PAVELDAS

Pagrindinis teisės aktas reglamentuojantis nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių apsaugą yra Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas.

Jonavos rajono savivaldybėje gausu kultūros paveldo objektų. Vadovaujantis Kultūros vertybių registro duomenis Jonavos rajono savivaldybės teritorijoje yra įregistruoti 274 kultūros vertybių objektai, iš jų nekilnojami kultūros paveldo objektai – 264, kilnojami kultūros paveldo objektai – 10. Nekilnojamųjų kultūros objektų sąrašas ir atstumai nuo Jonavos rajono savivaldybės ir Kauno regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių pateikti **Lentelė 8**.

Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio kultūros paveldui nesukelia, nes saugomose, jautriose aplinkai bei kultūros paveldui teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleistina. Nei vieno esamo Jonavos rajono savivaldybės bei Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo įrenginio teritorijoje kultūros paveldo vertybių nėra.

Lentelė 8. Netoli Jonavos rajono savivaldybės ir Kauno regioninių bei savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių esančios kultūros paveldo vertybės

Nr.	Atliekų tvarkymo įrenginys	Atliekų tvarkymo įrenginio adresas	Arčiausiai atliekų tvarkymo įrenginio esančios kultūros paveldo vertybės pavadinimas	Atstumas iki atliekų tvarkymo įrenginio, km
1.	Lapių regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas	Sąvartos g. 1, Lepšiškio k., Lapių sen., Kauno r.	Lepšiškio piliakalnis, vad. Batareika (kodas 5055)	~1,49
2.	Nepavojingų pelenų (šlako) laikymo ir apdorojimo aikštelė		Ginėnų senovės gyvenvietė (kodas 5054)	~1,63
			Šančių piliakalnis, vad. Kepeliušu, Pikelnia (kodas 5056)	~1,78
			Ginėnų senovės gyvenvietė II (kodas 33067)	~1,80
			Masteikių kapinynas (kodas 6008)	~1,93
3.	Zabališkio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas	Liepų g. 16, Zabališkio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.).	Lietuvos partizanų Adolfo ir Antano Naruševičių kapas (kodas 34654)	~2,51
4.	Zabališkio mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginiai		Lietuvos partizano Stasio Kšenavičiaus-Žaibo kapas (kodas 34215)	~2,61
			Nociūnų kapinynas (kodas 26636)	~2,62
			Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo akto signataro Povilo Aksomaičio kapas (kodas 31807), Lietuvos laisvės gynėjo Vytauto Koncvičiaus kapas (kodas 2239), Lietuvos laisvės gynėjo Alvydo Kanapinsko kapas (kodas 2238), Rašytojo Justino Pilyponio kapas (kodas 40548)	~3,80
5.	Komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginiai (Kauno MBA)	Sandraugos g. 12, Kaunas	Pirmojo pasaulinio karo Palemono-Narėpų gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės pirmą slėptuvę (kodas 36261), Pirmojo pasaulinio karo Palemono-Narėpų gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės antra slėptuvė (kodas 36262)	~0,88
			Pirmojo pasaulinio karo Palemono-Narėpų gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės trečia slėptuvė (kodas 36263),	~0,93
			Pirmojo pasaulinio karo Palemono - Narėpų gynybinių įtvirtinimų linijos prie Kauno tvirtovės šaudymo lizdas (kodas 36264)	~0,95
6.	Jonavos m. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė, kurioje veikia atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vieta „Atiduotuvė“	Darbininkų g. 19, Jonava	Jonavos geležinkelio stoties pastatų kompleksas (kodas 41157)	~0,58
			Jonavos žydų žudynių ir užkasimo vieta (kodas 10847)	~1,20
7.	Jonavos r. didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė	Jonalaukio k., Ruklos sen., Jonavos r.	Skarulių dvarvietė (kodas 27065)	~0,20
			Skarulių dvaro sodybos lobyno liekanos (kodas 2608)	~0,29
			Skarulių pilkapių vieta (kodas 21498),	~0,92
8.	Jonavos atliekų perkrovimo stotis		Skarulių Šv. Onos bažnyčios statinių kompleksas (kodas 17376)	~1,24

Šaltinis: Kultūros vertybių registras

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija galime teigti, kad Jonavos rajono savivaldybės bei Kauno regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai nepatenka į kultūros paveldo objektų teritorijas bei jų apsaugos zonas.

3.7 KRAŠTOVAIZDIS

Atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį kraštovaizdžiui dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Tačiau įvertinus tai, kad komunalinės atliekos yra koncentruotai surenkamos ir tvarkomos tik tam skirtose vietose, todėl galima teigti, kad tokiu būdu Jonavos rajono teritorijoje yra mažinama aplinkos, o tuo pačiu ir kraštovaizdžio tarša atliekomis.

Esamų DGASA, regioninių sąvartynų, MBA, MAR įrenginių įrengimo vietos buvo parinktos ten, kur kraštovaizdžio estetinė vertė yra mažiausia, taip mažinant atliekų tvarkymo įrenginių daromą neigiamą poveikį Jonavos rajono savivaldybės bei Kauno regiono kraštovaizdžiui.

3.8 MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI

Atliekų tvarkymo poveikis antropogeniniams ištekliams siejamas su žemės sklypų naudojimo suvaržymu dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ). Atliekų tvarkymo įrenginiams SAZ turi būti nustatomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo reikalavimais (žr. **Lentelė 9**). SAZ ribų dydžiai gali būti tikslinami (sumažinami ar padidinami), atsižvelgiant į konkrečios planuojamos ūkinės veiklos galimą poveikį gyventojų sveikatai bei numatomas poveikio sumažinimo priemones, atliekant poveikio visuomenės sveikatai vertinimą.

Lentelė 9. Atliekų tvarkymo įrenginiams reglamentuojamas sanitarinės apsaugos zonos (SAZ) dydis.

Komunalinio objekto (įrenginio) pavadinimas	Sanitarinės apsaugos zonos dydis, m
Atliekų deginimo įrenginys	500
Nepavojingųjų atliekų sąvartynas	500
Inertinių atliekų sąvartynas	200
Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė (be maisto atliekų, gamybinės kilmės biologiškai skaidžių atliekų, gyvūninės kilmės šalutinių produktų, nuotekų dumblo kompostavimo)	100
Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aikštelė (kompostuojant maisto atliekas, gamybinės kilmės biologiškai skaidžias atliekas, gyvūninės kilmės šalutinius produktus, nuotekų dumblą)	500
Atliekų laikymo, perkrovimo ir rūšiavimo įmonės įrenginiai (statiniai)	100
Uždarytas pavojingųjų ir nepavojingųjų atliekų sąvartynas*	100

2020–2021 m. Lapių regioniniam sąvartynui, įskaitant ir didelių gabaritų bei kitų atliekų apdorojimo ir laikino saugojimo aikštelių veiklą, buvo atliktos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros ir nustatyta SAZ su sąvartyno teritorijos riba, kurios dydis – 37,4 ha (Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2021-10-26 sprendimas Nr.: (2-11 14.3.4 Mr)BSV-20969).

Zabieliškio regioniniam sąvartynui nustatytas reglamentuojamas 500 m SAZ dydis. Šioje teritorijoje taip pat veikia Zabieliškio MAR ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginiai.

Kauno MBA įrenginiams 2012 m. atliktame Kauno MBA įrenginio poveikio aplinkai vertinime nustatyta SAZ, sutampanti su sklypo ribomis, įregistruota nekilnojamojo turto registre.

Kitų esamų atliekų tvarkymo objektų (DASA, ŽAKA, perkrovimo stoties) SAZ nustatymo klausimai šiuo metu sprendžiami.

3.9 VISUOMENĖS SVEIKATA

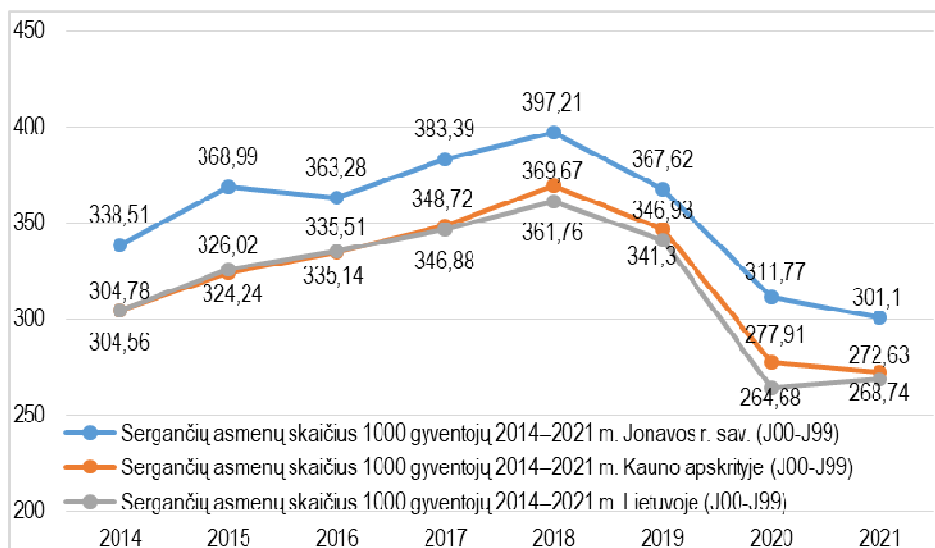
Esamą gyventojų sveikatos būklę galima įvertinti naudojantis sergamumo bei mirtingumo statistiniais duomenimis. Remiantis Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale skelbiamais Lietuvos sveikatos rodikliais žemiau pateikiama gyventojų pagrindinių sveikatos problemų statistinių duomenų analizė. Šiame dokumente vertinami Jonavos rajono gyventojų ligotumo duomenys, lyginant juos su apibendrintais Kauno apskrities bei Lietuvos duomenimis. Žemiau pateikti sveikatos rodikliai bei jų statistinė duomenų analizė atlikta pagal 2022 m. gruodžio mėn. statistinę informaciją.

Pav. 5 – Pav. 8 pateikiama informacija apie Jonavos rajono, Kauno apskrities ir Lietuvos gyventojų ligotumo pokyčius 2014–2021 metais. Ligos rodiklis išreikštas sergančių asmenų skaičiumi 1 000 gyventojų¹.

2014–2019 m. Jonavos rajone, kaip ir Kauno apskrityje bei visoje Lietuvoje, ligotumas visomis ligomis nuolat, nors ir nestipriai, didėjo (ligotumo kvėpavimo sistemos ligomis tolygus didėjimas stebimas iki 2018 m.), tačiau 2020 m. duomenys rodo didelį ligotumo sumažėjimą, ypač kvėpavimo sistemos ligomis bei infekcinėmis ir parazitų sukeliomomis ligomis. Manytina, kad šiam pokyčiui didžiausią įtaką padarė COVID-19 pandemija ir jos metu įvestas karantinas: gyventojų judėjimo ribojimai, nebūtinųjų prekių ir paslaugų pardavimo veiklų stabdymas, viešųjų erdvių uždarymas, privalomas asmens apsaugos priemonių naudojimas. Galima daryti prielaidą, kad ligų diagnostikos rezultatus paveikė ir dėl pandemijos valdymo priemonių sumažėjusios sveikatos priežiūros paslaugų apimtys ir prieinamumas, neįgyvendinamos arba vėluojamos įgyvendinti ligų diagnostikos priemonės, laiku nesuteiktos sveikatos priežiūros paslaugos tiek dėl taikytų apribojimų, tiek dėl gyventojų nenoro kreiptis į sveikatos priežiūros institucijas bijant užsikrėsti COVID-19 virusu. 2021 m. ligotumas piktybiniais navikais, kvėpavimo sistemos ligomis bei infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis Jonavos rajone dar mažėjo, kai Lietuvoje bei Kauno apskrityje ligotumas visoms ligomis vėl padidėjo (2021 m. sumažėjo tik ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis Kauno apskrityje), tačiau Kauno apskrities bei Lietuvos ligotumo rodikliai 2021 m. buvo mažesni nei 2019 m., o ligotumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis Jonavos rajone 2021 m. buvo didesnis nei 2019 m.

Ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis 2014–2021 m. Jonavos rajone buvo didesnis nei Lietuvoje bei Kauno apskrityje: 2021 m. 1000-čiui gyv. teko 301,1 sergantis. Tais pačiais metais Lietuvoje 1000 gyv. teko 268,74 sergantieji, Kauno apskrityje – 272,63 sergantieji. Ligos kvėpavimo sistemos ligomis kitimo dinamika Jonavos rajone 2014–2021 m. buvo panaši kaip ir Kauno apskrityje bei visoje Lietuvoje: nuo 2014 m. iki 2018 metų stebimas sergančiųjų skaičiaus padidėjimas, 2019 m. ligotumas sumažėjo, o 2020 m., greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių, ligotumas žymiai sumažėjo, 2021 m. Jonavos r. sav. bei Kauno apskrityje ligotumas ir toliau mažėjo, bet ligotumas Lietuvoje 2021 m. padidėjo (**Pav. 5**).

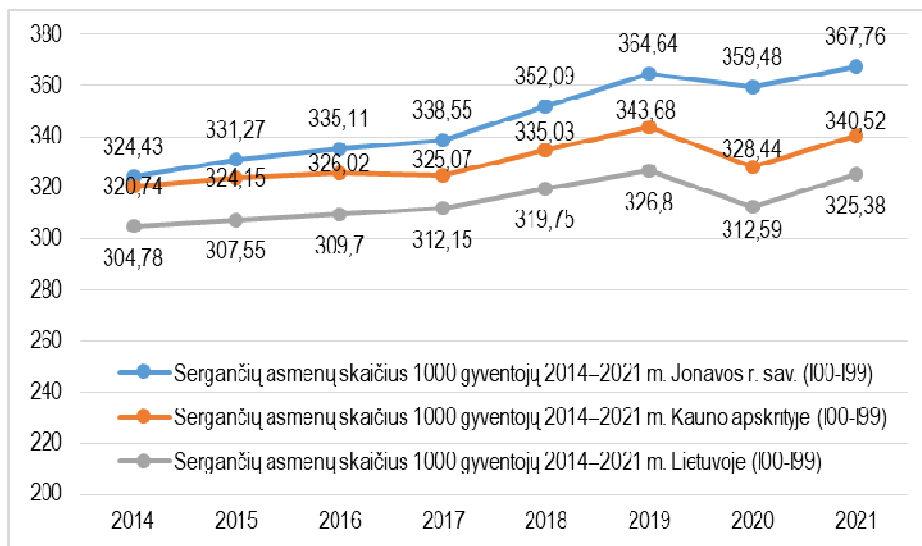
¹ Sergantys asmenys (ligotumas) – asmenų, kuriems ambulatorinėse ar stacionarinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose yra užregistruota bent viena liga ar trauma iš atskirų ligų ar ligų grupių, skaičius (pagal TLK kodus). Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys.

Pav. 5. Jonavos rajono savivaldybės, Kauno apskrities ir Lietuvos gyventojų ligotumas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) 2014–2021 m.

Ligotumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis Jonavos rajone 2021 m. buvo didesnis nei Lietuvoje bei Kauno apskrityje ir siekė 367,76 / 1000 gyv., tais pačiais metais Lietuvoje 1000 gyv. teko 325,38 sergančių asmenų, Kauno apskrityje – 340,52 / 1000 gyv. Per 2014–2021 m. laikotarpį ligotumo kraujotakos sistemos ligomis rodiklis Jonavos rajone išaugo, tačiau visoje Lietuvoje bei Kauno apskrityje sergančiųjų kraujotakos sistemos ligomis taip pat kasmet daugėja. Tik 2020 m., greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių, buvo stebėtas ligotumo sumažėjimas (**Pav. 6**).

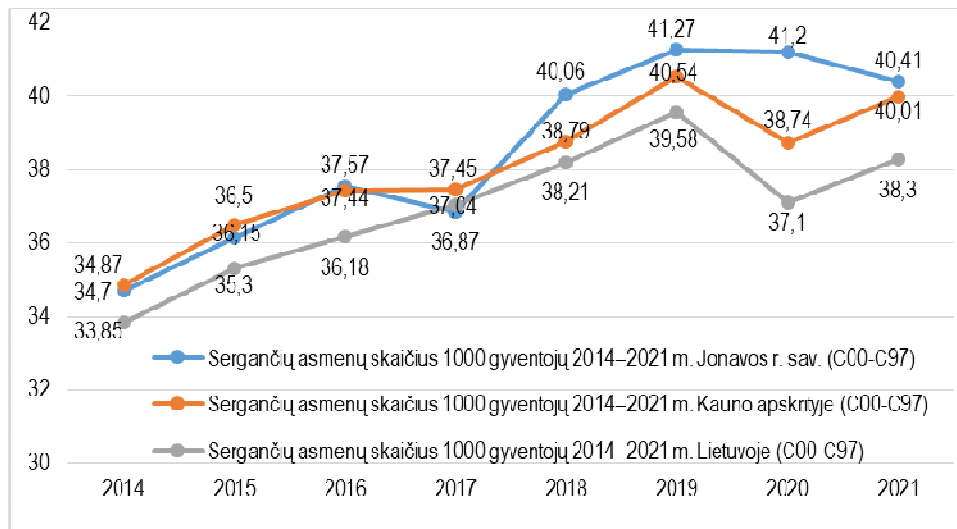

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys

Pav. 6. Jonavos rajono savivaldybės, Kauno apskrities ir Lietuvos gyventojų ligotumas kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99) 2014–2021 m.

Ligotumas piktybiniais navikais Jonavos rajone 2021 m. buvo 40,41 / 1000 gyv. Šis rodiklis buvo didesnis už Lietuvos rodiklį (38,3 / 1000 gyv.) bei Kauno apskrities rodiklį – 40,01 / 1000 gyv. Per 2014–2019 m. laikotarpį Jonavos rajone, o taip pat ir Kauno apskrityje bei visoje Lietuvoje, sergančiųjų piktybiniais navikais skaičius kasmet augo iki 2019 m. (tik 2017 m. Jonavos rajone buvo stebėtas

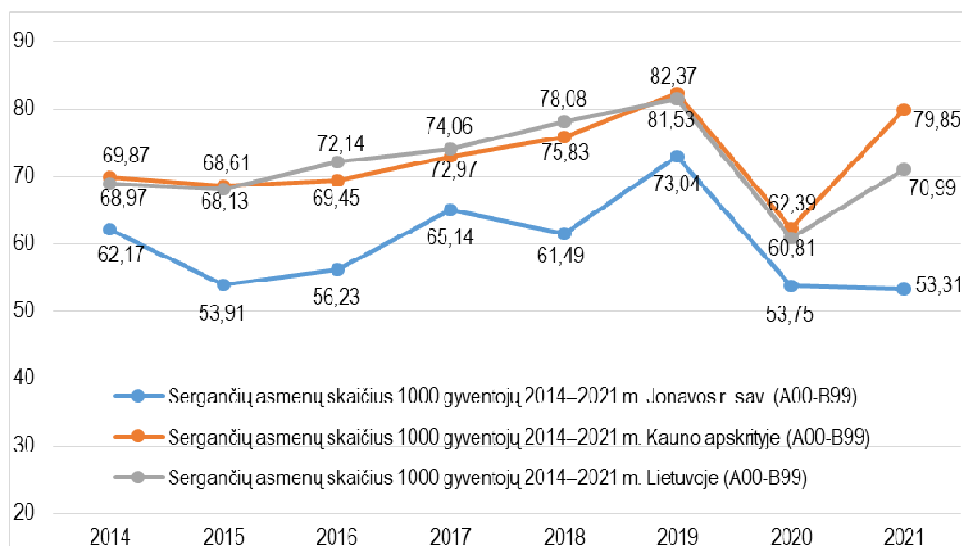
ligotumo sumažėjimas), o 2020 m., greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių, ligotumas sumažėjo, bet 2021 m. ligotumas vėl padidėjo, tik Jonavos rajone ligotumas ir toliau mažėjo (**Pav. 7**).

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys

Pav. 7. Jonavos rajono savivaldybės, Kauno apskrities ir Lietuvos gyventojų ligotumas piktybiniais navikais (įskaitant limfinių kraujodaros ir jiems giminingų audinių, (C00–C97) 2014–2021 m.

Ligotumo infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis rodiklis Jonavos rajone 2014–2021 m. laikotarpiu buvo mažesnis nei Lietuvoje bei Kauno apskrityje: 2021 m. 1000 gyv. teko 53,31 sergantysis, kai Lietuvoje 1000 gyv. teko 70,99 sergantieji, Kauno apskrityje – 79,85 sergantieji. 2014–2019 m. laikotarpiu ligotumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis Jonavos rajone, kaip ir Kauno apskrityje bei Lietuvoje, didėjo, 2020 m. greičiausiai dėl COVID-19 pandemijos karantino priemonių buvo stebėtas ligotumo sumažėjimas, bet 2021 m. ligotumas vėl padidėjo, tik Jonavos rajone ligotumas ir toliau mažėjo (**žr. Pav. 8**).

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portale pateikti duomenys

Pav. 8. Jonavos rajono savivaldybės, Kauno apskrities ir Lietuvos gyventojų ligotumas tam tikromis infekcinėmis ir parazitų sukeliamomis ligomis (A00–B99) 2014–2021 m.

Atliekų tvarkymo įtaka visuomenės sveikatai pasireiškia per potencialiai kenksmingų medžiagų poveikį, tačiau išsamesnių duomenų apie atliekų tvarkymo poveikį visuomenės sveikatai Lietuvoje nėra.

Apibendrinus pastarųjų metų duomenis, galima daryti išvadą, kad Jonavos rajono savivaldybės gyventojų sveikatą lemia didėjantis kraujotakos sistemos ligų, kvėpavimo sistemos ligų, piktybinių navikų ligotumo rodiklis.

4 TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS, APLINKOS CHARAKTERISTIKOS

Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistema yra Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektas bus įgyvendinamas Kauno komunalinių atliekų tvarkymo regione. Komunalinių atliekų tvarkymo regionas suprantamas kaip teritorija, apimanti daugiau negu vienos savivaldybės teritoriją, kurioje tos savivaldybės bendru sutarimu įsteigusios juridinį asmenį bendradarbiauja, siekdamos užtikrinti efektyvų atliekų tvarkymo sistemos funkcionavimą, kokybiškų ir prieinamų komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą visiems regiono komunalinių atliekų turėtojams. Kauno atliekų tvarkymo regionas apima Kauno miesto, Kauno rajono, Jonavos rajono, Kaišiadorių rajono, Kėdainių rajono, Raseinių rajono savivaldybių teritorijas. Šią sistemą organizuoja ir administruoja Kauno apskrities savivaldybių ir UAB „Kauno švara“ įsteigta įmonė VŠĮ Kauno regiono atliekų tvarkymo centras (Kauno RATC).

Kuriant Jonavos rajono savivaldybės bei Kauno regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, dalis komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių jau pastatyta, kita dalis komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros bus pastatyta ir pradės veikti rengiamo *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo laikotarpiu.

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų rūšiavimą susidarymo vietoje, maisto švaistymo prevenciją, šiukšlinimo mažinimą bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui.

Planavimo iki 2027 metų vykdymo laikotarpiu Jonavos rajono savivaldybės bei Kauno regione bus įrengti regioniniai maisto atliekų (MVA) apdorojimo įrenginiai pagal pasirinktą parengtos „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse galimybių studijos“ scenarijų: MVA apdorojimo įrenginiai Kauno MBA arba MVA apdorojimo įrenginiai Zabieliškio MAR.

Siekiant įgyvendinti VAPTP nustatytas DGASA tinklo išplėtimo užduotis, iki 2027 m. Jonavos r. sav. papildomai dar planuojama įrengti DGASA savivaldybės parinktoje vietoje – Išorų apylinkėse, Jonavos r. Taip pat, esant poreikiui ir galimybėms, numatoma 1 esamos DGASA plėtra (teritorijos ir pajėgumų išplėtimas).

Naujos DGASA įrengimo vieta bus parinkta atsižvelgiant į valstybinę užduotį – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų. Šios naujos DGASA įrengimo klausimai bus sprendžiami savivaldybės lygmenyje, kuri dar tik planuoja ieškoti galimybių DGASA įrengimui. Tik nusprendus šią aikštelę įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų. Preliminari DGASA įrengimo vieta nurodyta

Pav. 4.

Taip pat planuojama įrengti didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo aikšteles bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje Lepšiškių k., Kauno r. ir Zabieliškio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje Zabieliškio k., Kėdainių r.

Jonavos r. planuojama įrengti vieną naują (trūkstantį) žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelę savivaldybės parinktoje vietoje.

Kauno mieste planuojama įrengti edukacijų ir laisvalaikio erdvę atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema bei įrengti pakartotinio naudojimo daiktų eksponavimo ir realizavimo centrą (parduotuvėlę) (šia edukacijų erdve ir parduvėle galės naudotis visų Kauno regiono savivaldybių atstovai, tame tarpe ir Jonavos rajono savivaldybės).

Planuojama plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) „Atiduotuvės“ tinklą. Planuojama organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles) „Atiduotuves“.

Planuojama išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse).

Planuojama modernizuoti regioninius mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius (Kauno MBA ir Zabieliškio mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginius (Zabieliškio MAR). Informacija apie planuojamus atliekų tvarkymo įrenginius pateikta **Lentelė 10**.

4.1 PLANUOJAMI PASTATYTI KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮRENGINIAI

Šiame skyriuje pateikta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo įrenginius, kuriuos planuojama pastatyti ir pradėti eksploatuoti iki 2027 m., t. y. rengiamo *Jonavos rajono savivaldybės ir atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* pabaigos (žr. **Lentelė 10**).

Lentelė 10. Planuojami Jonavos rajono savivaldybės ir Kauno regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo įrenginiai ir kiti objektai, kuriuose bus apdorojamos Jonavos rajono savivaldybės atliekos

Eil. Nr.	Planuojami nauji Jonavos rajono ir regioniniai komunalinių atliekų tvarkymo ir kiti objektai	Paslaugos
1.	Regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys (bus statomas Kauno MBA įrenginio teritorijoje, adresu Sandraugos g. 12, Kaunas; arba Zabieliškio MAR įrenginio teritorijoje, adresu Liepų g. 16, Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.)	Rūšiuojamuoju būdu iš gyventojų surinktų maisto/ virtuvės atliekų rūšiavimas, priemaišų atskyrimas depakeryje, biomasės pulpos, tinkamos biudujų gamybai, paruošimas.
2.	Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė su pakartotinio naudojimo daiktų stotele „Atiduotuve“ savivaldybės parinktoje vietoje (preliminari vieta - Išorų apylinkėse, Jonavos r.)	Didžiųjų ir pavojingųjų buities atliekų priėmimas, rūšiavimas ir laikinas laikymas, perdavimas perdirbimui ar kitokiam tvarkymui, daiktų mainai pakartotiniam naudojimui.
3.	1 didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo, laikymo bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelė (Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje, Sąvartos g. 1, Lepšiškių k., Kauno r.).	Didžiųjų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimas, paruošimas perdirbimui, paruošimas energijos gamybai, šalinimui. Deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuotas laikymas.
4.	1 didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo, laikymo bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelė (Zabieliškio regioninis sąvartyno teritorijoje, Zabieliškio k., Kėdainių r.)	Didžiųjų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimas, paruošimas perdirbimui, paruošimas energijos gamybai, šalinimui. Deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuotas laikymas.
5.	Nauja žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė Jonavos r. savivaldybės parinktoje vietoje	Žaliųjų atliekų priėmimas ir kompostavimas iš Jonavos rajono savivaldybių gyventojų ir juridinių asmenų.
6.	Esamų Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginių modernizacija, atnaujinant tiek mechaninio, tiek biologinio apdorojimo dalis	Atliekų rūšiavimas, mechaninis atskyrimas, paruošimas energijos gamybai.

Maisto atliekų apdorojimo įrenginys. Planuojama rūšiuojamuoju būdu surinktų maisto virtuvės atliekų (MVA) apdorojimo įrangą įrengti pagal pasirinktą parengtos „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse galimybių studijos“ scenarijų: 1 scenarijus – MVA apdorojimo įrangą diegti Kauno MBA adresu Sandraugos g. 12, Kaunas; 2 scenarijus – MVA apdorojimo įrangą diegti Zabieliškio MAR adresu Liepų g. 16, Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r. Atsižvelgiant į galimybę gauti ES finansinę paramą, kuri gali būti skiriama tik biologinių atliekų perdirbimo pajėgumų sukūrimui, galėtų būti įgyvendinta galimybių studijos 2.3 alternatyva – Zabieliškio MAR įrenginių teritorijoje įdiegta depakerio sistema biomasės išskyrimui bei biodujų gamybos iš išgrynintos biomasės sistema (termofilinė šlapio tipo nepertraukiamo veikimo anaerobinio apdorojimo sistema ir kreogeninio biodujų gryninimo ir suskystinimo sistema), o susidaręs raugas (digestatas) būtų nusausinamas ir kompostuojamas kartu su žaliosiomis atliekomis. Planuojami sukurti maisto atliekų perdirbimo pajėgumai – 15 000 t/m.

Iš MVA atskirtos priemonės (plastikinės pakuotės, stiklo pakuotės, metalinės pakuotės, kitos mechaninio atliekų (įskaitant medžiagų mišinius) apdorojimo atliekos) bus perduodamos šias atliekas naudojančioms ar šalinančioms įmonėms.

Kadangi biodujų naudojimas kogeneracijoje gaminat terminę ir elektros energiją nėra itin efektyvu, svarstoma pagamintas biodujas transformuoti į didesnės pridėtinės vertės produktą – biometaną. Galutinis techninis sprendinys bus tikslinamas projektavimo metu.

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė. Jonavos r. sav. planuojama įrengti vieną naują papildomą DGASA savivaldybės parinktoje vietoje (preliminariai – Išorų apylinkėse). Taip pat, esant poreikiui ir galimybėms, numatoma esamos DGASA plėtra (teritorijos ir pajėgumų išplėtimas). Kadangi esamos ir planuojama DGASA yra skirtos gyventojams aptarnauti, jomis negali naudotis juridiniai asmenys, pas kuriuos taip pat susidaro didelių gabaritų atliekos, todėl planuojama peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų bent vienoje DGASA Jonavos rajono savivaldybėje, taip pat praplečiant už mokesčių priimamų atliekų rūšių sąrašą.

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės. Atliekos bus priimanamos iš Jonavos rajono savivaldybės gyventojų. Atliekas gyventojai į aikštelę atveža savo transportu ir supakuotas taip, kad netrukdytų vizualiai nustatyti atliekų rūšių. Asmuo, atvežęs atliekas, privalo užpildyti atliekų priėmimo deklaraciją. Pavojingos atliekos priimanamos sandariose pakuotėse. Pavojingąsias atliekas pristatantys asmenys privalo nurodyti jų rūšių. Atliekų svoris nustatomas remiantis patvirtinta svorio nustatymo metodika. Aikštelės darbuotojas atlieka atvežtų atliekų vizualinę kontrolę ir nurodo atliekas atvežusiam asmeniui, į kuriuos kontenerius išrūšiuoti nepavojingas atliekas.

Pavojingąsias atliekas darbuotojas išrūšiuoja pats ir atitinkamai paskirsto pavojingų atliekų punkte.

Atliekų laikymas. Nepavojingosios atliekos. Priimtose atliekos išskirstomos į surinkimo talpas (konteineriai). Konteineriai sudėti atviroje atliekų aikštelėje. Uždaromi konteineriai, po atliekų šalinimo į juos, turi būti uždaromi. Aliejaus atliekos laikomos uždaruose talpose.

Pavojingosios atliekos priimanamos ir laikomos tik uždaramose pavojingųjų atliekų laikymo konteineryje (pastato tipo, rakinamas).

Asbesto turinčios atliekos (17 06 01*, 17 06 05*) bus priimanamos iš gyventojų. Priimtose asbesto atliekos sudedamos į kontainerį su sandariai uždaru dangčiu.

Užteršta tara, kurioje gyventojai pristato buitįs pavojingas atliekas, taip pat bus priimama atliekų laikymui.

Sukaupus atitinkamų priimtų atliekų ir išrinktų priemaišų kiekį, bus užsakomas autotransportas atliekų išvežimui atliekų tvarkytojams, įregistruotiems ATVR registre.

Daiktų priėmimas ir laikymas. Fiziniam asmeniui nurodžius, kad atvežtas daiktas yra veikiantis ir/ar tinkantis perduoti kt. asmenims, aikštelės-darbuotojas priėmimo metu atvežtus daiktus (didelių gabaritų daiktus, tekstilės gaminius, drabužius, tinkamą naudoti elektros ir elektroninę įrangą) esant poreikiui nuvalo bei nurodo kur jas padėti. Daiktų apskaita vykdoma vadovaujantis Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklėmis, t. y. jokie papildomi kiti dokumentai neišduodami.

Per DGASA surinktų atliekų apdorojimui ir (ar) galutiniam sutvarkymui planuojama įrengti po vieną **didelių gabaritų, statybinių ir kt. atliekų apdorojimo aikšteles, o taip pat deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles** Lapių k., Kauno r. ir Zabieliškio k., Kėdainių r. Mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles (20 000 t Lapėse ir 8 000 t Zabieliškyje) sąvartynuose planuojama įrengti tam atvejui, jeigu dėl atliekų deginimo įrenginių laikino veiklos sustabdymo (planinės patikros ir pan.), MBA įrenginių gedimo, einamojo remonto ar įrenginių modernizacijos kiltų poreikis laikinai laikyti iš Kauno regiono savivaldybių surinktas mišrias komunalines atliekas.

Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė. Jonavos r. sav. planuojama įrengti papildomą (trūkstantį) ŽAKA savivaldybės parinktoje vietoje.

Esamų MBA/MAR įrenginių modernizavimas. Planuojamu laikotarpiu numatyta modernizuoti esamus Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginius, siekiant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, o taip pat inertinių medžiagų. MBA įrenginių modernizavimas planuojamas po to, kai bus įdiegtas rūšiuojamasis maisto atliekų surinkimas. Planuojama atnaujinti biologinio apdorojimo dalį, siekiant mažinti pagaminamo techninio komposto kiekius ir skatinti panaudojimo pokytį nuo 2027 m. Kauno RATC siekia kuo daugiau atliekų perdirbti ar kitaip panaudoti, kad būtų palaipsniui atsikoma atliekų šalinimo sąvartynuose. Kauno MBA įrenginiuose apdorojamų mišrių komunalinių atliekų sudėties tyrimai rodo, kad patenkančio plastiko atliekų srautas sudaro 23,6 proc., įrengus plastikų atliekų atskyrimo, paruošimo perdirbti (rūšiavimo, plovimo) bei perdirbimo (smulkinimo ir pakaitinimo) įrangą, šis kiekis ženkliai prisidėtų prie komunalinių atliekų perdirbimo užduoties įgyvendinimo. Turimų rūšiavimo pajėgumai efektyvumo didinimas gerintų racionalaus lėšų panaudojimo, žiedinės ekonomikos principų įgyvendinimą, mažintų mokestinę naštą gyventojams, kadangi plastiko atliekų perdirbimo kaštai mažėtų, jas perdirbant tuose pačiuose įrenginiuose. Kauno MBA įrenginiuose planuojama įgyventi 24 000 t/m plastiko atliekų paruošimo perdirbti ir perdirbimo pajėgumų sukūrimo projektą. MBA įrenginių modernizavimo terminai ir apimtys priklausys nuo planuojamos gauti ES paramos.

Saugiam atliekų šalinimui užtikrinti, susidarancio filtrato kiekių bei taršos mažinimui, planuojama užsipildžius likutiniam laisvam tūriui, uždengti Zabieliškio regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno Zabieliškio k., Kėdainių r. užpildytas atliekų sekcijas, uždengimui panaudojant pelenus, techninį kompostą, statybines atliekas ir kt. medžiagas. Filtrato taršos mažinimui suplanuoti Zabieliškio sąvartyno filtrato valymo įrenginiai įdiegti 2022 m.

Po rūšiavimo likusios netinkamos perdirbimui energetinę vertę turinčios atliekos ir toliau bus tiekiamos energijos gamybai. Plane taip pat numatyta įvertinti galimybes iš energetinę vertę turinčių atliekų gaminti ir realizuoti kietąjį atgautąjį kurą.

Taip pat planuojama plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) „Atiduotuvės“ tinklą.

Kauno mieste planuojama įrengti edukacijų ir laisvalaikio erdvę atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema bei įrengti pakartotinio naudojimo daiktų eksponavimo ir realizavimo centrą (parduotuvėlę) (šia edukacijų erdve ir parduvotuvėle galės naudotis visų Kauno regiono savivaldybių, taip pat ir Jonavos rajono, atstovai).

Planuojama išplėsti antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), gerinti rūšiavimo infrastruktūrą visiems atliekų turėtojams.

Įvertinus tai, kad Regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys bus įrengtas esamų Kauno MBA arba Zabieliškio MAR įrenginių teritorijoje, 2 didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo, laikymo bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės bus įrengtos esamo Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno ir Zabieliškio regioninio sąvartyno teritorijoje, tai galime teigti, kad šių įrenginių įrengimo vietos apylinkės nepasižymi jautriomis aplinkos poveikiui teritorijomis, arti nėra saugomų teritorijų, istorinių ar kultūros paveldo vertybių.

Prieš įrengiant naujas DGASA ir ŽAKA, bus atliekamos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros. Tik gavus Aplinkos apsaugos agentūros išvadą, kad poveikio aplinkai vertinimo atlikti nereikia, bus vykdomi tolimesni naujų DGASA bei ŽAKA įrengimo darbai.

Vadovaujantis šia informacija galima teikti, kad **teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos dėl šio plano įgyvendinimo nėra.**

5 SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano tikslas – nustatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo priemones, kurios užtikrintų aplinkosaugos, techninius–ekonominius ir higienos reikalavimus atitinkančios viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos pasiūlą visiems savivaldybės teritorijoje esantiems asmenims.

Rengiant Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą, buvo identifikuotos 5 pagrindinės aplinkos apsaugos problemos, kurias būtina spręsti iki 2027 m.:

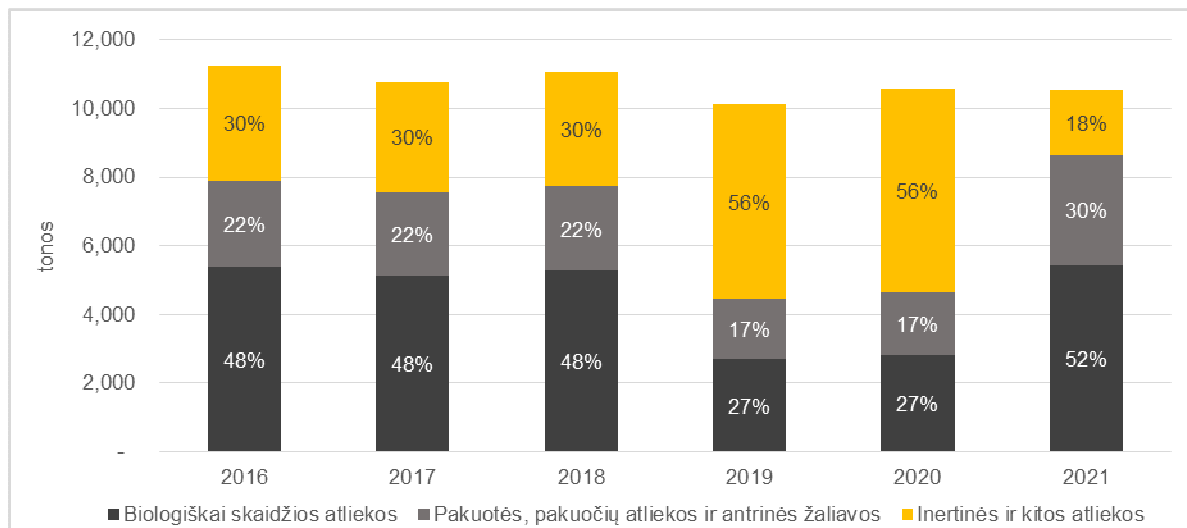
- 1) užtikrinti, kad atliekų susidarymo vietoje sutvarkytas biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktas komunalinių atliekų kiekis 2023 m. sudarytų ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio;
- 2) iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose;

- 3) iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis;
- 4) iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarančias pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas);
- 5) iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

Kaip minėta 3.4 skyriuje, 2021 m. Jonavos rajone susidarė 18,646 tūkst. tonų komunalinių atliekų (įvertinus namudinio kompostavimo ir USAD pakuočių kiekius), iš kurių 9,056 tūkst. tonų (apie 48,6 proc.) buvo perdirbta/panaudota pakartotinai, 7,412 tūkst. tonų (apie 40 proc.) buvo sunaudota energijos gamyboje (sudeginta) ir 2,178 tūkst. tonų (apie 11,7 proc.) pašalinta sąvartyne. Galime daryti išvadą, kad atliekų perdirbimas ar kitoks panaudojimas yra pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo būdas Jonavos rajono savivaldybėje, taip pat nemažai atliekų (apie 40 proc.) sunaudoja energijos gamybai. Pažymėtina, kad šiuo metu kaip perdirbtas ar kitaip panaudotas komunalinių atliekų kiekis įvertintas ir MBA įrenginiuose atskirtos biologiškai skaidžios frakcijos apdorojimas biologinio apdorojimo įrenginiuose. Vadovaujantis teisės aktų reikalavimais nuo 2027 m. kaip perdirbtos atliekos negalės būti skaičiuojamos iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirtos ir biologinio apdorojimo įrenginiuose apdorotos atliekos. Vadovaujantis 2021 m. informacija apie atliekų panaudojimą po apdorojimo MBA / MAR įrenginiuose (Plano 12 lentelė), galime teigti, kad Kauno regione iki 40,6 proc. iš MKA srauto atskirtų ir perdirbtų atliekų kaip kompostas panaudojamas sąvartyne perdengimui. Nevertinant komposto kiekio, kuris panaudojamas sąvartyne perdengimui, Jonavos rajono savivaldybėje perdirbtas ar pakartotinai panaudotas komunalinių atliekų kiekis bus ženkliai mažesnis nei nurodytas **Lentelė 6**. Siekiant įgyvendinti 2027 m. VAPTP nustatytą atliekų paruošimo perdirbimui ir perdirbimo užduotį būtina imtis papildomų priemonių komunalinių atliekų rūšiavimui bei paruošimui pakartotinai naudoti ir perdirbti skatinimui.

Komunalines atliekas pradėjus apdoroti MBA ir MAR įrenginiuose, šalinamų atliekų kiekis ženkliai sumažėjo. 2021 m. sąvartyne pašalinta 11,7 proc. visų susidariusių komunalinių atliekų, tuo tarpu, kai 2017 m. – 38,3 proc. Šalinamų atliekų kiekį iš esmės nulėmė tai, kad didesnė atliekų dalis po apdorojimo pristatoma į deginimo įrenginius arba panaudojama sąvartyno eksploatacijoje

Vertinant pačių mišrių komunalinių atliekų sudėtį, nustatyta, kad nuo 2016 iki 2021 m. Jonavos r. sav. mišrioje komunalinėse atliekose esančių biologiškai skaidžių atliekų dalis beveik nepakito (nuo 48 iki 52%), pakuočių, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų kiekis padidėjo (nuo 22 iki 30%), o inertinių ir kitų atliekų sumažėjo (nuo 30 iki 18%) (žr. **Pav. 9**), t. y. dar nemaži pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei biologiškai skaidžių atliekų kiekiai patenka į mišrias komunalines atliekas.

Pav. 9. Mišrių komunalinių atliekų sudėtis, 2016–2021 m.

Pažymėtina, kad 2021 m. Jonavos rajono savivaldybėje rūšiuojamuoju būdu buvo surinkta 8110 t komunalinių atliekų, t.y. apie 43,5 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio (įvertinus namudinio kompostavimo ir USAD pakuočių kiekius). Vadovaujantis VAPTP savivaldybės nustatytomis užduotimis, 2023 m. kiekviena savivaldybė turės rūšiuojamuoju būdu surinkti 60 proc., o 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio. Taip pat nuo 2024 m. bus atskirai surenkamos maisto ir virtuvės atliekos, o nuo 2025 m. reikės atskirai surinkti ir tekstilės atliekas. Siekiant įgyvendinti šias užduotis, kiekviena Kauno regiono savivaldybė, taip pat ir Jonavos rajono, turės išplėsti atskirą atliekų surinkimo sistemą, aktyviai vykdyti visuomenės informavimą ir švietimą apie atliekų rūšiavimą.

Kad Jonavos rajono savivaldybės teritorijoje iki 2027 m. atstumas nuo gyventojų iki DGASA atitiktų VAPTP savivaldybės nustatytą užduotį, t.y. kaimo vietovėse būtų įrengta po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų, turės būti plečiamas DGASA tinklas (žr. **Pav. 4**). Planuojama, kad Jonavos r. sav. papildomai reikėtų įrengti 1 DGASA (preliminariai – Išorų apylinkėse).

Naujai planuojamoje įrengti DGASA gyventojai galės atiduoti buityje susidariusias tiek pavojingasias, tiek nepavojingasias atliekas. Taip pat papildomai bus organizuojamas buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas apvažiavimo būdu ne rečiau kaip 4 kartus per metus. Papildomai bus teikiama individuali atliekų išvežimo paslauga pagal gyventojų užsakymą (paslauga bus mokama) ir pan.

6 SU PLANU SUSIJĘ TARPTAUTINIŲ, EUROPOS SĄJUNGOS ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIU NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas susijęs su dviejų ES direktyvų įgyvendinimu:

- 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyva 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų;
- 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų.

1999 m. balandžio 26 d. sąvartynų direktyvos 1999/31/EB tikslas yra užtikrinti laipsnišką sąvartynuose šalinamų atliekų, visų pirma atliekų, tinkamų perdirbti ar kitaip naudoti, kiekio mažinimą ir, atliekoms ir sąvartynams taikant griežtus eksploatavimo ir techninius reikalavimus, numatyti priemones, procedūras ir gaires, kuriomis siekiama išvengti neigiamo poveikio aplinkai, ypač paviršinio ir požeminio vandens, dirvožemio ir oro taršos, ir aplinkai pasauliniu mastu, įskaitant šiltnamio efektą, taip pat atliekų šalinimo sąvartynuose keliamo pavojaus žmonių sveikatai, kylančio šalinant atliekas sąvartynuose per visą sąvartyno veikimo laiką, arba kuo labiau jį sumažinti.

Šioje direktyvoje reikalaujama imtis visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad:

- a) ne vėliau kaip 2035 m. sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekis būtų sumažintas ir sudarytų ne daugiau kaip 10 % ar mažiau visų susidarančių komunalinių atliekų (svorio).

Bendrieji atliekų tvarkymo reikalavimai, tokie kaip aplinkos ir žmonių sveikatos apsauga apdorojant atliekas ir pirmenybė atliekų perdirbimui, nustatyti direktyvoje 2008/98/EB dėl atliekų. Šios direktyvos 11 straipsnio „Pakartotinis naudojimas ir perdirbimas“ 2 dalyje nustatoma nauja užduotis valstybėms narėms: „Valstybės narės imasi priemonių, kuriomis siekiama šių tikslų:

- iki 2025 m. padidinti pakartotiniam naudojimui parengiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį tiek, kad jos sudarytų bent 55 % atliekų (pagal svorį);
- iki 2030 m. padidinti pakartotiniam naudojimui parengiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį tiek, kad jos sudarytų bent 60 % atliekų (pagal svorį).

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo metu siekiant atlikti *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* sąsają su kitais strateginiais dokumentais analize buvo vadovaujama Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje pateikta informacija.

Pažymime, kad pagal Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo, reikalavimus, rengiant planus ir programas, jų organizatoriai, siekdami išvengti dvigubo vertinimo, gali rengiamai SPAV ataskaitai naudoti aktualią informaciją apie kitų planų ir programų pasekmes aplinkai. Atsižvelgiant į šią nuostatą, SPAV ataskaitoje naudojama *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje pateikta informacija apie tai, kaip rengiant Jonavos rajono savivaldybės APTP atsižvelgta į tarptautinius, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatytus aktualius tikslus ir aplinkos apsaugos problemas. Detalesnė informacija apie su *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planu* susijusius tarptautinius, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatytus aplinkos apsaugos tikslus ir uždavinius pateikta **3 priede**.

7 PLANO STRATEGINIS PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMAS PAGAL POVEIKIO OBJEKTUS IR PASEKMIŲ RŪŠĮ

Šiame skyriuje pateiktas *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį. Vertinimo pagal atliekų tvarkymo būdus ir pasekmių tipą rezultatai pateikti **Lentelė 11**, o pagal komunalinių atliekų rūšis, plane numatytas jų tvarkymo priemones (poveikio objektus) ir pasekmių tipą – **Lentelė 12**.

7.1 APLINKOS ORAS IR KLIMATO VEIKSNIAI

Atliekų tvarkymo procesai gali didinti arba mažinti šiltnamio efektą ir klimato kaitą. Šiltnamio efektą didina:

- Metano emisijos, susidaranti šalinant biologiškai skaidžias atliekas sąvartynuose;
- Anglies dioksido emisijos, susidaranti deginant atliekas (ypač plastikų ir tekstilės atliekas);
- Azoto oksidų emisijos, susidaranti deginant atliekas;
- Anglies dioksido emisijos, susidaranti atliekų surinkimo, transportavimo ir apdorojimo operacijų metu;
- Halogenintų junginių, naudojamų EEI kaip šaldymo agentai ar izoliacinės medžiagos, emisijos su aukštu globalinio atšilimo potencialu.

Šiltnamio efektą mažina vengimas emisijų, kurios susidarytų kituose procesuose, pavyzdžiui:

- Energijos iš atliekų išgavimas sumažina iškastinio kuro naudojimą energijai gauti;
- Atliekų perdirbimas mažina emisijas, kurios susidarytų išgaunant pirmines žaliavas;
- Komposto panaudojimas mažina išmetimus, kurie susidarytų gaminant trąšas.

Klimato pokyčius įtakoja išimtinai CO₂ emisijos deginant iškastinį kurą. Tos CO₂ emisijos, kurios vyksta deginant biomasę, klimato pokyčių atžvilgiu apibrėžiamos kaip neutralios. Todėl atliekų tvarkymo sektoriuose biologinio atliekų irimo metu susidaranti CO₂ emisijos nėra priskiriamos prie klimato pokyčius įtakančių emisijų. Analogiškai, deginant atliekas šiai kategorijai priskiriama tik ta anglies dioksido dalis, kuri susidaro iš iškastinės anglies (pvz., šiai kategorijai priklauso CO₂, susidarantis deginant plastmases, bet ne tas CO₂, kuris susidaro deginant popierių)². Tiek biodujų gamybos įėgainės, tiek kompostavimo uždaroje erdvėje įrenginiai paprastai būna aprūpinti oro valymo įrenginiais, todėl poveikis aplinkos orui iš kontroliuojamų biologinio apdorojimo įrenginių nėra reikšmingas.

² *Atliekų tvarkymo planavimas ir optimizavimas. Komunalinių atliekų susidarymo prognozavimo ir atliekų tvarkymo sistemų tvarumo vertinimo vadovas*. Technologija, Kaunas, 2005.

Lentelė 11. Siūlomos alternatyvos vertinimas pagal atliekų tvarkymo būdus ir pasekmių tipą.

Atliekų tvarkymo būdas	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Visuomenės sveikata
Atliekų prevencija	N IR	N IR	N IR	N IR	N IR		N IR			N IR
Surinkimas, vežimas, perkrovimas	T TR LO									T NL LO
Perdirbimas	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N IS
Kompostavimas	T NL LO		N LO	N G	N LO					NL LO
Atliekų deginimas	T NL LO	N/T NL LO	N NL LO	N/T G	N G					NL LO
Šalinimas	T NL LO	T I LO	T I LO	T I G	N G		T I LO			NL LO

Pasekmių tipai:

T Tiesioginės
 N Netiesioginės
 K Kaupiamosios
 S Sąveikaujančios

TR Trumpalaikės
 VT Vidutinės trukmės
 I Ilgalaikės
 NL Nuolatinės
 L Laikinos

LO Lokalios
 R Regioninės/Nacionalinės
 G Globalios

Lentelė 12. Siūlomos alternatyvos vertinimas pagal Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytas tvarkyti komunalinių atliekų rūšis, jų tvarkymo būdus (poveikio objektus) ir pasekmių tipą.

Komunalinių atliekų rūšys	Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Visuomenės sveikata
Biologinės atliekos	1.1.2. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų) ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, įtraukiant ir 2.1.1, 2.2.1 bei 3.1.1 priemonėse numatytas temas	T NL LO	N LO	N LO	N G	T LO					NL LO
	2.1.1. Vykdyti visuomenės švietimo ir informavimo kampaniją apie maisto atliekų prevenciją, tinkamą rūšiavimą ir tvarkymą (1.1.2 priemonės dalis)										
	2.1.2. Įgyvendinti taupaus maisto vartojimo iniciatyvas mokyklų, darželių, darbuotojų valgyklose, skatinant „švediško stalo“ principu grįstą maitinimą										
	3.1.1. Skatinti namudinį kompostavimą žalioms ir (ar) maisto atliekoms, parengti ir platinti atliekų turėtojams maisto ir žaliųjų atliekų kompostavimo namų ūkio sąlygomis instrukciją (lankstinukus, informaciją internete, žiniasklaidoje) (1.1.5 priemonės dalis)										
	3.2.1. Įsigyti ir aprūpinti atliekų turėtojus maisto atliekų surinkimo priemonėmis (Jonavos raj. sav. pateikusi paraišką APVA paramai gauti įsigyti 65 vnt. bendro naudojimo konteneriams, papildomas poreikis kol kas nenumatomas)										
	3.2.2. Organizuoti maisto atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslaugos teikimą gyventojams										
	3.2.3. Plėtoti žaliųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo apimtį (atliekų turėtojus ŽA surinkimo maišais aprūpina paslaugos teikėjas)										
	3.2.4. Vykdyti maisto atliekų ir žaliųjų atliekų rūšiavimo monitoringą ir kontrolę										

Komunalinių atliekų rūšys	Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Visuomenės sveikata
	3.4.5. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA 4.2.1. Įgyvendinti regioninių (visų Kauno regiono savivaldybių) maisto atliekų perdirbimo pajėgumų sukūrimo Kauno RATC projektą pagal pasirinktą parengtos galimybių studijos scenarijų 4.2.4. Esant finansavimo galimybėms, įrengti papildomą (trūkstantį) ŽAKA savivaldybės parinktoje vietoje 4.2.7. Atlikti galimybių studiją dėl regioninių įrenginių (MBA, MAR, maisto atliekų perdirbimo ir kt.) ir komunalinių atliekų tvarkymo veiklos optimizavimo po 2027 m. 4.2.8. Modernizuoti Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginius, pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą 4.3.4. Eksploatuoti žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles 4.3.5. Eksploatuoti regioninius mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius Kaune(Kauno MBA) ir Zabieliškio k., Kėdainių r. (Zabieliškio MAR) 4.3.6. Eksploatuoti maisto atliekų apdorojimo įrenginius										
Antrinės žaliavos (popieriaus ir kartono, plastikų, stiklo,	1.1.2. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų) ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, įtraukiant ir 2.1.1, 2.2.1 bei 3.1.1 priemonėse numatytas temas 1.1.4. Edukacijų ir laisvalaikio erdvės atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema įrengimas Kauno mieste	T NL LO	T NL LO	T I LO	N G	N G				G	N I G

Komunalinių atliekų rūšys	Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Visuomenės sveikata
tekstilės ir metalo), pakuočių atliekos ir kitos perdirbimui tinkamos atliekos	2.2.1. Organizuoti viešinimo kampaniją, ypatingai atkreipiant dėmesį į ilgalaikio vartojimo gaminius, tekstilę ir vienkartinius gaminius, skatinančią rinktis daugkartinius gaminius ir pakartotinai naudoti daiktus, vengti vienkartinį plastikinių gaminių vartojimo (1.1.2 priemonės dalis) 2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles) „Atiduotuvės“ 2.3.3. Įrengti pakartotinio naudojimo daiktų eksponavimo ir realizavimo centrą (parduotuvėlę) Kauno mieste (1.1.2 priemonės dalis) 2.4.3. Išplėsti antrinių žaliavų rūšiavimo surinkimo priemonių tinklą viešose vietose (parkuose, skveruose, lankytinose vietose, pagrindinėse gatvėse), užtikrinti jų surinkimą ir sutvarkymą 2.4.4. Siekiant mažinti plastiko pakuočių atliekas, plėtoti viešųjų geriamojo vandens stotelių tinklą savivaldybių traukos centruose, viešose sporto aikštelėse, aikštynuose ir parkuose 3.3.1. Peržiūrėti ir pagal poreikį atnaujinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas Jonavos rajono savivaldybėje 3.3.2. Juridinius asmenis aprūpinti individualaus naudojimo arba kolektyvinio (bendro) naudojimo pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų rūšiavimo konteinerių komplektais (Jonavos raj. sav. poreikis 100 vnt. individualių konteinerių komplektų (1 plastikui ir popieriui; 1 stiklui)) 3.3.3. Organizuoti pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, rūšiavimo surinkimo ir vežimo savivaldybės teritorijoje surinkimo paslaugą bei infrastruktūros įrengimo, atnaujinimo, plėtos, priežiūros paslaugą										

Komunalinių atliekų rūšys	Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Visuomenės sveikata
	3.4.1. Parinkti vietą trūkstamos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės Jonavos rajono savivaldybėje įrengimui, užtikrinant jos prieinamumą atliekų turėtojams 3.4.2. Plėtoti buityje susidarancios tekstilės atliekų rūšiuojamojo surinkimo paslaugą, naudojant esamą konteinerių tinklą ir per DGASA 4.2.2. Įrengti papildomą (trūkstantį) 1 DGASA savivaldybės parinktoje vietoje 4.2.3. Esamos DGASA plėtra pagal poreikį (1 vnt.) 4.2.8. Modernizuoti Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginius, pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą										
EEI atliekos	1.1.2. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų) ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, įtraukiant ir 2.1.1, 2.2.1 bei 3.1.1 priemonėse numatytas temas 1.1.4. Edukacijų ir laisvalaikio erdvės atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema įrengimas Kauno mieste 2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) „Atiduotuvės“ tinklą, įrengiant esamose DGASA (Jonavos r. sav. - 1 vnt.) 2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles) „Atiduotuvės“	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N I S

Komunalinių atliekų rūšys	Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Visuomenės sveikata
	2.3.3. Įrengti pakartotinio naudojimo daiktų eksponavimo ir realizavimo centrą (parduotuvėlę) Kauno mieste (1.1.2 priemonės dalis) 2.3.4. Teikiant mokamą daiktų/atliekų surinkimo iš namų ūkių paslaugą ir nuvežimą į DGASA ar „Atiduotuvę“, gerinti pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų surinkimo stotelių/ DGASA tinklo „Atiduotuvės“ paslaugų prieinamumą 3.4.1. Parinkti vietą trūkstamos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės Jonavos rajono savivaldybėje įrangimui, užtikrinant jos prieinamumą atliekų turėtojams 3.4.3. Vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą 3.4.7. Peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų bent vienoje DGASA kiekvienoje Kauno regiono savivaldybėje 4.2.2. Įrengti papildomą (trūkstantį) 1 DGASA savivaldybės parinktoje vietoje 4.2.3. Esamos DGASA plėtra pagal poreikį (1 vnt.) 4.3.3. Eksploatuoti regionines DGASA										
Didžiosios atliekos	1.1.2. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų) ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, įtraukiant ir 2.1.1, 2.2.1 bei 3.1.1 priemonėse numatytas temas 1.1.4. Edukacijų ir laisvalaikio erdvės atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema įrengimas Kauno mieste 2.3.1. Plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietas	T NL LO	T NL LO		N G	N G				G	N I S

Komunalinių atliekų rūšys	Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Visuomenės sveikata
	(stotelių) „Atiduotuvės“ tinklą, įrengiant esamose DGASA (Jonavos r. sav. - 1 vnt.) 2.3.2. Organizuoti atskirą pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų (tekstilės, drabužių, baldų, elektros ir elektroninės įrangos, sporto ir laisvalaikio inventoriaus ir kt.) surinkimą per DGASA ir/ar priėmimo vietas (stoteles) „Atiduotuvės“ 2.3.3. Įrengti pakartotinio naudojimo daiktų eksponavimo ir realizavimo centrą (parduotuvėlę) Kauno mieste (1.1.2 priemonės dalis) 2.3.4. Teikiant mokamą daiktų/atliekų surinkimo iš namų ūkių paslaugą ir nuvežimą į DGASA ar „Atiduotuvę“, gerinti pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų surinkimo stotelių/ DGASA tinklo „Atiduotuvės“ paslaugų prieinamumą 2.4.5. Organizuoti padangų ir kitų atliekų, kurių turėtojų nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymą 3.4.1. Parinkti vietą trūkstamos didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės Jonavos rajono savivaldybėje įrengimui, užtikrinant jos prieinamumą atliekų turėtojams 3.4.4. Vykdyti atskirą naudotų padangų ir kitų apmokestinamų gaminių priėmimą DGASA, bendradarbiaujant su gamintojais ir importuotojais, organizuojančiais apmokestinamų gaminių atliekų tvarkymą 3.4.5. Vykdyti atskirą perdirbimui tinkamų atliekų (buityje susidarančių statybos ir griovimo atliekų, didelių gabaritų, žaliųjų atliekų ir kt. atliekų) surinkimą DGASA 3.4.6. Organizuoti atskirą didelių gabaritų atliekų bei buitijoje susidarančių statybinių atliekų surinkimą apvažiavimo būdu, individualios atliekų išvežimo paslaugos pagal gyventojų užsakymą teikimą ir pan. 3.4.7. Peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių										

Komunalinių atliekų rūšys	Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Visuomenės sveikata
	nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų bent vienoje DGASA kiekvienoje Kauno regiono savivaldybėje										
	4.2.2. Įrengti papildomą (trūkstantį) 1 DGASA savivaldybės parinktoje vietoje										
	4.2.3. Esamos DGASA plėtra pagal poreikį (1 vnt.)										
	4.2.5. Įrengti didelių gabaritų, statybinių ir kt. atliekų apdorojimo aikšteles bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles Lapių k., Kauno r. ir Zabelišio k., Kėdainių r.										
	4.3.3. Eksploatuoti regionines DGASA										
	4.3.7. Eksploatuoti didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo, laikymo ir terminuoto laikymo aikšteles Lapių k., Kauno r. ir Zabelišio k., Kėdainių r.										
Buities pavojingosios atliekos	1.1.2. Vykdyti viešinimo kampanijas, skatinančias atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (ypač maisto, tekstilės, statybinių, baldų, pakuočių, padangų, pavojingųjų atliekų) ir tinkamą tvarkymą, didelį dėmesį skiriant gyventojų rūšiavimo įgūdžiams tobulinti, įtraukiant ir 2.1.1, 2.2.1 bei 3.1.1 priemonėse numatytas temas	T NL LO	T NL LO		N G	N G					N I S
	2.2.2. Skatinti gyventojus saugiai pašalinti asbestinio šiferio ir kitas asbesto turinčias atliekas ir suteikti informaciją apie finansinę paramą namų ūkiuose susidarančių asbesto atliekų šalinimui										
	2.3.4. Teikiant mokamą daiktų/atliekų surinkimo iš namų ūkių paslaugą ir nuvežimą į DGASA ar „Atiduotuvę“, gerinti pakartotiniam naudojimui tinkamų daiktų surinkimo stotelių/ DGASA tinklo „Atiduotuvės“ paslaugų prieinamumą										
	3.4.1. Parinkti vietą trūkstantis didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės Jonavos rajono savivaldybėje įrengimui, užtikrinant jos prieinamumą atliekų turėtojams										
	3.4.7. Peržiūrėti DGASA kainodarą ir organizuoti mokamą atliekų, viršijančių										

Komunalinių atliekų rūšys	Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Visuomenės sveikata
	nustatytus nemokamus kiekius, priėmimą iš gyventojų bei juridinių asmenų bent vienoje DGASA kiekvienoje Kauno regiono savivaldybėje 3.5.1. Parengti ir su Kauno regiono savivaldybėmis suderinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiavimo vadovą gyventojams 3.5.2. Organizuoti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų rūšiuojamąjį surinkimą (nemokamą apvažiuojamąjį surinkimą ne rečiau kaip 4 kartus per metus, mokamą individualią atliekų išvežimo paslaugą pagal gyventojų užsakymą, ir kt.) 3.5.3. Plėsti buityje susidarančios pavojingųjų atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą (plėtoti surinkimą per DGASA) 4.2.2. Įrengti papildomą (trūkstantį) 1 DGASA savivaldybės parinktoje vietoje 4.2.3. Esamos DGASA plėtra pagal poreikį (1 vnt.) 4.3.3. Eksploatuoti regionines DGASA										
Mišrios komunalinės atliekos	2.4.1. Organizuoti, skatinti ir dalyvauti pilietinėse šiukšlių rinkimo iniciatyvose 2.4.2. Įtraukti šiukšlių rinkimą miškuose, aplink vandens telkinius, pakelėse į viešųjų darbų programas 4.2.5. Įrengti didelių gabaritų, statybinių ir kt. atliekų apdorojimo aikšteles bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles Lapių k., Kauno r. ir Zabieliškio k., Kėdainių r. 4.2.6. Įdiegti Zabieliškio sąvartyno filtrato valymo įrenginius 4.2.7. Atlikti galimybių studiją dėl regioninių įrenginių (MBA, MAR, maisto atliekų perdirbimo ir kt.) ir komunalinių atliekų tvarkymo veiklos optimizavimo po 2027 m. 4.2.8. Modernizuoti Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginius, pritaikant daugiau išrūšiuoti pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, įdiegus maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, bei vykdyti atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių	T NL LO	N/T NL LO	N NL LO	N/T G	N G					NL LO

Komunalinių atliekų rūšys	Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane numatytos priemonės	Aplinkos oras	Paviršinis ir požeminis vanduo	Dirvožemis	Klimato veiksniai	Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	Biologinė įvairovė	Kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Materialiniai antropogeniniai ištekliai	Visuomenės sveikata
	žaliavų antrinį rūšiavimą										
	4.2.9. Dalinai uždengti Zabieliškio regioninio nepavojingųjų atliekų sąvartyno Zabieliškio k., Kėdainių r. užpildytas atliekų sekcijas (šonus), uždengimui panaudojant pelenus, statybines atliekas ir kt. medžiagas										
	4.3.1. Eksploatuoti Lapių regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną ir Zabieliškio regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną, kaupti lėšas jų uždarymui										
	4.3.2. Vykdyti uždarytų sąvartynų priežiūrą po uždarymo										
	4.3.5. Eksploatuoti regioninius mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius Kaune(Kauno MBA) ir Zabieliškio k., Kėdainių r. (Zabieliškio MAR)										
	4.3.7. Eksploatuoti didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo, laikymo ir terminuoto laikymo aikštes Lapių k., Kauno r. ir Zabieliškio k., Kėdainių r.										
	4.3.9. Eksploatuoti atliekų perkrovimo stotį										

Pasekmių tipai:

T	Tiesioginės	TR	Trumpalaikės	LO	Lokalias
N	Netiesioginės	VT	Vidutinės trukmės	R	Regioninės/Nacionalinės
K	Kaupiamosios	I	Ilgalaikės	G	Globalios
S	Sąveikaujančios	NL	Nuolatinės		
		L	Laikinos		

Igyvendinus Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis (t. y. diegiant pakartotinį atliekų naudojimą, intensyvinant maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir perdirbimą, plečiant žaliųjų atliekų kompostavimą ir tik perdirbimui ar naudojimui netinkamas atliekas bus šalinamos sąvartyne, t.y. mažinant šalinamų atliekų kiekį sąvartynuose), komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle turės teigiamą poveikį aplinkos orui ir klimato kaitai (t. y., atliekų tvarkymo procesai sąlygos mažesnę šiltnamio dujų susidarymą).

Išplėtus rūšiuojamojo surinkimo sistemą (atskiro surinkimo konteinerius ne tik antrinėms žaliavoms, bet ir maisto ir virtuvės, žaliosioms, tekstilės bei buityje susidarantioms pavojingosioms atliekoms arba jas surinkti per DGASA), įdiegus atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų tvarkymą, modernizavus Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginius, atnaujinus tiek mechaninio, tiek biologinio apdorojimo dalis bei vykdant atskirai surinktų pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų antrinį rūšiavimą bus perdirbama daugiau antrinių žaliavų ir biologinių atliekų, kas įtakos šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažėjimą ir turės ženklų teigiamą poveikį klimato kaitai.

7.2 PAVIRŠINIS IR POŽEMINIS VANDUO

Igyvendinus Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatytas priemones ir užduotis, komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio paviršiniams ir požeminiams vandenims, nes:

- Tik apdorotos, bet netinkamos perdirbimui ar naudojimui atliekos bus šalinamos ES reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose sąvartynuose (Lapių ir Zabieliškio sąvartynuose), kuriuose įrengtas hermetiškas sąvartyno dugnas, sąvartynuose susidaranti filtratui surinkti įrengta drenažinė surinkimo sistema. Surinktas filtratas kaupiamas rezervuaruose ir perduodamas į UAB „Kauno vandenys“ arba UAB „Kėdainių vandenys“ eksploatuojamus nuotekų valymo įrenginius.
- Zabieliškio MAR įrenginiuose susidarantis filtratas bei buitinės nuotekos tvarkomos kartu su Zabieliškio sąvartyno filtratu.
- Atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų tvarkymo veikla bus vykdoma arba Kauno MBA, arba Zabieliškio MAR įrenginiuose. Veiklos metu susidarantis filtratas bus tvarkomas kartu su šiuo metu šiuose įrenginiuose susidarantiomis gamybinėmis nuotekomis (filtratu).
- Naujai planuojama įrengti DGASA bus pastatyta vadovaujantis Paviršinių nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. D1-193, su visais pakeitimais, reikalavimų, t.y. aikštelės bus įrengtos ant kietos vandeniniu nelaidžios dangos, nuo kurios paviršinės nuotekos bus surenkamos ir valomos paviršinių nuotekų valymo įrenginiuose.
- Naujai planuojamoje įrengti ŽAKA gamybinės nuotekos nesusidarys, o ant kieta danga dengtos teritorijos susidaranti paviršinės nuotekos bus surenkamos ir naudojamos žaliųjų atliekų kompostavimo procese, todėl ši veikla jokios įtakos paviršiniam ir požeminiam vandeniui neturės.
- Kiti atliekų tvarkymo būdai reikšmingo poveikio vandenims neturi.

7.3 DIRVOŽEMIS

Atliekų tvarkymas didelės įtakos dirvožemio užteršimui neturi. Dirvožemio cheminė tarša galima ekstremalių situacijų atveju (degalų, filtrato, skystų atliekų išsiliejimo atveju), tačiau tvarkant atliekas pagal atliekų naudojimo ir šalinimo techninių reglamentų reikalavimus, laikantis aplinkos vadybos sistemų nuostatų, gero ūkininkavimo praktikos, teisės aktų nustatyta tvarka atliekant rizikos įvertinimus bei parengus avarijų likvidavimo planus, nelaimingų atsitikimų riziką galima sumažinti iki minimumo.

Dirvožemio kokybę gali įtakoti ir nusėdę ar su krituliais išplauti oro teršalai. Tačiau ekspertiniu vertinimu šis poveikis yra nereikšmingas. Teršalai į dirvožemį gali patekti su kompostu ar po anaerobinio pūdymo likusiom liekanom, tačiau kompostui, naudojamam tręšimui, keliami atitinkami kokybės reikalavimai, kurių laikymasis užtikrina dirvožemio apsaugą nuo teršalų. Atliekų tvarkymo objektų statybos atveju, derlingas dirvožemio sluoksnis nukasamas ir panaudojamas rekultivavimui ar gerbuvio sutvarkymui. Dėl šių išvardintų priežasčių daroma prielaida, kad atliekų tvarkymo veikla reikšmingo neigiamo poveikio dirvožemiui neturės.

Kompostuojant žaliąsias atliekas (žolę, lapus, nugenėtas šakas) bei atskirai surinktas maisto ir virtuvės atliekas gaunamas aukštos kokybės kompostas – dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti, taigi turi teigiamą poveikį dirvožemio kokybei.

7.4 NEATSINAUJINANTYS IR ATSINAUJINANTYS GAMTOS IŠTEKLIAI

Vadovaujantis teisės aktuose įtvirtinta atliekų tvarkymo hierarchija, atliekų prevencija yra pirmasis prioritetas. Kita ekologiniu požiūriu geriausias atliekų tvarkymo būdas – pakartotinis gaminių, pavyzdžiui, baldų, drabužių, EEI atliekų ir pan., naudojimas tuo pačiu tikslu, kuriam jie buvo sukurti, arba kitu tikslu. Toliau seka atliekų perdirbimas, įskaitant kompostavimą, taip pat kitas panaudojimas, pvz., atliekų deginimas energijai gauti. Šie principai prisideda prie atsinaujinančių ir neatsinaujinančių gamtos išteklių taupymo.

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte nustatyti tikslai bei uždaviniai pirmiausia ir yra susiję su atliekų prevencija, pakartotiniu naudojimu ir perdirbimu.

Vienas iš šio plano tikslų yra bendradarbiaujant su atliekų turėtojais (gyventojais), ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti). Per visuomenės viešinimo kompanijas, skatinančias taupų apsipirkimą, maisto atliekų prevenciją, atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir tinkamą tvarkymą, bus skatinama mažiau naudoti gamtos išteklius.

Plėtojant paruošimo pakartotinai naudoti veiklą, bus mažinamas susidarančių atliekų kiekis, taupomi gamtos išteklių ir mažinama aplinkos tarša.

Įdiegus atskirą tekstilės atliekų surinkimo sistemą, surinktos tekstilės atliekos bus rūšiuojamos, atskiriant tinkamus pakartotiniam naudojimui daiktus, o likusi tekstilė bus perdirbama arba panaudojama energijai gauti. Tokiu būdu bus taupomos žaliavos bei atsinaujinantys ir neatsinaujinantys ištekliai.

Pažymime, kad atliekų perdirbimo ar naudojimo metu išsaugomi ištekliai pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami. Plečiant antrinių žaliavų (įskaitant ir pakuočių atliekas), tekstilės, EEI ir kitų atliekų atskiro surinkimo sistemas, padidės atliekų perdirbimas, lyginant su esama situacija. Įgyvendinus *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytas priemones, atliekų perdirbimas pasiektų apie 13,137 tūkst. tonų/ metus.

Pradėjus atskirai surinkti maisto ir virtuvės atliekas bei iš jų atskyrus priemaišas bus pagaminta kokybiškas kompostas laukų tręsimui.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją, galime teigti, kad atliekų perdirbimo ar naudojimo metu tausojami gamtiniai ištekliai, kurie turėtų būti išgaunami, todėl įgyvendinus *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytas priemones numatomas teigiamas poveikis neatsinaujinantiems ir atsinaujinantiems gamtos ištekliams (mažinant iškastinio (neatsinaujinančio) kuro vartojimą ir pirminių žaliavų naudojimą).

7.5 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR SAUGOMOS TERITORIJOS

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatoma įrengti regioninį maisto atliekų apdorojimo įrenginį, kurį planuojama įrengti Kauno MBA įrenginio teritorijoje, adresu Sandraugos g. 12, Kaunas arba Zabieliškio MAR teritorijoje, adresu Liepų g. 16, Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.). Planuojama įrengti 2 didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo, laikymo bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštes: vieną – Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje adresu Sąvartos g. 1, Lepšiškių k., Kauno r., antrą – Zabieliškio regioninio sąvartyno teritorijoje adresu Zabieliškio k., Kėdainių r. Taip pat planuojama esamų Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginių modernizacija, atnaujinant tiek mechaninio, tiek biologinio apdorojimo dalis. Esant poreikiui ir galimybėms, numatoma esamos 1 DGASA plėtra (teritorijos ir pajėgumų išplėtimas). Kadangi šie planuojami įrenginiai bus įrengiami esamų MAR / MBA įrenginių, regioninių sąvartynų arba esamos DGASA teritorijoje, tai jos į saugomas teritorijas nepatenka ir su jomis nesiriboja. Saugomų teritorijų sąrašas ir atstumai nuo šių regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių pateikti 3.5 skyriuje (žr. **Lentelė 7.**).

Tam, kad iki 2027 m. pasiekti valstybinę užduotį dėl DGASA tinklo plėtros, Jonavos rajono savivaldybėje planuojama papildomai įrengti dar 1 DGASA savivaldybės parinktoje vietoje (preliminari vieta – Įšorų apylinkėse. Taip pat papildomai planuoja įrengti 1 ŽAKA savivaldybės parinktoje vietoje. Šioje planavimo stadijoje naujų DGASA ir ŽAKA įrengimo vietos nežinomos.

Naujų DGASA ir ŽAKA įrengimo klausimai bus sprendžiami savivaldybės lygmenyje, kuri dar tik planuoja ieškoti galimybių DGASA ir ŽAKA įrengimui. Taip pat šiuo metu dar nežinoma įrengimo vieta ir planuojamos įrengti edukacijų ir laisvalaikio erdvės atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema bei pakartotinio naudojimo daiktų eksponavimo ir realizavimo centro (parduotuvėlės) Kauno mieste. Tik nusprendus šias aikštes įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų.

Pažymime, kad nei viena iš žinomų planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių teritorijų į saugomas teritorijas nepatenka, o planuojamų naujų DGASA ir ŽAKA, kurių tikslios įrengimo vietos dar nėra žinomos, įrengimui bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų. Rūšiuojamų konteinerių sistemos plėtra bus vykdoma tik pas atliekų turėtojus, t. y. urbanizuotose teritorijose, todėl komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei ir saugomoms teritorijoms.

7.6 KRAŠTOVAIZDIS

Kraštovaizdžiui atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Atliekų tvarkymo įrenginiams yra privalomos PAV procedūros, todėl išsamus poveikio kraštovaizdžiui įvertinimas atliekamas PAV procesų metu. Esamo Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno užimamas plotas

– 37,4 ha, Zabieliškio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno (Zabieliškio sąvartyno) užimamas plotas – 9,98 ha ir įgyvendinus siūlomą alternatyvą, šių plotų nereikės didinti, nes plečiant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą (papildomai atskirai surenkant maisto ir virtuvės atliekas, tekstilės atliekas ir pan.), o likusiais mišrias komunalines atliekas rūšiuojant MBA ar MAR įrenginiuose, kuriuos modernizavus bus dar daugiau išrūšiuojama pakuočių ir antrinių žaliavų iš mišrių atliekų, sumažės į sąvartyną patenkančių atliekų kiekis, todėl tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.

Papildomai planuojamos įrengti DGASA neigiamo poveikio kraštovaizdžiui nesukels, nes jų preliminarus plotas būna apie 0,5–0,8 ha. Šiose aikštelėse įrengiama kieta danga, ant kurios sustatomi atliekų konteineriai bei pora konteinerinio tipo pastatų. Planuojamos DGASA nepablogins aplinkinio kraštovaizdžio bei nesukels neigiamo vizualinio poveikio, nes bus statomi neaukšti iki 2,5 m. aukščio pastatai, kurie mažai keis kraštovaizdžio pobūdį ir jo vizualinę kokybę.

Taip pat Jonavos r. savivaldybėje planuojama įrengti 1 ŽAKA. Šioje aikštelėje įrengiama kieta danga, nuo kurios surenkamos ir žaliųjų atliekų kompostavimo procese naudojamos paviršinės nuotekos. ŽAKA vykdoma į kaupus, kurių aukštis iki 2,5 m, sukrautų susmulkintų žaliųjų atliekų kompostavimo veikla. Ši veikla nėra susijusi su aukštų statinių/pastatų statyba, todėl ji neigiamo vizualinio poveikio kraštovaizdžiui nesukels.

7.7 KULTŪROS PAVELDAS

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte numatoma įrengti regioninį maisto atliekų apdorojimo įrenginį, kurį planuojama įrengti Kauno MBA įrenginio teritorijoje, adresu Sandraugos g. 12, Kaunas arba Zabieliškio MAR įrenginio teritorijoje, adresu Liepų g. 16, Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r. Planuojama įrengti 2 didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo, laikymo bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles: vieną – Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje adresu Sąvartos g. 1, Lepšiškių k., Kauno r., antrą – Zabieliškio regioninio sąvartyno teritorijoje adresu Zabieliškio k., Kėdainių r. Taip pat planuojama esamų Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginių modernizacija, atnaujinant tiek mechaninio, tiek biologinio apdorojimo dalis. Esant poreikiui ir galimybėms, numatoma esamos 1 DGASA plėtra (teritorijos ir pajėgumų išplėtimas). Kadangi šie planuojami įrenginiai bus įrengiami esamų MAR/ MBA įrenginių, regioninių sąvartynų arba esamos DGASA teritorijose, tai galime teigti, kad nei vienas iš šių planuojamų įrenginių į kultūros paveldo vertybių teritorijas nepateks ir su jomis nesiribos. Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų sąrašas ir atstumai nuo šių regioninių komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių pateikti 3.6 skyriaus **Lentelė 8**.

Taip pat papildomai planuojama įrengti 1 naują DGASA bei 1 ŽAKA savivaldybės parinktose vietose (DGASA preliminarai įrengimo vieta – Išorų apylinkėse). Šioje planavimo stadijoje naujų DGASA ir ŽAKA tikslios įrengimo vietos dar nėra žinomos.

Vadovaujantis paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“ reikalavimais, archeologiniai tyrimai privalomi atliekant atranką dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai (jei turimais duomenimis pagrindžiama archeologinio pobūdžio vertingųjų savybių buvimo tikimybė) ir vertinant planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai. Tai yra atskiri procesai, kurie atliekami vadovaujantis Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu. Šie procesai bus atliekami sekančiu etapu, kai jau bus tiksliai žinomos DGASA ir ŽAKA įrengimo vietos, planuojamos veiklos pajėgumai ir pan.

Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas – tam tikrų planų ir programų įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas, kurio metu rengiami strateginio pasekmių

aplinkai vertinimo dokumentai, teikiamos konsultacijos, atsižvelgiama į vertinimo bei konsultacijų rezultatus prieš priimant ir (arba) tvirtinant planą ar programą, teikiama informacija, susijusi su sprendimu dėl plano ar programos priėmimo ir (arba) tvirtinimo.

Pagal PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“ 7.8. p., archeologiniai tyrimai privalomi, kai numatoma vykdyti didelės apimties žemės judinimo darbus (rengti karjerus, kasti tvenkinius, tiesti susisiekimo komunikacijas, inžinerinius tinklus bei statyti jiems funkcionuoti būtinus statinius ir kt.), keičiančius reljefą daugiau nei 1 ha plote. Pažymime, kad planuojamų DGASA ir ŽAKA plotai nesiekia 1 ha ir šių aikštelių įrengimo metu nėra vykdomi didelės apimties žemės judinimo darbai.

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija, galime teigti, kad SPAV procese paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“ reikalavimai netaikomi.

Įvertinus aukščiau pateiktą informaciją galime teigti, kad planuojamų DGASA ir ŽAKA įrengimo vietos nėra žinomos. Taip pat šiuo metu dar nežinoma įrengimo vieta ir planuojamos įrengti edukacijų ir laisvalaikio erdvės atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tema bei pakartotinio naudojimo daiktų eksponavimo ir realizavimo centro (parduotuvėlės) Kauno mieste. Tikslių šių aikštelių įrengimo vietų parinkimo klausimai bus sprendžiami savivaldybės lygmenyje. Tik nusprendus šias aikšteles įrengti, bus parinktos statybos vietos, kad DGASA bei ŽAKA teritorijose nebūtų kultūros paveldo vertybių ar kitų jautrių objektų ar teritorijų, todėl šio atliekų tvarkymo plano sprendiniai neigiamo poveikio kultūros paveldo objektams nesukels.

7.8 MATERIALINIAI ANTROPOGENINIAI IŠTEKLIAI

Poveikis antropogeniniams ištekliams – žemės sklypų naudojimo suvaržymas dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) nustatymo priklauso nuo konkrečios atliekų tvarkymo įrenginio vietos parinkimo.

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte dalis suplanuotų atliekų tvarkymo įrenginių (regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai, didelių gabaritų, statybinių ir kt. atliekų apdorojimo aikštelės bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės) bus įrengti esamų Kauno MBA įrenginio teritorijoje, adresu Sandraugos g. 12, Kaunas arba Zabieliškio regioninio sąvartyno teritorijoje, adresu Liepų g. 16, Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r. arba Lapių regioninio sąvartyno teritorijoje, adresu Sąvartos g. 1, Lepšiškių k., Lapių sen., Kauno r. Šiems įrenginiams jau yra nustatyti SAZ dydžiai. Detalesnė informacija pateikta 3.8 skyriuje.

Naujai planuojamoms įrengti DGASA ir ŽAKA reglamentuojamas 100 m SAZ dydis. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo, patvirtinto 2002 m. gegužės 16 d. Nr. IX-886 24 straipsnio 3 punktu, planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ar planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procesų metu, įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą poveikį visuomenės sveikatai, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytas sanitarinės apsaugos zonų dydis gali būti sumažintas. Remiantis šia teisine nuostata Jonavos rajone naujai planuojamiems įrenginiams atlikus poveikio visuomenės sveikatai vertinimą gali būti sumažinamas SAZ dydis su šio įrenginio ar sklypo ribomis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo reikalavimais, jeigu dėl naujai planuojamų atliekų tvarkymo įrenginių ar esamų DGASA ir ŽAKA pajėgumų išplėtimo reikės specialiąsias žemės naudojimo sąlygas (SAZ) nustatyti ant šalia esančių žemės sklypų, reikės gauti žemės sklypo savininko, valstybės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimus bei jiems atlyginti

nuostolius dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo. Todėl galime teigti, kad jeigu dėl naujų atliekų tvarkymo įrenginių ar esamų įrenginių plėtros ant gretimų sklypų ir atsiras specialiosios sąlygos dėl žemės naudojimo, jos galės atsirasti tik gavus šio sklypo savininko sutikimą bei jam sumokėjus nustatyto dydžio kompensaciją. Todėl daroma išvada, kad dėl naujai planuojamų įrenginių neigiamo poveikio materialiniams antropogeniniams ištekliams nebus arba šis poveikis bus nežymus.

7.9 VISUOMENĖS SVEIKATA

Išsamesnių duomenų apie atliekų tvarkymo poveikį visuomenės sveikatai Lietuvoje nėra. Jungtinėje Karalystėje buvo atlikti epidemiologiniai ir emisijų į aplinką tyrimai, siekiant nustatyti skirtingų komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių poveikį visuomenės sveikatai³. Studijoje „*Atliekų tvarkymo poveikis aplinkai ir sveikatai*“ identifiкуotos atliekų tvarkymo sritys, galinčios sukelti tam tikrą neigiamą poveikį visuomenės sveikatai:

- Detalūs sąvartynų teritorijų tyrimai leido identifikuoti galimą neigiamą poveikį sveikatai (t. y. didesnis apsigimimų skaičius ir mažesnis gimstamumas) netoli sąvartynų gyvenantiems žmonėms, bet pilnai neatsakė, ar šis ryšys tiesiogiai priklauso nuo sąvartynų taršos ar ir nuo kitų tyrimuose neįvertintų veiksnių. Studijoje konstatuojama, kad apsigimimų skaičius dėl sąvartynų kaimynystės daug mažesnis negu dėl kitų sveikatos veiksnių;
- Tyrimai, atlikti gyvenamuose rajonuose, esančiuose netoli pramoninio kompostavimo įrenginių, parodė tam tikrą sąryšį tarp emisijų iš pramoninių kompostavimo įrenginių ir bronchitų bei kitų negalavimų skaičiaus.

Studijoje taip pat identifiкуotos sritys, kuriose nebuvo nustatytas sąryšis tarp atliekų tvarkymo įrenginių veiklos ir visuomenės sveikatos:

- Nebuvo identifiкуotas modernių atliekų deginimo įrenginių neigiamas poveikis visuomenės sveikatai, tačiau toks poveikis nustatytas dėl anksčiau pastatytų deginimo įrenginių veiklos pramoniniuose rajonuose. Tyrimuose buvo vertintas galimas atliekų deginimo poveikis onkologiniams, kvėpavimo ligų susirgimams ir apsigimimų skaičiui, tačiau nebuvo nustatyta tiesioginio ryšio tarp modernių atliekų deginimo įrenginių ir šių ligų atsiradimo;
- Detalūs tyrimai nenustatė, kad egzistuoja didesnė tikimybė netoli sąvartynų gyvenantiems žmonėms susirgti onkologinėmis ligomis;
- Nebuvo nustatytas ryšys tarp kompostavimo įrenginių ir susirgimų vėžiu bei astma.

Studijos išvadose teigiama, kad nors nebuvo nustatytas atliekų tvarkymo įrenginių neigiamas poveikis tyrimuose nagrinėjamiems susirgimams, bet koks poveikis sveikatai dėl atliekų tvarkymo bus žymiai mažesnis, nei dėl kitų veiksnių.

Daugumoje epidemiologinių tyrimų iki šiol nebuvo pateikta neginčijamų ir aiškių įrodymų dėl padidėjusios specifinių susirgimų rizikos, susijusios su atliekų tvarkymo infrastruktūra. Taip yra dėl epidemiologinių studijų trūkumo ir dėl pasikeitusių bei nuolat tobulėjančių atliekų tvarkymo technologijų. Dauguma tyrimų buvo atlikti vertinant senus atliekų tvarkymo įrenginius, ypač kalbant apie atliekų deginimo įrenginius. Yra labai mažai studijų, kurių metu būtų tirtas tiesioginis poveikis žmonėms.

³ DEFRA. *Review of Environmental and Health Effects of Waste Management: Municipal Solid Waste and Similar Wastes*. 2004.

Daugelyje studijų nebuvo eliminuoti tokie faktoriai, kaip socialinis skurdas ir kiti, su tiriamuoju nesusiję, taršos šaltiniai⁴.

Pasaulio sveikatos organizacijos 2022 m. parengtoje Sveikatos įrodymų tinklų suvestinėje ataskaitoje 75 „Kaip kultūriniai atliekų praktikos kontekstai veikia sveikatą ir gerovę?“⁵ (toliau – Ataskaita) nustatyta, kad didėjant kietųjų komunalinių atliekų kiekiui ir sudėtingėjant jų tvarkymui, atsiranda vis didesni iššūkiai visam PSO Europos regionui, turintys rimtų pasekmių žmonių sveikatai ir gerovei. Norint tai išspręsti, reikia ne tik techninių naujovių, bet ir geriau suprasti ir integruoti įvairius veiksnus, įskaitant kultūrinį kontekstą.

Šioje ataskaitoje buvo atkreiptas dėmesys į šiukšlinimą, kuris vertinamas kaip aplinkos ar psichologinis stresorius ir kaip sutrikimo rodiklis, mažinantis paplūdimių, gyvenamųjų rajonų ir miesto žaliųjų erdvių atkuriamąją vertę. Aplinkoje esančios šiukšlės gali atgrasyti žmones nuo sveikatą gerinančios veiklos lauke. Pavyzdžiui, pastebėjimas kaimynystėje esančių šiukšlių susijęs su mažesniu noru ar saugiu pasivaikščiojimu ir sportavimu lauke, ypač vyresnio amžiaus žmonėms ir moterims.

Kaip šiukšlinimo mažinimo priemonė nurodyta, kad kultūriškai pagrįstos kovos su šiukšlinimu programos, pabrėžiančios kolektyvinį tikslą ar tarnavimą kažkam didesniai už individualų save, gali būti labai veiksmingos.

Moksliniais tyrimais, kurie buvo orientuoti į sveikatą, o ne į ligas, nustatyta, kad teigiamas poveikis sveikatai yra susijęs ne tik su sumažėjusiu šiukšlių kiekiu, bet ir su dalyvavimu jas renkant. Įrodyta, kad aplinkos priežiūros veikla, pavyzdžiui, šiukšlių rinkimas, jūrų stebėsenos programos ir medžių sodinimo iniciatyvos, didina gerovę, skatindama fizinį aktyvumą, didindama prisirišimą prie vietos ir gerindama savivertę.

Taip pat šioje ataskaitoje vertinamas maisto švaistymas ir jo poveikis sveikatai. Pažymėtina, kad maisto atliekų poveikis sveikatai nėra pats aktualiausias tvarkant kietąsias komunalines atliekas. Maisto švaistymas yra susijęs su padidėjusia infekcijos rizika, kvapų ir parazitų, graužikų, galinčių pernešti ligas, trauka.

Maisto švaistymui didžiausią įtaką daro tai, kad naudojama pramoninė maisto gamyba ir paruošimas, kartu pabrėžiant patogumą žmonėms. Tačiau šie veiksniai netiesiogiai turi poveikį buitinių maisto atliekų kiekiui, nes prarandamos žinios apie maisto laikymą ir konservavimą, trūksta įgūdžių ir pasitikėjimo vertinant maisto tinkamumą vartoti ir iš tikrųjų ar numanomai trūksta laiko maistui gaminti, kol jis sugenda. Kai kurie tyrimai rodo, kad žmonės, kurie augina savo maistą, geriau žinodami, kokių pastangų ir įgūdžių reikalauja maisto gamyba, linkę švaistyti mažiau. Tai suteikia galimybių sumažinti maisto švaistymą atgaivinant vietos maisto gamybos kultūrą, be kita ko, pasitelkiant bendruomenių programas, tokias kaip miesto sodai ir bendruomenių sodai.

LR Sveikatos apsaugos ministerija, siekdama užtikrinti sveikatai palankią mitybą ugdymo įstaigose ir sumažinti iššvaistomo maisto kiekį, pateikė švediško stalo principo diegimo ir maisto švaistymo mažinimo priemonių įgyvendinimo rekomendacijas⁶. Toks būdas organizuoti maitinimą vaikų kolektyvuose yra efektyvus ir dėl to, kad ugdoma maitinimosi kultūra, savarankiškumas bei geriau patenkinami asmeniniai vaikų skonio poreikiai. Vaikų maitinimas savitarnos principu gali būti visiškas,

⁴ L. Giusti. *A review of waste management practices and their impact on human health*. Waste management 29 (2009) 2227-2239.

⁵ <https://apps.who.int/iris/handle/10665/354695>

⁶ <https://sam.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/visuomenes-sveikatos-prieziura/mityba-ir-fizinis-aktyvumas-2/vaiku/svedisko>

kuomet galima pasirinkti visus nurodytus patiekalus ir jų kiekius, arba dalinis, kuomet vaikai gali patys įsidėti garnyrą ar įsipilti sriubos.

Vadovaujantis Maisto švaistymo problematikos Lietuvoje apžvalga viena pirmųjų Lietuvoje švediško stalo sistemą mokyklose pradėjo diegti Kauno rajono savivaldybė. 2017 metais įgyvendintas pilotinis švediško stalo projektas 6 skirtingo tipo mokyklose Kauno rajone. 2022 m. rugsėjo mėnesį buvo vykdoma apklausa švediško stalo principą taikančiose mokyklose Kauno rajone, kurioje buvo klausama apie maisto atliekų kiekį. Mokyklose, kuriose taikomas švediško stalo maitinimo principas maisto atliekų sumažėjo nuo 50 iki 80 proc. ir vidutiniškai nuo pagaminamo maisto atliekomis virsta tik 5-9 proc. maisto. O štai mokyklos, kuriose taikoma įprasta maitinimo tvarka, nurodė, kad vidutiniškai nuo pagaminamo maisto susidaro 12-20 proc. atliekų. Todėl galime teigti, kad švediško stalo sistemos diegimas mokyklose mažina maisto atliekų susidarymą bei pačio maisto švaistymą.

Atsižvelgiant į tai, kad *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatyti atliekų tvarkymo ir prevencijos tikslai ir uždaviniai, susiję su visuomenės sąmoningumo ugdymu, šiuokšlinimo bei maisto švaistymo mažinimu ir plečiama atskirai surenkamų atliekų, kurios tinkamos perdirbimui, naudojimui ar pakartotiniam naudojimui, sistema, tokiu būdu mažinant regioniniuose sąvartynuose (Lapių ir Zabieliškio sąvartynuose) šalinamų atliekų kiekius, daroma išvada, kad šie atliekų tvarkymo sprendiniai darys teigiamą poveikį visuomenės sveikatai. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.

Naujai planuojami atliekų tvarkymo įrenginiai reikšmino neigiamo poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai taip pat neturės. Įvertinus šiuo metu veikiančiose DGASA vykdomą veiklą – atliekų priėmimą, laikymą, esant poreikiui rankinį rūšiavimą, ardymą ir perdavimą šias atliekas tvarkančioms įmonėms, galime teigti, kad aikštelėje stacionarių triukšmo šaltinių nėra, į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių teršalai neišsiskiria. Mobilūs konteinerinio tipo pastatai dažniausiai būna šildomi elektra. Todėl PŪV metu išmetimų iš stacionarių oro taršos šaltinių nėra. Vykdoma veikla nėra susijusi su kvapų generavimu. Įvertinus vykdomos atliekų tvarkymo veiklos pobūdį, fizikinės ir cheminės taršos galimybę DGASA teritorijoje ir už jos ribų, galime teigti, kad šiuo metu eksploatuojamose DGASA atliekų tvarkymo veiklos keliama tarša už sklypo ribų neviršija gyvenamai aplinkai nustatyti normų. Todėl ir naujos DGASA įrengimas reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai neturės.

Ieškant vietos ŽAKA įrengimui bus pasirinkta tokia vieta, kad šalia nebūtų gyvenamosios paskirties teritorijų ir visuomeninės paskirties objektų. ŽAKA įrengimui bus rengiami atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo dokumentai.

Planuojamas regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys bus įrengiamas Kauno MBA įrenginio teritorijoje, adresu Sandraugos g. 12, Kaunas arba Zabieliškio MAR teritorijoje, adresu Liepų g. 16, Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.). Planuojamų įrengti 2 didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo, laikymo bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelių veikla planuojama Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje, adresu Sąvartos g. 1, Lepšiškių k., Kauno r. bei Zabieliškio regioninio sąvartyno teritorijoje, adresu Zabieliškio k., Kėdainių r. T.y. maisto apdorojimo bei statybinių ir kitų atliekų apdorojimo bei laikymo veiklos bus vykdomos esamų atliekų tvarkymo ar šalinimo įrenginių teritorijose. Pažymėtina, kad šių įrenginių bei aikštelių įrengimui bus rengiami atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo dokumentai. Šiame dokumente bus vertinamas ir veiklos poveikis visuomenės sveikatai. Tik gavus Aplinkos apsaugos agentūros išvadą, kad poveikio

aplinkai vertinimo atlikti nereikia arba sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai, bus įrengiami aukščiau nurodyti įrenginiai.

7.10 PASEKMIŲ APLINKOS OBJEKTAMS TARPUSAVIO SĄVEIKA

Pasekmių aplinkos objektams tarpusavio sąveika gali turėti sinergetinį efektą dėl, pvz., mąsto ekonomijos, bendrai naudojamos teritorijos ar pastatų atliekų tvarkymo įrenginiams. Regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai bus statomi esamų Kauno MBA arba Zabieliškio MAR teritorijoje, didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo, laikymo bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės bus įrengtos Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno bei Zabieliškio regioninio sąvartyno teritorijoje.

Tokiu būdu nereikės ieškoti naujų teritorijų, bus naudojamosi esama infrastruktūra (keliais, inžineriniais tinklais). Taip pat šie įrenginiai papildys vienas kitą, nes priimtos statybinės atliekos galės būti tvarkomos statybinių atliekų apdorojimo aikštelėje. Statybinių atliekų tvarkymo aikštelėje susmulkintos statybinės atliekos galės būti naudojamos sąvartyno kelių tvarkymui. Atliekų apdorojimo aikštelėje atskiros šalinimui tinkamos atliekos bus šalinamos tame pačiame sklype esančiame sąvartyne. Šių įrenginių statyba vienoje vietoje taip pat prisidės ir prie atliekų transportavimo išlaidų mažinimo.

8 PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI

Priemonės komunalinių atliekų tvarkymo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti galima suskirstyti į dvi kategorijas:

1. Priemonės, susijusios su atliekų tvarkymo įrenginių planavimu, projektavimu, statyba, eksploatavimu;
2. Priemonės, susijusios su komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimu.

Komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių planavimas, projektavimas, statyba, eksploatavimas reglamentuojamas teisės aktu, o galimas šių įrenginių poveikis aplinkai vertinamas keturiais etapais:

- ankstyvojo planavimo stadijoje teritorijų planavimo metu;
- poveikio aplinkai vertinimo ir techninio projektavimo metu;
- statybos metu;
- atliekų tvarkymo įrenginių eksploatavimo metu.

Teisės aktų nustatytų reikalavimų įgyvendinimą (įskaitant ir Taršos ar TIPK leidime, ar atliekų naudojimo ir šalinimo techniniame reglamente nustatytų eksploatavimo sąlygų laikymąsi) kontroliuoja atitinkamos kontroliuojančios institucijos.

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas – pagrindinis instrumentas Jonavos rajono savivaldybei išvengti, sumažinti ar kompensuoti neigiamas komunalinių atliekų tvarkymo pasekmes aplinkai organizacinėmis priemonėmis. Šiomis priemonėmis siekiama užtikrinti, kad komunalinių atliekų tvarkymo sistema būtų organizuojama tokiu būdu, kad atliekos būtų tvarkomos vadovaujantis atliekų tvarkymo hierarchija. Pagrindinis dėmesys šiuo planavimo laikotarpiu skiriamas atliekų prevencijai, pakartotiniam naudojimui, visuomenės švietimui, atskiram atliekų (antrinių

žaliavų, tekstilės atliekų, maisto ir virtuvės atliekų, statybinių atliekų, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų), surinkimui bei perdirbimui ir komunalinių atliekų kiekiui, patenkančio į sąvartyną, mažinimui.

Jonavos rajono savivaldybės administracija (ir Kauno RATC) *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekte* numatytas priemonės įgyvendins šiomis organizacinėmis/teisinėmis priemonėmis:

- rengdama savivaldybės atliekų tvarkymo taisykles atliekų turėtojams;
- nustatydama reikalavimus atliekų tvarkytojams sutartyse dėl komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo.

9 PLANO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS IR JŲ VERTINIMAS

9.1 PLANE NUMATOMOS PRIEMONĖS IR NAUJA INFRASTRUKTŪRA

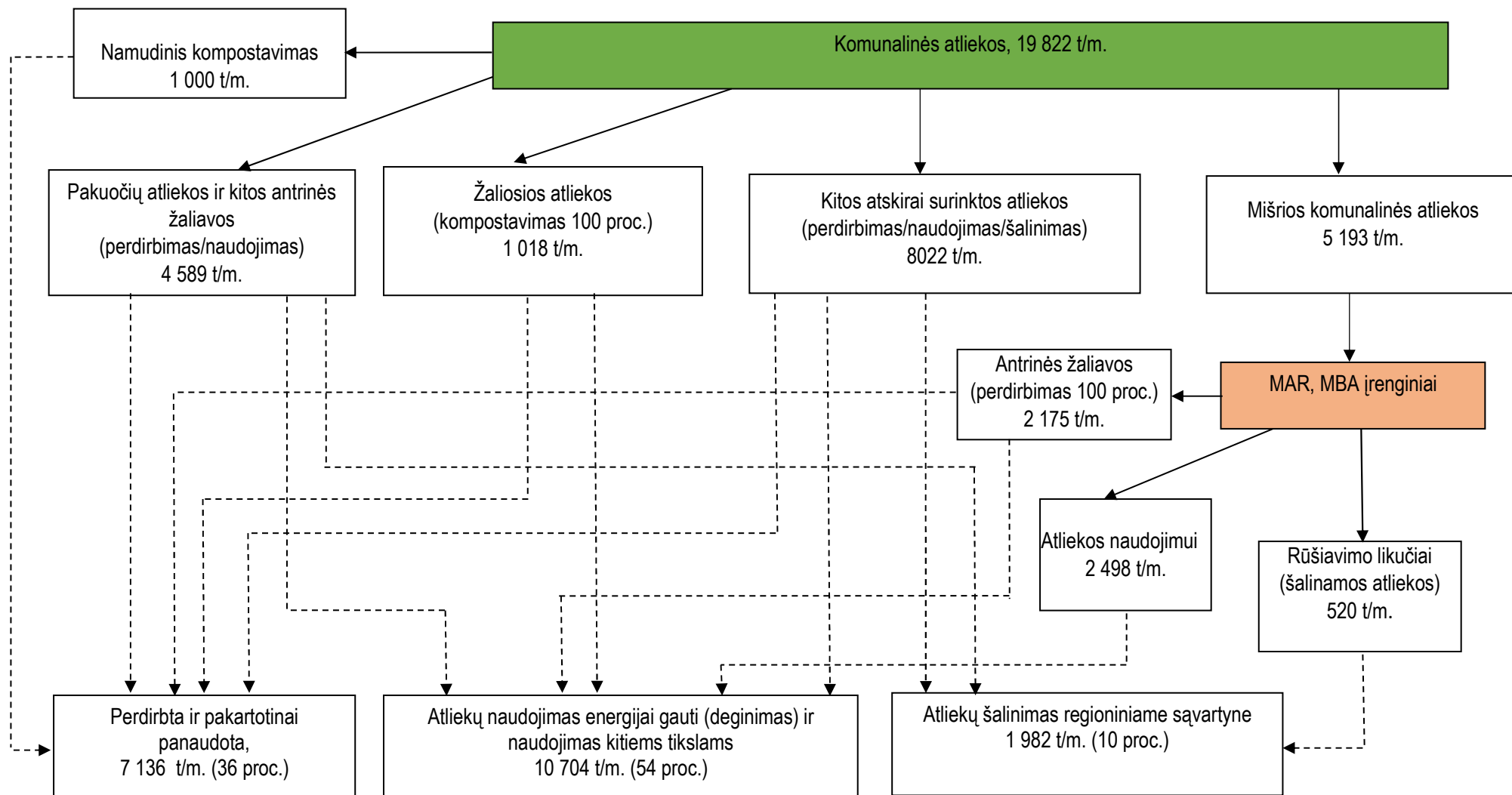
Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 3 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane daugiausiai numatytos organizacinės, ekonominės, visuomenės švietimo ir informavimo priemonės, skatinančios komunalinių atliekų prevenciją bei paruošimą pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui, ypač didelis dėmesys skiriamas rūšiuojamojo surinkimo plėtrai ir jo skatinimui.

2021–2027 metų vykdymo laikotarpiu Jonavos rajono savivaldybėje bei pačiame Kauno komunalinių atliekų tvarkymo regione bus baigta kurti ir pradėta eksploatuoti jau suplanuota regioninė komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra – regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai, 2 didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo aikštelės bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės, taip pat papildomai planuoja įrengti 1 naują DGASA, 1 naują ŽAKA. Taip pat Jonavos rajono savivaldybės teritorijoje susidariusioms atliekoms tvarkyti bus ir toliau eksploatuojamos 2 DGASA, Jonavos r. atliekų perkrovimo stotis, Lapių regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas ir jo teritorijoje įrengta Nepavojingų pelenų (šlako) laikymo ir apdorojimo aikštelė, Zabieliškio regioninis nepavojingų atliekų sąvartynas, Komunalinių atliekų mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginiai (Kauno MBA), Zabieliškio mechaninio atliekų rūšiavimo ir biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo įrenginiai (Zabieliškio MAR), vykdoma uždarytų sąvartynų priežiūra. Komunalinių atliekų tvarkymo srutai, sukūrus reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Jonavos rajono savivaldybėje, pavaizduoti Pav. 1.

9.2 NAGRINĖTOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVOS

Rengiant *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą*, SPAV ataskaitoje buvo nagrinėjamos 2 komunalinių atliekų tvarkymo alternatyvos.

„Nulinė“ alternatyva – galioja Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. 1TS-0155 patvirtinto Jonavos rajono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano sprendiniai ir komunalinių atliekų tvarkymo būdai išlieka panašūs kaip esamos situacijos, t. y. didžioji dalis komunalinių atliekų panaudojama (degiosios atliekos – energijos gamybai, MBA/MAR įrenginiuose gautas techninis kompostas – sąvartynų poreikiams, atskirai surinktos atliekos – daugiausiai perdirbimui), o sąvartyne šalinama apie 10 proc.

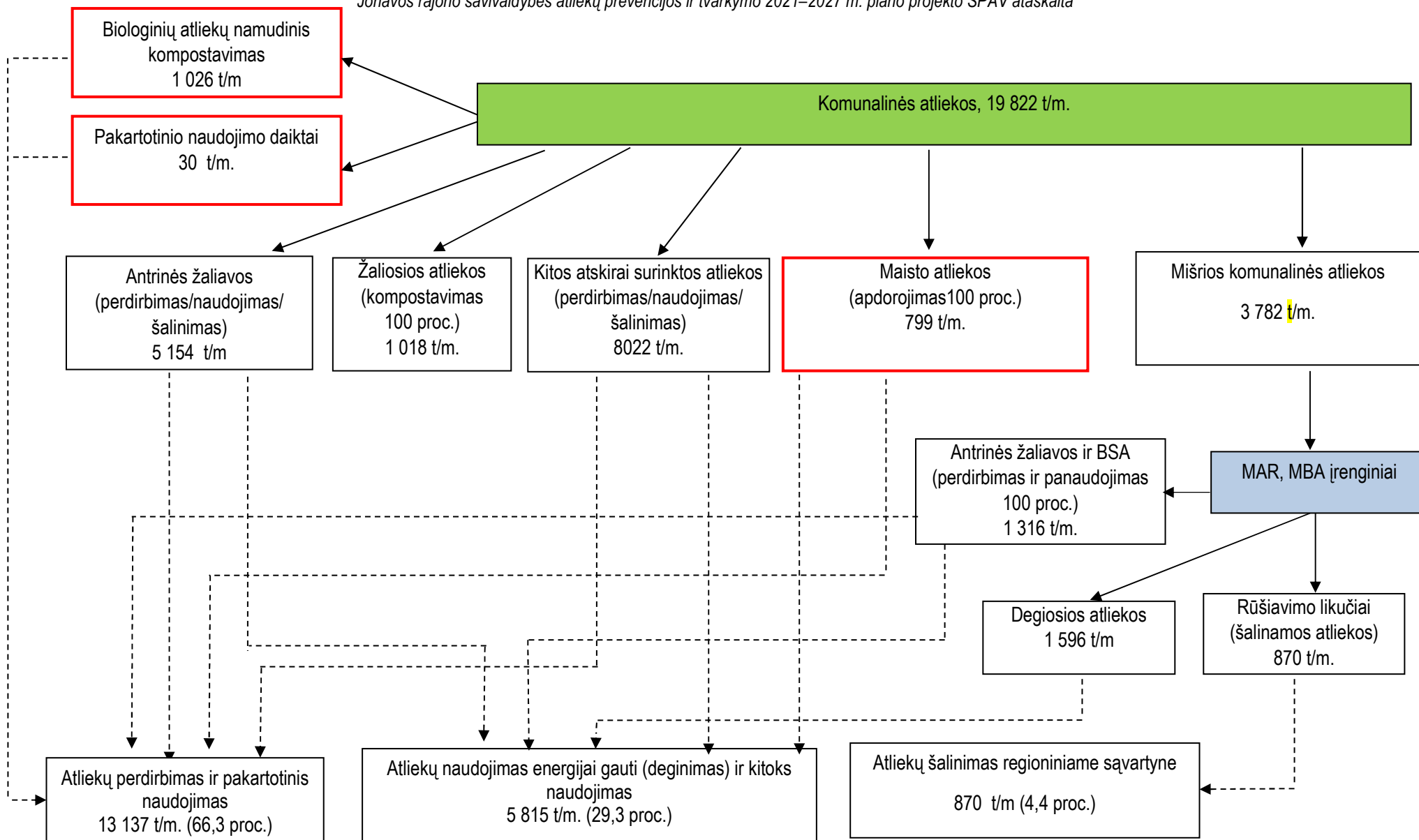
Pav. 10. Nagrinėtos „nulinės“ alternatyvos preliminarus atliekų srautai

Siūloma alternatyva – didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, maisto švaistymo ir šiukšlinimo mažinimui, pakartotiniam naudojimui, biologinių atliekų namudiniam kompostavimui, intensyvinamas maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamasis surinkimas, vystoma rūšiuojamojo surinkimo sistema (konteineriais, plečiamas DGASA tinklas), apdorojamos atskirai surinktos maisto atliekos, plečiamas biologinių atliekų kompostavimas, likusių atliekų mechaninis apdorojimas, išskiriant daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, didelio gabarito ir statybinių atliekų apdorojimas, tik perdirbimui netinkamų ir energetinę vertę turinčių atliekų deginimas, komunalinių atliekų šalinimas sumažinamas iki nustatytų reikalavimų (4,4 proc. 2027 m.). Nuo 2024 m. planuojamas maisto ir virtuvės atliekų atskiras surinkimas arba kompostavimas namų sąlygomis gyvenvietėse, kuriose gyventojų >2000. Surinktų maisto ir virtuvės atliekų apdorojimui bus įrengti regioniniai maisto virtuvės atliekų (MVA) apdorojimo įrenginiai (pagal pasirinktą parengtos „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse galimybių studijos“ scenarijų). Šiais regioniniais maisto ir virtuvės atliekų apdorojimo įrenginiais naudosis visos Kauno regiono savivaldybės, taip pat ir Jonavos rajono savivaldybė. Po pirminio rūšiavimo likusios mišrios komunalinės atliekos nukreipiamos į esamus MBA ar MAR įrenginius. Įdiegus atskirą maisto ir virtuvės atliekų surinkimą, MBA įrenginyje tikimasi atskirti daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, nes į MBA įrenginius atvežamos mišrios komunalinės atliekos bus sausesnės. Planuojama modernizuoti Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginius, atnaujinant tiek mechaninio, tiek biologinio apdorojimo dalis. Planuojama įrengti didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo aikšteles bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikšteles Lapių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje Lepšiškių k., Kauno r. ir Zabieliškio regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje Zabieliškio k., Kėdainių r. Planuojama DGASA plėtra, kad iki 2027 m. būtų pasiekta valstybinė užduotis – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų. Taip pat bus sudarytos patogesnės sąlygos atliekų turėtojams geriau rūšiuoti tekstilės, statybines, buityje susidarancias pavojingas atliekas.

Pažymime, kad siūlomoje alternatyvoje prioritetas teikiamas atliekų rūšiuojamajam surinkimui, nerūšiuotų atliekų kiekių mažinimui ir biologinių atliekų (žaliųjų atliekų bei nuo 2024 m. maisto / virtuvės atliekų) perdirbimui (kompostavimui ir/ar anaerobiniam apdorojimui), o tik perdirbimui netinkančios degiosios atliekos bus vežamos į kogeneracinę jėgainę.

Nauji regioniniai maisto virtuvės atliekų tvarkymo įrenginiai bus planuojami esamų atliekų tvarkymo įrenginių teritorijose pagal pasirinktą parengtos „Maisto ir virtuvės atliekų surinkimo ir sutvarkymo galimybių Kauno regiono savivaldybėse galimybių studijos“ scenarijų (Kauno MBA, adresu Sandraugos g. 12, Kaunas; arba Zabieliškio MAR, adresu Liepų g. 16, Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.) šalia esamo MBA arba MAR įrenginio, toje pačioje teritorijoje planuojama bei pačių Kauno MBA ir Zabieliškio MAR įrenginių modernizacija, todėl vietos alternatyvos nenagrinėjamos.

Naujoms DGASA ir ŽAKA aikštelėms vietos bus parenkamos vėliau, Plane ir SPAV ataskaitoje bus įvertintas tik naujų aikštelių poreikis bei kuriose savivaldybių teritorijų zonose jos būtų reikalingos pagal valstybinės užduoties kriterijus.

Pav. 11. Nagrinėtos alternatyvos preliminarūs atliekų srautai

Vadovaujantis **Pav. 10** ir **Pav. 11** pateikta informacija galime teigti, kad nulinės alternatyvos atveju nebūtų įgyvendintos VAPTP nustatytos užduotys dėl atskiro maisto ir virtuvės atliekų surinkimo, atskiro tekstilės atliekų surinkimo, atliekų pakartotinio naudojimo, perdirbimo bei neįgyvendinti nustatyti atliekų šalinimo sąvartyne kriterijai.

9.3 KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ALTERNATYVŲ ĮVERTINIMO METODIKA

Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 26 punkte nustatyta, kad „kai rengiami skirtingo planavimo lygmens planai ir programos, jų rengimo organizatoriai, siekdami išvengti dvejopo vertinimo, gali rengiamai ataskaitai tiesiogiai naudoti anksčiau atlikto aukštesnio planavimo lygmens planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo rezultatus“. Toks pat reikalavimas nustatytas ir *Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimuose, t.y. kai planas ar jo dalis yra aukštesnio lygmens plano dalis, vengiant pakartotinio vertinimo, informacija, surinkta atliekant aukštesnio lygmens plano strateginį pasekmių aplinkai vertinimą, gali būti naudojama rengiant žemesnio lygmens plano ar jo dalies strateginį pasekmių aplinkai vertinimą.*

Kadangi atnaujinamas *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektas rengiamas pagal *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* ir *Jonavos regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* sprendinius, todėl rengiamo plano SPAV gali būti panaudota informacija, surinkta atliekant *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* bei *Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* SPAV.

Rengiant *Valstybinį atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planą*, t.y., aukštesnio planavimo lygio planą, buvo atliktas SPAV, todėl *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* SPAV ataskaitoje naudojami šio vertinimo rezultatai. *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* SPAV vertinimas buvo atliekamas pagal su aplinkos apsauga susijusius darnaus vystymosi prioritetus ir aplinkos apsaugos tikslus bei su jais susijusias nustatytas reikšmingas pasekmes aplinkai, naudojant **pasekmių lenteles**. Šis metodas pagrįstas numatomų strateginių veiksmų ar sprendinių išskaidymu į sudedamąsias dalis ir kiekvienos dalies įvertinimu aplinkos apsaugos ir darnaus vystymosi aspektais. **Lentelė 13** pateiktas apibendrintas nagrinėtų *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai, vadovaujantis *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* SPAV ataskaitos pasekmių lentelėse pateiktais motyvais.

Lentelė 13. SPAV alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai

Aplinkos komponentai	Svarstytos plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
Atliekų susidarymas	0	+	I alternatyvoje numatytas atliekų prevencijos priemonių įgyvendinimas sumažins susidarancių atliekų kiekį, pirminių žaliavų poreikį, prailgins gaminių gyvavimo ciklą ir skatins susidariusių atliekų perdirbimą. Gaminių ir produktų pakartotinio naudojimo skatinimas mažins susidarancių atliekų kiekį, todėl netiesiogiai mažins jų šalinimą sąvartynuose ar deginimą. Plėtojant atskirą atliekų surinkimą bus didinami atliekų perdirbimo ir pakartotinio naudojimo pajėgumai. Tokiu būdu mažės į sąvartynus ir atliekų deginimo įrenginius patenkantys atliekų srautai, mažės žaliavų ir kitų išteklių sąnaudos tokiems produktams pagaminti. Vystant atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų perdirbimą bus pagaminamas aukštos kokybės kompostas.
Aplinkos oras	-	0/+	Komunalinių atliekų sąvartyne pašalintose atliekose greitai susidaro anaerobinės sąlygos (nelieka deguonies) ir prasideda pašalintų organinių medžiagų irimas. Vykstant šiam procesui, susidaro sąvartyno dujos, kuriose paprastai esama apie 55% metano, 45% anglies dvideginio ir per šimtą kitų dujinių junginių (pvz. sieros vandenilis (H₂S), anglies disulfidas (CS₂), merkaptanai, chloruoti angliavandeniliai, odorantai, silikato komponentai ir kt.). Net ir įrengus sąvartyno dujų surinkimo ir panaudojimo įrenginius, neįmanoma išvengti sąvartynų neigiamo poveikio aplinkos orui. Pradėjus atskirai surinkti maisto ir virtuvės atliekas ir iš jų gaminant organinę pulpa, taip pat atskirai surenkant tekstilės atliekas, dar mažiau biologiškai skaidžių atliekų bus šalinama sąvartyne. Pakartotinio produktų naudojimo ir remonto skatinimo priemonės sumažins susidarancį atliekų kiekį. Tam tikri produktai, jų neremontuojant ar nenaudojant pakartotinai, gali būti anksčiau laiko šalinami kaip atliekos, įskaitant deginimą atliekų deginimo įrenginiuose ar net buityje (pvz., baldų, tekstilės atliekos). Sumažėjęs tokių atliekų kiekis prevenciniu būdu gali mažinti į aplinkos orą išmetamų teršalų kiekį atliekų deginimo ir namų ūkių sektoriuose. Mažinant maisto švaistymą bus mažinama oro tarša, kuri susidarytų didesnio kiekio maisto gamybos bei transportavimo metu. Atskirai surenkant didesnius išrūšiuotų atliekų ir juos perdirbat bus mažinamas pirminių žaliavų naudojimas, o tuo pačiu ir tarša, kuri susidaro dėl pirminės žaliavos išgavimo. Tačiau padidės autotransporto, surenkančio atliekas srautai, o tai turės įtakos iš autotransporto išmetamų teršalų kiekio padidėjimui.
Triukšmas	-/0	-/0	Atliekų tvarkymo įrenginiuose galima lokali triukšmo tarša, kurią gali sukelti tiek stacionarus įrenginiai, tiek mobilios transporto priemonės. Tačiau kaip rodo praktika, triukšmo lygis už komunalinių atliekų tvarkymo įrenginių sklypų ribos paprastai neviršija leistinų triukšmo normų.
Paviršinis ir požeminis vanduo	0	0	Didžiausias atliekų tvarkymo poveikis vandenims susijęs su sąvartyno filtrato surinkimu ir tvarkymu. Tiek „nulinės“ alternatyvos atveju, tiek I alternatyvos atveju numatyta eksploatuoti modernų regioninį sąvartyną su hermetišku sąvartyno dugnu, drenažine filtrato surinkimo sistema bei filtrato valymu. Siūlomos alternatyvos atveju numatytas sąvartyne šalinamų atliekų kiekio sumažinimas iki 4,4 proc. Sumažėjus sąvartyne šalinamų atliekų kiekiui turėtų

Aplinkos komponentai	Svarstytos plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
			susidaryti mažesni sąvartyno filtrato kiekiai.
Dirvožemis	+	+	Iš atskirai surinktų maisto ir virtuvės atliekų bus pagaminta organinį pulpa, iš kurios bus pagaminamas kokybiškas kompostas. Taip pat planuojama plėsti žaliųjų atliekų kompostavimo pajėgumus, planuojama įrengti 1 naują ŽAKA. Kompostuojant didesnius kiekius žaliųjų atliekų (žolę, lapus, nugenėtas šakas) bus pagaminami didesni kiekiai aukštos kokybės komposto – dirvos trąšos, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti. Mažinant šiukšlinimą taip pat bus prisidedama prie dirvožemio išsaugojimo, nes mažėjant šiukšlinimui, mažės pavojingų cheminių medžiagų patekimo į dirvožemį tikimybė.
Klimato veiksniai	+	0/+	Atliekų tvarkymo sektoriaus pagrindinis globalinį klimato atšilimą įtakojantis veiksnys yra sąvartynuose šalinant biologiškai skaidžias atliekas anaerobinėmis sąlygomis išsiskiriančios metano dujos. Jau šiuo metu yra ribojamas į sąvartyną šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekis. Planuojamas atskiras maisto ir virtuvės atliekų surinkimas ir perdirbimas, atliekų prevencija, pakartotinis naudojimas bei didesnis atskirai surinktų atliekų perdirbimas mažins sąvartyne šalinamų atliekų kiekį ir prisidės prie mažesnio ŠESD kiekio išsiskyrimo sąvartyne. Tačiau tokios priemonės kaip antrinių žaliavų rūšiuojamojo surinkimo priemonių tinklo plėtra gali turėti tiek teigiamų (rūšiavimo skatinimas), tiek neigiamų (padidėjęs ŠESD kiekis iš surenkamojo transporto) mažo reikšmingumo pasekmių.
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai	+	+	Atliekų perdirbimo ar panaudojimo metu išsaugomi ištekliai pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami. Abiejų alternatyvų atveju numatytas atliekų perdirbimas ir atliekų energetinio potencialo panaudojimas (energijos gamyba).
Biologinė įvairovė (įsk. pasekmės gyvūnijai ir augalijai)	0	0	Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio natūralioms buveinėms ir biologinei įvairovei (įsk. pasekmės gyvūnijai ir augalijai) nekelia, nes saugomose, jautriose aplinkai teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleista.
Kraštovaizdis	0	0/+	I alternatyvoje numatyto priemonės tokios kaip, atliekų prevencija, šiukšlinimo mažinimas turės tiesioginį teigiamą poveikį kraštovaizdžiui, nes bus siekiama mažinti pačių atliekų susidarymą. O šiukšlėmis užterštų vietovių sutvarkymas tiesiogiai gerins kraštovaizdžio būklę bei šias vietovės padarys patrauklias visuomenės lankymui. Plečiant atskirą atliekų surinkimą bus mažinamas sąvartyne šalinamų atliekų kiekis. Tokiu būdu bus galima ilgiau eksploatuoti esamą sąvartyną, neužimat naujų teritorijų, kurios neigiamai įtakotų kraštovaizdį. Dalis atliekų tvarkymo įrenginių (Regioninis maisto atliekų apdorojimo įrenginys, Didelių gabaritų, statybinių ir kt. atliekų apdorojimo aikštelės bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės,) bus įrengiama esamų atliekų tvarkymo įrenginių teritorijose (regioninių sąvartynų, MBA/MAR įrenginių teritorijose), todėl jos jokios įtakos kraštovaizdžiui nedarys. Naujos DGASA įrengimas nežymiai įtakos kraštovaizdį, nes teritorija bus užstatoma žemais, konteinerinio tipo pastatais bei konteineriais. Naujai planuojamoje įrengti ŽAKA teritorijoje atliekos bus laikomos sukrautos iki 2,5 m aukščio kaupus. Todėl galime teigti, kad tai nėra masyvus įrenginys, kurie

Aplinkos komponentai	Svarstytos plano alternatyvos		Motyvai, pastabos
	„Nulinė“ alternatyva	I alternatyva	
			išdarytų kraštovaizdį.
Kultūros paveldas	0	0	Atliekų tvarkymas tiesioginio neigiamo poveikio kultūros paveldui nesukelia, nes saugomose, jautriose kultūros paveldui teritorijose atliekų tvarkymo įrenginių statyba neleistina, o atskirais atvejais poveikis turi būti įvertintas ar poveikio mažinimo priemonės numatomos PAV dokumentuose, kurie derinami su kultūros paveldo apsaugos institucijomis.
Materialiniai antropogeniniai ištekliai	0	0	Poveikis antropogeniniams ištekliais – žemės sklypų naudojimo suvaržymas dėl atliekų tvarkymo įrenginių sanitarinių apsaugos zonų (SAZ) nustatymo priklauso nuo konkrečios atliekų tvarkymo įrenginio vietos parinkimo. Šiuo metu eksploatuojamiems regioniniams sąvartynams bei MBA įrenginiams yra nustatytos SAZ ribos. Naujai planuojamoms įrengti DGASA ir ŽAKA reglamentuojamas 100 m SAZ dydis bei planuojant plėsti esamų DGASA pajėgumus reikės papildomai įvertinti, ar nereikės tikslinti šios aikštelės SAZ dydžių. Todėl šiems įrenginiams bus atliekamos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo procedūros, kurių metu SAZ dydis nustatomas pagal keliamą taršą arba sumažinamas su šio įrenginio ar sklypo ribomis. Jeigu bus nuspręsta registruoti SAZ, kuris patenka ant kitiems fiziniams asmenims priklausančių žemės sklypų, šie darbai bus atlikti tik gavus žemės sklypų savininkų sutikimus ir jiems sumokėjus kompensacijas. T. y. jokie suvaržymai ant kitiems asmenims priklausančių žemės sklypų nebus uždėti be jų sutikimo..
Visuomenės sveikata	-	+	Didžiausią neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir gerovei gali daryti atliekų šalinimas sąvartynuose. Abiejų alternatyvų atveju moderniam sąvartyne numatyta šalinti vis mažesnius atliekų kiekius, todėl poveikis visuomenės sveikatai turėtų būti teigiamas. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.

+

-

0

tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.

tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės.

nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.

10 SUNKUMAI, SU KURIAIS SUSIDURTA ATLIEKANT SPAV

Pagrindinis sunkumas, su kuriuo buvo susidurta atliekant vertinimą, susijęs su susistemintos informacijos apie atliekų tvarkymo sektoriaus poveikį atskiriems aplinkos komponentams ir visuomenės sveikatai nebuvimu. Lietuvoje nėra sukurtos informacinės bazės, kurioje būtų kaupiama informacija, pvz., apie atliekų tvarkymo įrenginių veiklos sąlygojamą taršą orui, vandenims, dirvožemiui ir daromą neigiamą poveikį visuomenės sveikatai.

11 PLANO ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONĖS

Pagrindiniai su atliekų tvarkymu susiję aplinkos apsaugos politikos tikslai:

- efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas;
- pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas;
- pavojaus visuomenės sveikatai mažinimas;
- geresnė gamtos apsauga;
- geresnis visuomenės informavimas ir aktyvumo skatinimas.

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas numato priemones, kurios leistų siekti šių tikslų, mažinant neigiamą atliekų tvarkymo poveikį aplinkai. Plano įgyvendinimą vertins Jonavos rajono savivaldybės administracija ir Kauno RATC periodiškai po kiekvienų kalendorinių metų pagal tokius kriterijus:

1. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo priemonės, kurios pateiktos Plano Lentelė 41.
2. kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma **Lentelė 14**):

Lentelė 14. Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų ir jų siekiamų reikšmių sąrašas

VAPT punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys							
260.1- 260.2	Planuojamas paruošti naudoti pakartotinai ir perdirbti Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)	Siektina reikšmė	65%	68%	71%	73%	66%
		Faktinė reikšmė	...	...	...	...	...
260.3	Planuojamas šalinti Jonavos rajono	Siektina	10%	7%	6%	4%	4%

VAPTP punktas	Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys	Reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027
	<i>savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>reikšmė</i>					
		<i>Faktinė reikšmė</i>	...	...	...	...	...
	Rūšiuojamojo surinkimo kiekybinės užduotys savivaldybėms/regionui						
261.1	<i>Planuojamas susidarymo vietoje sutvarkyti biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinkti Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų kiekis, proc. (vertinant nuo susidarančių komunalinių atliekų)</i>	<i>Siektina reikšmė</i>	60%	65%	70%	75%	80%
		<i>Faktinė reikšmė</i>	...	...	...	...	...
261.2	Namų ūkių aprūpinimas biologinių atliekų surinkimo priemonėmis bei kompostavimo susidarymo vietoje priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, tame tarpe:						
	Žaliųjų atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
	Maisto atliekų kompostavimo dėžės, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
	Žaliųjų atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
	Maisto atliekų surinkimo konteineriai, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>		...	...	...	...
261.5	Gyventojų aprūpinimas surinkimo priemonėmis buityje susidarančioms tekstilės atliekomis surinkti, vnt.	<i>Faktinė reikšmė</i>			...	...	...
261.7.5	Iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų	<i>Siektina reikšmė</i>	2	2	2	2	3
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...
263.3.	plėsti atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, priėmimo vietų (stotelių) tinklą;	<i>Siektina reikšmė</i>	1	1	2	2	3
		<i>Faktinė reikšmė</i>					...

Nustačius, kad Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės, numatytos Plano Lentelė 41, nėra laiku įgyvendintos arba nėra vykdomos atitinkamų kalendorinių metų Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano atliekų tvarkymo užduotys, Jonavos rajono savivaldybės administracija ir Kauno RATC turi išnagrinėti priežastis ir, esant poreikiui, inicijuoti Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano pakeitimus, numatant papildomas komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo priemones arba pakeičiant jau numatytų priemonių įgyvendinimo terminus.

Atskirų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis aplinkai stebimas vykdant ūkio subjektų monitoringą pagal šių teisės aktų reikalavimus:

- Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo;
- Ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 230 su visais pakeitimais;
- Ūkio subjektų aplinkos monitoringo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. D1-546 su visais pakeitimais;
- Metodinių reikalavimų monitoringo programos požeminio vandens monitoringo dalies rengimui, patvirtintus Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2011 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. 1-156 su visais pakeitimais;
- Atliekų deginimo aplinkosauginių reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 699 su visais pakeitimais;
- Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444 su visais pakeitimais;
- Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo aplinkosauginių reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. D1-57 su visais pakeitimais.

Ūkio subjektų aplinkos monitoringas turi būti vykdomas pagal AAA suderintą ūkio subjektų aplinkos monitoringo programą. Požeminio vandens monitoringas turi būti vykdomas pagal teisės aktų nustatyta tvarka parengtą ir patvirtintą ūkio subjekto požeminio vandens monitoringo programą. Ūkio subjektas atsako už taršos šaltinių ir jų aplinkos (poveikio aplinkai) monitoringo įgyvendinimą, duomenų patikimumą bei monitoringo duomenų pateikimą teisės aktų nustatyta tvarka. Ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymo atveju nustačius išmetamų teršalų ribinių verčių viršijimą arba gamtinės aplinkos komponentų kokybės pablogėjimą, ūkio subjektas turi imtis visų priemonių sumažinti taršą iki leidžiamų normatyvų.

12 ATASKAITOJE PATEIKTOS INFORMACIJOS NETECHNINĖ SANTRAUKA

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas pradėtas rengti 2022 m. birželio mėn. vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo VI skirsnio 28 straipsniu ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. D1-1004 patvirtintas Regioninių ir savivaldybių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų sudėties ir turinio, rengimo ir skelbimo reikalavimais.

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas atnaujina Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. 1TS-0155 patvirtintą Jonavos rajono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. planą, numatant priemones, užtikrinančias 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plane, Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plane (VAPTP) bei Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatytų užduočių įgyvendinimą.

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto rengimo organizatorius yra Jonavos rajono savivaldybės administracija ir Kauno RATC. Pagal su Kauno RATC pasirašytą sutartį, Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto rengimo SPAV konsultantas yra UAB „Ekokonsultacijos“. SPAV procese subjektų teisėmis dalyvauja Jonavos rajono savivaldybės administracija, Kauno rajono savivaldybės administracija, Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija, Kėdainių rajono savivaldybės administracija, Ukmergės rajono savivaldybės administracija, Širvintų rajono savivaldybės administracija, Aplinkos apsaugos agentūra, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamentas, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno teritorinis skyrius, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos. SPAV ataskaita parengta pagal Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektą ir SPAV apimties nustatymo dokumentą. Ataskaitoje aprašomos ir įvertinamos plano įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, išsamiai nagrinėjami vertinimo apimties nustatymo dokumente numatyti klausimai.

Ataskaitos 2 skyriuje pateikiamas trumpas Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto aprašymas. Pagrindinis komunalinių atliekų tvarkymo Jonavos rajono savivaldybėje užtikrinti, kad viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga būtų visuotinė, geros kokybės, prieinama (įperkama) ir atitiktų aplinkos apsaugos, techninius–ekonominius ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, komunalinių atliekų tvarkymo principais ir siekiant įgyvendinti komunalinių atliekų tvarkymo užduotis iki 2027 m., nustatomi šie Jonavos rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2027 m.:

- 1 tikslas. Bendradarbiaujant su atliekų turėtojais, ugdyti jų sąmoningumą ir atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų supratimą (keisti požiūrį, sumažinti, naudoti pakartotinai ir perdirbti).
- 2 tikslas. Mažinti susidarancių komunalinių atliekų kiekį ir šiuokšlinimą.
- 3 tikslas. Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir mažinti mišrių komunalinių (nerūšiuotų) atliekų kiekius.
- 4 tikslas. Užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą.

Šiame skyriuje taip pat pateikiamos plano sąsajos su kitais Lietuvos Respublikos planais ir programomis, pvz., Valstybiniu atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planu, Jonavos rajono savivaldybės strateginiu plėtros planu iki 2027 metų, Kauno regiono atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planu.

Ataskaitos 3 skyriuje yra pateikiamos bendros Jonavos rajono savivaldybės aplinkos charakteristikos ir jų sąsaja su komunalinių atliekų tvarkymu, vertinama kokia bus aplinkos būklė, jeigu Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. planas nebus įgyvendintas.

Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano įgyvendinimo priemonės pateiktos šio plano 3 skyriuje. Priemonių plane numatytos priemonės komunalinių atliekų tvarkymo uždaviniams spręsti, atsakingi vykdytojai, atlikimo terminai, prognozuojamas investicijų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Plane didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, maisto švaistymo ir šiuokšlinimo mažinimui, pakartotiniam naudojimui, biologinių atliekų namudiniam kompostavimui, intensyvinamas maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamasis surinkimas, vystoma rūšiuojamojo surinkimo sistema (konteineriais,

plečiamas DGASA tinklas), apdorojamos atskirai surinktos maisto atliekos, plečiamas žaliųjų atliekų kompostavimas, likusių atliekų mechaninis apdorojimas, išskiriant daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, didelio gabarito ir statybinių atliekų apdorojimas, tik perdirbimui netinkamų ir energetinę vertę turinčių atliekų deginimas, komunalinių atliekų šalinimas sumažinamas iki minimumo. Pagrindiniai regioninės atliekų tvarkymo infrastruktūros objektai, kurių įgyvendinimas numatytas plane, ir kurie bus pastatyti iki 2027 m. pabaigos – tai regioniniai maisto atliekų apdorojimo įrenginiai, 2 didelių gabaritų, statybinių ir kitų atliekų apdorojimo aikštelės bei deginti skirtų ir mišrių komunalinių atliekų terminuoto laikymo aikštelės, taip pat papildomai planuoja įrengti 1 naują DGASA, 1 ŽAKA. Naujos DGASA ir ŽAKA įrengimo klausimai bus sprendžiami savivaldybės lygmenyje, kuri įvertinus situaciją ieškos galimybių šių aikštelių įrengimui. Tik nusprendus šias aikšteles įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų.

Ataskaitos 4 skyriuje pateikiama informacija apie planuojamų įrengti atliekų tvarkymo įrenginių vietas, t. y. teritorija, kuri gali būti reikšmingai paveikta, aplinkos charakteristikos.

Ataskaitos 5 skyriuje trumpai aprašytos su planu susijusios aplinkos apsaugos problemos. Rengiant *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektą, buvo identifikuotos 5 pagrindinės problemos, kurias būtina spręsti iki 2027 m.: (1) užtikrinti, kad atliekų susidarymo vietoje sutvarkytas biologinių atliekų ir rūšiuojamuoju būdu surinktas komunalinių atliekų kiekis 2023 m. sudarytų ne mažiau kaip 60 proc., 2024 m. – 65 proc., 2025 m. – 70 proc., 2026 m. – 75 proc., 2027 m. – 80 proc. susidariusių komunalinių atliekų kiekio; (2) iki 2024 m. aprūpinti namų ūkius biologinių atliekų surinkimo priemonėmis urbanizuotose vietovėse, kuriose gyventojų – daugiau nei 2000, arba užtikrinti kompostavimą šių atliekų susidarymo vietose; (3) iki 2025 m. aprūpinti gyventojus surinkimo priemonėmis buityje susidarantiems tekstilės atliekoms surinkti arba suteikti galimybę atliekų tvarkytojams aprūpinti gyventojus šiomis priemonėmis; (4) iki 2025 m. užtikrinti galimybę atiduoti atskirai surinktas buityje susidarantiąsias pavojingąsias atliekas (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas); (5) iki 2027 m. išplėsti DGASA tinklą – kaimo vietovėse įrengti po vieną DGASA ne didesniu kaip 15 km atstumu nuo gyvenamųjų teritorijų, o miestuose – vieną DGASA 10 km atstumu tarp tokių aikštelių arba aprūpinančią bent 40 000 gyventojų.

Ataskaitos 6 skyriuje apibūdinami su plano projektu susiję tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai.

Ataskaitos 7 skyriuje pateiktas *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* (t. y. siūlomos alternatyvos) strateginis pasekmių aplinkai vertinimas pagal poveikio objektus ir pasekmių rūšį. Pagrindinės SPAV išvados:

- Įgyvendinus *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytas priemones ir užduotis (diegiant pakartotinį atliekų naudojimą, intensyvinant maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir perdirbimą, plečiant žaliųjų atliekų kompostavimą ir tik perdirbimui ar naudojimui netinkamas atliekas bus šalinamos sąvartyne, t.y. mažinant šalinamų atliekų kiekį sąvartynuose bei didesnį kiekį atliekų perdirbant), komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle turės teigiamą poveikį aplinkos orui ir klimato kaitai (t.y., atliekų tvarkymo procesai sąlygos mažesnę šiltnamio dujų susidarymą, taupys atsinaujinančius ir neatsinaujinančius išteklius);
- Įgyvendinus atnaujinamo *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytas priemones ir užduotis, komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai

lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio paviršiniams ir požeminiams vandenims;

- Plečiant kompostuojamų žaliųjų atliekų (žolės, lapų, nugenėtų šakų ir pan.) pajėgumus bei pradėjus atskirai surinkti maisto ir virtuvės atliekas bei jas perdirbti, bus gaunamas aukštos kokybės kompostas – dirvos trąša, kuri naudojama dirvai tręšti, jos kokybei gerinti, taigi *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projekto* įgyvendinimas turės teigiamą poveikį dirvožemio kokybei.
- Kadangi atliekų perdirbimo ar naudojimo metu išsaugomi išteklių pakeičia gamtinius išteklius, kurie turėtų būti išgaunami, todėl siūlomų alternatyvų atveju numatomas teigiamas poveikis neatsinaujantiems ir atsinaujinantiems gamtos ištekliams (mažinant iškastinio (neatsinaujinančio) kuro vartojimą ir pirminių žaliavų naudojimą).
- Dalis *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytų įrenginių bus įrengti esamų MBA/MAR įrenginių bei Lapių regioninių nepavojingų atliekų sąvartyno ir Zabieliškio regioninių nepavojingų atliekų sąvartyno teritorijoje. Todėl šių atliekų tvarkymo įrenginių teritorija į saugomas teritorijas nepatenka ir jose nėra kultūros paveldo objektų. Naujai planuojamų didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės bei žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės įrengimo vietos dar nėra tiksliai žinomos. Tik Jonavos rajono savivaldybei nusprendus šias aikšteles įrengti, bus pasirinktos tokios statybos vietos, kad šalia nebūtų saugomų ar kitų jautrių objektų ar teritorijų. Numatoma komunalinių atliekų pirminio rūšiavimo konteneriais sistemos plėtra bus vykdoma tik pas atliekų turėtojus, t. y. urbanizuotose teritorijose, todėl komunalinių atliekų tvarkymo pokyčiai lyginant su esama būkle neturės reikšmingo neigiamo poveikio biologinei įvairovei, saugomoms teritorijoms ir kultūros paveldui.
- Kraštovaizdžiui atliekų tvarkymo įrenginiai daro neigiamą poveikį dėl žemės plotų užėmimo, žemėnaudos pakeitimo, sukelia vizualinę taršą, suvaržo gretimų žemių naudojimą. Įgyvendinus siūlomą alternatyvą, esamų Lapių regiono nepavojingų atliekų sąvartyno bei Zabieliškio regioninių nepavojingų atliekų sąvartyno plotų nereikės didinti, nes plečiant atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, o likusias mišrias komunalines atliekas pirmiausiai tvarkant regioniniuose MBA/MAR rūšiavimo įrenginiuose sumažės į regioninius sąvartynus patenkančių atliekų kiekis, todėl tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.
- *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatytiems įrenginiams arba jau yra nustatytas SAZ dydis, arba bus nustatytas, todėl daroma išvada, kad siūlomos alternatyvos atveju neigiamo poveikio materialiniams antropogeniniams ištekliams nebus.
- Didžiausią neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir gerovei gali daryti šiukšlinimas, didėjantys netvarkomų atliekų kiekiai, atliekų sąvartynai. Kadangi *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projekte numatyta atliekų prevencija, šiukšlinimo mažinimas, daiktų pakartotinis naudojimas, didesnis atliekų perdirbimas daroma išvada, kad siūlomos alternatyvos atveju bus daromas teigiamas poveikis visuomenės sveikatai. Be to, atliekų tvarkymo sistemos tobulinimas visuomet siejamas su aukštesnių higienos reikalavimų užtikrinimu, mažesne aplinkos tarša ir mažesniu neigiamu poveikiu visuomenės sveikatai ir gerovei.

Ataskaitos 8 skyriuje aprašytos priemonės *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ir kompensuoti. Šios priemonės susijusios su komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimu ir su galimomis neigiamomis pasekmėmis aplinkai statant ir eksploatuojant atliekų tvarkymo infrastruktūrą.

Ataskaitos 9 skyriuje aprašytos ir įvertintos dvi alternatyvos nulinė bei siūloma alternatyva:

- 1) **„Nulinė“ alternatyva** – galioja Jonavos rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. 1TS-0155 patvirtinto *Jonavos rajono atliekų tvarkymo 2014-2020 m. plano* sprendiniai ir komunalinių atliekų tvarkymo būdai išlieka panašūs kaip esamos situacijos, t. y. didžioji dalis komunalinių atliekų panaudojama (degiosios atliekos – energijos gamybai, MBA įrenginiuose gautas techninis kompostas – sąvartynų poreikiams, atskirai surinktos atliekos – daugiausiai perdirbimui), o sąvartyne šalinama apie 10 proc.
- 2) **Pirma alternatyva – Siūloma alternatyva** – didelis dėmesys skiriamas atliekų prevencijai, maisto švaistymo ir šiukšlinimo mažinimui, pakartotiniam naudojimui, biologinių atliekų namudiniam kompostavimui, intensyvinamas maisto atliekų, pakuočių atliekų ir antrinių žaliavų bei kitų perdirbimui tinkamų komunalinių atliekų rūšiuojamasis surinkimas, vystoma rūšiuojamojo surinkimo sistema (konteineriais, plečiamas DGASA tinklas), apdorojamos atskirai surinktos maisto atliekos, plečiamas biologinių atliekų kompostavimas, likusių atliekų mechaninis ir biologinis apdorojimas, išskiriant daugiau perdirbimui tinkamų antrinių žaliavų, didelio gabarito ir statybinių atliekų apdorojimas, tik perdirbimui netinkamų ir energetinę vertę turinčių atliekų deginimas, komunalinių atliekų šalinimas sumažinamas iki nustatytų reikalavimų (apie 4,4 proc. 2027 m.).

SPAV alternatyvų palyginimas pagal pasekmes aplinkai pateiktas **Lentelė 13**. SPAV ataskaitoje nagrinėtos I alternatyvos atveju, komunalinių atliekų tvarkymo sprendiniai yra priimtini, nes jie ženkliai pagerins aplinkos būklę, lyginant su esama situacija. Numatytos priemonės išplės atskirą atliekų surinkimą ir perdirbimą bei šalinamų komunalinių atliekų kiekį sumažins iki 4,4 proc. 2027 m.

Ataskaitos 10 skyriuje trumpai apibūdinti sunkumai, su kuriais susidurta atliekant SPAV. Pagrindinis sunkumas, su kuriuo buvo susidurta atliekant vertinimą, susijęs su susistemintos informacijos apie atliekų tvarkymo sektoriaus poveikį atskiriems aplinkos komponentams ir visuomenės sveikatai nebuvimu.

Ataskaitos 11 skyriuje pateiktos *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) priemonės. Plano įgyvendinimą vertins jame nurodytos institucijos (pagal kompetenciją) periodiškai po kiekvienų kalendorinių metų pagal tokius kriterijus:

- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* įgyvendinimo priemonės, kurios pateiktos Plano Lentelė 41.
- kaip vykdomos atitinkamų kalendorinių metų *Valstybinio atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų plano* komunalinių atliekų tvarkymo užduotys (užpildoma **Lentelė 14**).

Atskirų atliekų tvarkymo įrenginių poveikis aplinkai bus stebimas vykdant ūkio subjektų aplinkos monitoringą teisės aktų nustatyta tvarka.

Ataskaitos prieduose pateiktas *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano projektas* (1 priedas), SPAV apimties nustatymo dokumento derinimo su subjektais dokumentai (2 priedas), Plano ryšys su kitais strateginiais dokumentais (3 priedas); visuomenės informavimo ir konsultacijų su visuomene dokumentai (4 priedas).

13 VISUOMENĖS DALYVAVIMAS

Šiame skyriuje pateikta informacija apie visuomenės dalyvavimą viso SPAV proceso metu.

Informacija apie SPAV proceso pradžią 2023-05-15 paskelbta Kauno RATC internetiniame puslapyje (žr. **4 priedą**).

SPAV apimties nustatymo dokumentas buvo parengtas ir 2023 m. gegužės 11 d. išsiųstas derinimui vertinimo subjektams. Gautos SPAV subjektų išvados pateiktos šios SPAV ataskaitos **2 priede**.

SPAV ataskaita parengta 2023 m. liepos mėn. Informacija apie supažindinimą su šia SPAV ataskaita paskelbta:

- 2023 m. liepos 19 d. Kauno RATC internetiniame puslapyje;
- 2023 m. liepos 19 d. Jonavos rajono savivaldybės administracijos internetiniame puslapyje;
- 2023 m. liepos 19 d. Jonavos rajono savivaldybės administracijos Jonavos miesto seniūnijos, Bukonių seniūnijos, Šveicarijos seniūnijos, Kulvos seniūnijos, Ruklos seniūnijos, Šilų seniūnijos, Upninkų seniūnijos, Žeimių seniūnijos skelbimų lentoje.

Visuomenei suteikta galimybė susipažinti su SPAV ataskaita ir *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektu plano organizatoriaus – Jonavos rajono savivaldybės administracijos patalpose ir Jonavos rajono savivaldybės administracijos bei Kauno RATC internetiniame puslapyje.

Viešas susirinkimas, kurio metu bus viešai supažindinta su SPAV ataskaita ir *Jonavos rajono savivaldybės atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plano* projektu, įvyks **2023 m. rugpjūčio 18 d. 13:00 val.** internetinės vaizdo transliacijos būdu. Prisijungimo adresas: <https://us02web.zoom.us/j/85094396748?pwd=S3RvM3dhRUhWZFltRzB3Y2ZtVHhqZz09>

(prisijungimo ID Zoom platformoje: 850 9439 6748, kodas: 411390) arba atvykus į Savivaldybės administracijos Jeronimo Ralio posėdžių salę (adresu: Žeimių g. 13, Jonava, 2 aukštas).

14 PRIEDAI

Priedas	Pavadinimas
<u>1 PRIEDAS</u>	JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO 2021–2027 M. PLANO PROJEKTAS
<u>2 PRIEDAS</u>	SPAV APIMTIES NUSTATYMO DOKUMENTO DERINIMO SU SUBJEKTAIS DOKUMENTAI
<u>3 PRIEDAS</u>	PLANO RYŠYS SU KITAIS STRATEGINIAIS DOKUMENTAIS
<u>4 PRIEDAS</u>	VISUOMENĖS INFORMAVIMO IR KONSULTACIJŲ SU VISUOMENE DOKUMENTAI